

CHILONGU CHA NYANYI CHIYANDIKIWILI NA LUKASI ULONGULELU

Chilongu ngimu wayandikili Lukasi ndi chimu gati ya fitabu mchechi fya lilaghanu lya shonu yifihimulila ngalilu ya Yesu Kilistu. Kila chitabu chimu chikukemiwa "Injili," mana yaki ndi "chilongu cha nyanyi." Fiyandikiwa na Mateyi na Maliku na Lukasi na Yohani pasovili Yesu. Lukasi ayandikili milandu ya ngalilu ya Yesu hela ha, lakini wuwula wula ayandikili milandu yivagolili vandundami va Yesu pasovili na pashukukili, muchitabu chivachikema Figoli fya Vandundami. Kwahela mundu yamanyili nakaka chipindi chilongu ngimu wayandikili Lukasi chayandikiwili awu chiyandikiwa koti, lakini yivapwembukili vatangalili vakujumila kucha pamongapa chiyandikiwa mumyaka milongu saba kukandila pawonikili Yesu.

Yayandikili chitabu ndi Lukasi mweni aveli mganga. Ndambu ya nyandikilu yaki na ndambu ya ng'ombelu yaki ya filongu yikulangusha mweni mundu yapwembukili. Lukasi adayileyi ayandiki chamanyili nakaka mungalilu ya Yesu, pawomba ndambu milandu ngimu wuyifumbukili, ili vangi vaweshi kumanya pavasoma chitabu Lukasi 1:1-3. Mweni aveli Muyawudi ha Vakolosayi 4:10-14 na ayandikili kwa ndambu kucha vangutungu va Vayawudi vakuwesha ku-

manya. Ayi yikuwoneka lipala kwa ndambu yahimulili fishovi fya Vayawudi Lukasi 1:8.

Chilongu Cha Nyanyi cha yandikili Lukasi chiyifwana munu na chitabu cha Mateyi na Maliku, kwanongwa fikuhimulila chindu chichila kwa ndambu yiyila. Gati ya fitabu fitatu, Lukasi akulangusha milandu yitangalili nendu kumwilata Yohana mbatisha. Lukasi wuwula wula akuvilishili kwilata upomelu sula ya 3:3, 11:4, 17:3-4, 23:34, 24:47 na kudadava sula 3:21,5:16, 6:12, 11:1-12, 22:32.

Fivelili mugati kwa chikata

Lukasi akuchimanyisha chilongu chaki na akuhimulila kwanongwa liki achiyandikili sula ya 1:1-4

Pambeli akuhimulila kuwoneka kwa Yesu na ndambu yatandiwili kwa ngimbaniku sula ya 1:5-4:13.

Kwa mwambu mkom¹ i Teofili wa chilongu sula ya 4:14-21:38, Lukasi akuwomba kwilata figoli nendu miwujawuja yagolili Yesu na findu fyawulili.

Pambeli musula mbili sha kumalilila 22-24, kahimulila ndambu Yesu wasovili na wavamsikili na washukukili kula kwa yivasovili.

Kushukuka, kuvalumbukila vandu na kutoliwa kumbindi kwa Bambu Yesu. Sula ya 24:1-53

¹ Mkom¹ Teofili,

Vandu vatangalili vayesha fivaweshili kuyandika findu yifibwitukili pagati ya yufwi.

² Yivayandikili vatuwombilili na vafitovilela findu afi kukandila pafikandilili na vandumindumi va Chilongu cha Nyanyi.

³ Topi, mkomi Teofili, kwanongwa nembesha findu afi kwa chiganu kukandila pafikandili, ng'ona nyanyi nguyandikili kwa fisingu findu afi yifibwitukili.

⁴ Ili muweshi kumanya nakaka kwilata findu fila fimuwuliwili.

Kutunga kuwoneka kwa Yohani Mbatisha

⁵ Majuva vala Helodi paghavyeyi mutwa wa Uyawudi, kwaveli na mtambika yumoyu, litawa lyaki Sakaliya, wa chipinga cha vatambika cha Abiya. Mdamundu afumili mulukolu lwa Haluni, litawa lyaki Elisabeti.

⁶ Vosi vavili vaveli vanyanyi na vagolili findu fimunowishili Chapanga kwa kukamula Malawu vosi va Bambu.

⁷ Vaveli na mwana ha, kwanongwa Elisabeti aveli muwumba. Vosi vavili vaveli vagogolu munu.

⁸ Lijuva limu, Sakaliya aveli akugola chichuku chaki cha kutambika munyumba ya Chapanga, kucha chishovi chaki chipindi cha kuyanga chichuku chaki.

⁹ Kucha pachiveli chishovi cha vatambika, do yamponikilili Sakaliya kuyenda munyumba ya Bambu kututumisha ubani, topi kayingila.

¹⁰ Chipindi patutumisheyi ubani, vandu vosi vaveli panji pavamdadavili Chapanga.

¹¹ Makungu wa Bambu kamubwitukila, ka-woloka mwambu wa mlilu wa pala pa fyalu vya kututumishila ubani.

12 Sakaliya pamwonili makungu kasisima, chipwembu chimwingila.

13 Lakini makungu kamuwombela, “Kotoo kutila Sakaliya! Chapanga kapikanila kudadava kwaku. Mdawaku Elisabeti dakuleleli mwana mlumi na yuwi dawumukemi litawa lyaki Yohani mbatisha.

14 Na yuwi dawuvi na seku nendu na dausekeleli na vandu vatangalili davavi na seku kwa kuwoneka kwaki!

15 Kwa hoshu sha Bambu daghavi mundu mkomi. Dalandi ha difwayi wala chindu chochosi cha kulovela. Mfuki Mng'alili damumemmi kufuma munda ya mamundu.

16 Mweni davajoveshi vandu vatangalili va Isilaeli na Bambu wawu Chapanga.

17 Damuwombeli Bambu, kandi daghavi na mfuki na liwovi kucha Eliya mbuyi wa Chapanga. Davajoveshi pamu kandi vatati na vana, davawuyishi vandu vaveli na lukilu vavi na hoshu sha nyanyi kucha vandu vampikanisha Chapanga, davagoli vandu vayitandili kumuyanga Bambu.”

18 Sakaliya amudashili makungu, “Dandivi na chiganu liki kwa afi? Nenga gogola nahau na mdala wangu kagogola.”

19 Makungu kayangula, “Nenga Gabulieli ndumindumi wa Chapanga, ndi yandumili nyisi kavawombela achi chilongu cha nyanyi.

20 Kujumila ng'odu filongu fyangu, ponopa dawuvi ngadeta, mbaka lijuva lila afi dafigoleki na dafibwituki kwa chipindi chaki.”

21 Na vandu vala vamvetileyi Sakaliya vakayikang'anikeyi, "Mbona kayikala nendu mula munyumba ya Chapanga?"

22 Pafumili panji kalemwa kudeta nawu vandu vala, akalangusheyi kwa mawoku hela na vandu vakacheyi Chapanga kamlangusha chindu paghaveyi munyumba ya Chapanga.

23 Chipindi cha kuyanga kugola chichuku cha kunyumba ya Chapanga payipelili, kawuya kayaki.

24 Pambeli Elisabeti mdala wa Sakaliya kapata yinda ayikalili pakaya myesi muhanu, kayidetela,

25 "Ponopa Bambu kang'onela lusungu, kang'ushila soni shangu kwa vandu."

Kuwoneka kwa Yesu kulanduliwa

26 Mwesi wa sita wa yinda ya Elisabeti, Chapanga kamulayisha Gabulieli makungu ayendi Nasaleti mumbwani ya Galilaya.

27 Avelili na filongu fya kumuwombela mdadala muyenji litawa lyaki Maliya, nondi ya Yosefu, wa lukolu lwa Mutwa Dawudi.

28 Makungu kamuyendela na kumujambusha, "Hawije! Bambu kava na yuwi, kakugayila usangi!"

29 Maliya papikanishili filongu fya makungu kasisima munu kayihola, "Filongu afi fina mana liki?"

30 Makungu kamuwombela, "Kotoo kutila Maliya, Chapanga kakugayila usangi.

31 Daumleli mwana mlulumi na yuwi dawumkemi litawa lyaki Yesu.

32 Mweni daghavi mkomu na dakemiwi mwana wa Chapanga Mkomi, Bambu Chapanga damugoli ghavi Mutwa kucha Dawudi mbuyi mundu.

33 Daghavi mutwa wa lukolu lwa Yakobi jola na wutwa waki daupeli ng'odu!"

34 Maliya amdashili makungu, "Milandu ayi dayivi wuliwuli, kunu nenga ngalihela kutang'ana na mlumi?"

35 Makungu kamuyangula, "Mfuki Mng'alili dakusunukili na liwovi lya Chapanga mkomu daliugubiki kucha lisisi, ponopa mwana ang'alili dawoneki dakemiwi, mwana wa Chapanga.

36 Loli, hata Elisabeti mlongu waku vandu vadetili aweshi ha kulela, ponopa kana yinda ya myesi sita na mweni mgogolu nawula.

37 Kwa hela chindu Chapanga chalemwa."

38 Maliya kayangula, "Nenga ndumindumi wa Bambu, chigoleki kwa nenga nga wudetili." Pambeli yula makungu kawuka.

Maliya akumtyangila Elisabeti

39 Majuva vavala vala, Maliya kawopa mwanja kalopokesha mbaka luvagha lumolu luvelili kufidunda fya Yudeya,

40 aku ayingilili munyumba ya Sakaliya na kumujambusha Elisabeti.

41 Elisabeti papikanishili jambushilu ya Maliya, mwana chali ajumbili mumunda yaki. Elisabeti amemili Mfuki Mng'alili.

42 Elisabeti kadeta kwa lishu likomi, kunemeliwa kupita vadala vosi na mwana dawumleli kanemiliwa.

⁴³ Nengapa ghani mbaka mawu waki Bambu wangu kayisa kundyangila kayangu?

⁴⁴ Ngukuwombela, pambikanishili paudeta, mwana chali mumunda yangu kalilimuka kwa seku.

⁴⁵ Nakaka kunemeliwa kwanongwa kujumila fila Bambu fyakuwombilili dafigoleki.

Lumbombu lwa Maliya

⁴⁶ Maliya kadeta,

“Ndima yangu yikumjuma Chapanga,

⁴⁷ mundima yangu mukusekelela kwanongwa ya Chapanga mlowola wa nenga.

⁴⁸ Kang'onela lusungu nenga ndumindumi waki mshisha moyu, kufumila ponopa, vandu vosi davangemi muna seku.

⁴⁹ Kwa nongwa Chapanga muna liwovi kagolela milandu mikomi, litawa lyaki ling'alili.

⁵⁰ Akuvalangushila vandu lusungu kufuma lukolu mbaka lukolu, kwa vandu yivamtila Chapanga.

⁵¹ Kagola milandu mikomi kwa liwoku lyaki. Kavavinga vaveli na lukilu pamu na hoshu shawu.

⁵² Kavasunusha vatwa vaveli na liwovi mufigoda fyawu kavakwelesha vayidedikili.

⁵³ Vaveli na njala kavakutisha findu finofu, valundamali kavawusha mawoku hela.

⁵⁴ Kamtanga Isilaeli ndumindumi waki, payihola lusungu lwaki, payihola lusungu lwaki,

55 Ngimu wavawombilili vavaha vetu Ibulahimu na fileli fyaki jola!"

56 Maliya ayikalili na Elisabeti kwa myesi mitatu, pambeli kawuya kaya yaki.

Kuwoneka kwa Yohani Mbatisha

57 Chipindi cha kulela Elisabeti chafikili, kam-lela mwana mlumi.

58 Vajofi na valongu mundu pavapikanishili kucha Chapanga kamulangusha lusungu lwaki lukomi, wosi vasekelela pamu na mweni.

59 Mwana paghaveyi na lijuma limu, vayisa kumudumula jandu. Vakadayileyi kumkema Sakaliya, litawa lya tati mundu.

60 Kumbi mamundu adetili, "Ng'odu, litawa lyaki datumkemi Yohani mbatisha."

61 Vala vamuwombela, "Mbona kwahela mundu mulukolu lwenu yavelili na litawa ali?"

62 Topi vamkupisha tati mundu, ili vamdasho akadayileyi mwana waki vamkemi litawa liki.

63 Mweni kavaluva chibawu ayandiki, kayandika na ha, "Litawa lyaki Yohani mbatisha." Vosi vayikanganika.

64 Bahala pala, mlomu na lulimi lwaki Sakaliya fifuwuka, kakanda kuywanga pamjuma Chapanga.

65 Lyogha livayingila vandu vosi va pabehi yaki milandu ayi yikwila kosi kula kufidunda fya Yudeya.

66 Vapikanishili milandu ayi, vayihola mundima shawu, pavadeta, "Mwana ayu daghavi mundu wa wuliwuli?" Kucha nakaka liwovi lya Bambu Chapanga naliva pamu na mweni.

Lumbombu lwa Sakaliya

- ⁶⁷ Sakaliya tati mundu Yohani kamema Mfuki Mng'alili, kadeta umbuyi awu kufuma kwa Chapanga.
- ⁶⁸ Tumujumi Bambu, Chapanga wa Isilaeli loli kavayisila na kuvakombola vandu vaki.
- ⁶⁹ Katugayila wakutugombola yagangamalili, mulukolu lwa Dawudi ndumindumi waki.
- ⁷⁰ Ajangili kukandila dahili kwa deha ya vambuyi vaki vang'alili.
- ⁷¹ Kucha akutugombola mumawoko va vachimdwama vetu na kufuma mumawoku va vosi yivavelili na maya na yufwi.
- ⁷² Adetili davavawoneli lusungu vagogolu vetu na kulikumbuka lilaghanu lyaki ling'alili.
- ⁷³ kwilapa kwayilapili kamwilapila Ibulahimu mbuyi wetu.
- ⁷⁴ Kadeta, datugomboli mumawoku va vachimdwama vetu, tupati kumtundamila ngajila kuva na lyova.
- ⁷⁵ Tuvi vang'alili na vandu goleki majuva vosi va kuyikala mumlima.
- ⁷⁶ "Yuwi mwana wa nenga davakukemi, mbuyi wa Chapanga mkomu, dawumulonguleli Bambu Chapanga kumvendela deha yaki.
- ⁷⁷ Dawuvawombeli vandu kucha davagombolewi kwa kuvawushila sambi shawu.
- ⁷⁸ Chapanga wetu mshishamoyu na muna lusungu

datumulikili na limbamba kufuma kumbindi
kwa Chapanga,

⁷⁹ Davang'alinkili vosi vayikala mulwisa totolu,
ayongeshi mawulu vetu tuyifikili deha ya
kusika."

⁸⁰ Mwana akulili, mvili na ndima. Ayikalili
kuchivala mbaka lijuva payilangushili lipala kwa
vandu va Isilaeli.

2

Kuwoneka kwa Yesu Mateyi 1:18-25

¹ Majuva vala Agustini Mutwa wa Loma
alayishili vandu vosi va wutwa wa Loma
avalangangiwi.

² Ayi yaveli mwanja mtasi kwa vandu ku-
valangiwa chipindi Koneli paghavyeyi mkomi wa
mlima wa Siliya.

³ Ndamboyi vandu vonda vayendili kuyandik-
isha matawa vawu, kila mundu kayaki.

⁴ Yosefu kafuma mbwani ya Nasaleti, kum-
lima wa Galilaya, kayenda mbwani ya Betele-
hemu, kumlima wa Yudeya, pawonikillili mutwa
Dawudi. Yosefu ayendili kula kwanongwa
mweni aveli wa mulukolu lwa Dawudi.

⁵ Ayendili kuyandikiwa pamu na nondi waki
Maliya, yavelili kana suliya.

⁶ Maliya paghavyeyi kula, lijuva lyaki lya kwi-
wopola lyafikili.

⁷ Kayihongesha mwana soli mlumi, kamfwal-
isha fisepi. Pambeli kamwonjesha muligeleli,
mulibaku lya kulila vasenga, kwanongwa vap-
atili ha libudi lya vahenja.

Vadima na Makungu

⁸ Mumlima wula kwaveli na vadima vasenga vayikalili kuchivala pamih i pavadima vasenga vawu kwa lutonu. ⁹ Tepu, Makungu wa Bambu kavabwitu kila, bwitu! Na ukomi wa Bambu wuvang' alikila mwambu wosi nawu vatila nendu.

¹⁰ Makungu kavawombela, “Mkotoo kutila! Nguvayeghela filongu fya nyanyi na fya sekuseku kwa vandu vosi.

¹¹ Nalelu muluvagha lwa Dawudi kawoneka mlowola kwanongwa yenu, ayu ndi Kilistu na Bambu.

¹² Achi dachivi chilangushilu, Damumuwoni mwana chali vamfwalisha fisepi, kawonjeshwa muligeleli, mulibaku lya kulila vasenga.”

¹³ Teputepu lipinga likomi lya Makungu kufuma kumbindi kwa Chapanga vayihasha pamu na yula makungu, vamjuma Chapanga, vakadeteyi,

¹⁴ “Ukomi kwa Chapanga yaveli kumbindi nendu,

na kusika mumlima kwa vandu vala vamunowesha Chapanga!”

¹⁵ Vala makungu pavawukili kuwuya kumbindi kwa Chapanga, vadimasenga vawombana, “Tuyendi Betelehemu tukachiwoni chila chifumbukili, chila chatuwombilili Bambu.”

¹⁶ Topi vayenda mbilu, vavawona Maliya na Yosefu na yula mwana chali kawonjeshwa mulibaku lya kulila vasenga.

17 Pavamuwonili yula mwana, vavawombela Maliya na Yosefu chila makungu chavawombilili kwanongwa ya mwana.

18 Vosi yivapikanili filongu fila fivadetili vadimasenga, vayikanganikili nendu.

19 Maliya akumbukili filongu fyosi afi na kuyihola nendu mana yaki mumunda.

20 Vala vadimasenga vawuya kuchivala, pavamukwisha na kumujuma Chapanga kwa findu fyosi fyavapikanilili na kufiwona, fyosi fyavelili kucha Makungu avawombilili.

Mwana vamugayila litawa

21 Lyapitili lijuma limu, chipindi cha mwana kumwingisha jandu chafikili, vamkema litawa lyaki Yesu, litawa ali amupili makungu chipindi Maliya akalihela kuva na suliya.

Yesu akuyeghiwa Munyumba ya Chapanga

22 Majuva pavafikili va Yosefu na Maliya vadayiliwili kupugiwa ngimu Malawu va Chapanga vamupili Musa wuvadeta. Vamtola na mwana wawu vamyegha Yelusalemu, kumvika kwa Bambu Chapanga,

23 yiyandikiwa Mumalawu va Bambu, "Mwana yoyosi soli mlumi akudayiliwa atawuliwi kwa Chapanga."

24 Kandi vakayendili kula kuyegha litambiku lyia vangunda vavili na myoni mivili ya vangu-laku ngimu vadetili Mumalawu va Bambu.

25 Chipindi chila mumbwani ya Yelusalemu, avelili mundu yumu, litawa lyaki Simoni. Mundoyu aveli akumunowesha Chapanga,

mweni aveli akuvetela ukombola wa Isilaeli. Mfuki Mng'alili aveli pamu na mweni.

²⁶ Mfuki Mng'alili amulayilili, dasovi ng'odu mbaka ndimu woni Kilistu, mkombola yashawuliwili na Chapanga.

²⁷ Mfuki Mng'alili kamlongosha Simoni kuyingila mungengileka ya Nyumba ya kudadavila. Maliya na Yosefu pavamyeghili mwana Yesu vamgoleli ngimu yiyanikilwi muchitabu cha Malawu va Chapanga vamupili Musa,

²⁸ Simoni amuyangili Yesu mumawoku vaki na kumjuma Chapanga, padeta:

²⁹ “Ponopa Bambu yiva ngimu wudetili,
uneki ndumindumi waku nzovi kwa kusika,

³⁰ mesu vangu vawuwona ulowolu waku,

³¹ wuwutandili paulongolu ya vandu vosi,

³² Alu lwengi lwa kulangusha chiwudayila yuwi
kwa vangajila kujumila
na kuyegha ukomi kwa vandu vaku va
Isilaeli.”

³³ Tati na mamundu Yesu vavelili vakujingwa
na filongu fyadetili Simoni fya mwana.

³⁴ Simoni kavanemela na kamuwombela
Maliya, mamundu Yesu, “Mwana ayu
kashawuliwa na Chapanga kuvawisha vandu
vatangalili va Isilaeli na kuyegha ukombola
wa vandu vatangalili va Isilaeli. Daghavi
chilangushilu kufuma kwa Chapanga, ila vandu
vatangalili davamlemi.

35 Na dayivi fyavayihola mundima sha vandu vatangalili dafigubutuliwi. Na wumweni, lihingili likali kucha chimayi dachisomi mundima yaku."

36 Kwaveli na mbuyi yumu mdala, agogulili munu, litawa lyaki Ana biti Fanuweli, wa lukolu lwa Asheli. Mdala ayu ayikalili na bambu mundu kwa myaka saba kufumila pahetiwili.

37 Pambeli kayikala wungalimlyangu mbaka chipindi chila pavelili mgogolu wa myaka milongo minani na mchechi. Chipindi chosi ayikalili Munyumba ya Chapanga, payikaja kulya kunu padadava.

38 Saa yiyila mdala yula kafumbuka, kamhongesha Chapanga na kuvawombela milandu ya mwana yula kwa vandu vosi vaveteleyi kukombuliwa kwa Yelusalemu.

Kuwuya Nasaleti

39 Yosefu pamu na Maliya pavamalishili kugola fyosi ngimu Malawu va Bambu wuvadeta, vawuya kayawu Nasaleti, mumlima wa Galilaya.

40 Mwana yula kakula, kayongesheka liwovi na kamema luhunja na usangi wa Chapanga yiva pamu na mweni.

Msongolu Yesu Munyumba ya Chapanga

41 Valeli va Yesu vaveli na chishovi cha kuyenda Yelusalemu kila mwaka, chipindi cha lihungu lya Pasaka.

42 Yesu paghaveyi na myaka lilongu na mivili, vosi vayenda kulihungu lila lya Pasaka ngimu wuchivelili chishovi chawu.

⁴³ Lihungu palipitili, vakanda kuwuya kayawu. Lakini msongolu Yesu asighalili Yelusalemu, ngajila kumanya valeli vaki,

⁴⁴ vakacheyi kava mulipinga lya vandu, vayendayenda lijuva lyosi. Pambeli vakanda kumsaka kwa vajofi na vaghanja vawu.

⁴⁵ Pavampotili kumuwona, vawuya Yelusalemu kumsaka.

⁴⁶ Mulijuva lya tatu, vamuwona mungengileka ya Nyumba ya Chapanga, kayikala na vawula va Chiyawudi, pavapikanisha kunu akuvanasha minasha.

⁴⁷ Vosi yivamupikanishili vayikanganikili nendu luhala lwaki na nyangulilu yaki yaluhunja.

⁴⁸ Valeli vaki pavamuwonili, vajinga. Mau waki kamdasho, “Mwana wangu, wuli, ukutugolela liki nahawu? Nenga na tati waku tukakusakeyi kwa kuyifwasha.”

⁴⁹ Yesu kavayangula, “Mukunzakila liki? Mukamanyeyi ng'odu kucha ngudayiliwa kuyikala munyumba ya Tati wangu?”

⁵⁰ Lakini valeli vaki vamanya ha filongu fyavwombileyi.

⁵¹ Pambeli Yesu pamu na valeli vaki vawuya Nasaleti na mweni pavayitikila. Na mawu waki avikilili milandu yosi munda yaki.

⁵² Yesu kayendelela kukula mvili na luhunja na kwa kumunowesha Chapanga pamu na vandu wuwowu.

3

Kulandula kwa Yohani Mbatisha

¹ Mwaka wa lilongu na muhanu Mutwa Tibeliu patavaleyi, Ponsiu Pilatu paghavaya mtavala wa boma lya Yudeya. Helodi aveli mtavala wa Galilaya na mlongu mundu Filipu aveli akutavala mahali patavaleyi Ituleya na Talakoniti. Lusania aveli mtavala wa Abileni,

² Anasi na Kayafa vaveli vagolafichuku wa vakomi va nyumba ya kudadavila, chipindi chila, filongu fya Chapanga pafimfikilili Yohani mbatisha mwana wa Sakaliya, kula kuchivala.

³ Topi Yohani kayenda ngengeleka yosi ya lweni Yoludani. Kavawomba vandu vapomeli na kabatishiwa ili Chapanga avawushili sambi.

⁴ Afi ndi fivayandikiwili muchitabu cha Isaya yaveli mbuyi wa Chapanga.

“Mundu yumu akukema kucheja.
‘Mumtandili deha Bambu,
na muhololi deha yaki.

⁵ Pa libosi mukulili,
pa fidunda na midunda musengelemuli,
njila sivelili na ngombu dasihololiwi.
Deha sha wafu wafu dasigoleki nyanyi.

⁶ Vandu vosi davamuwoni Chapanga akuval-
owola vandu!’ ”

⁷ Lipinga lya vandu lyafikili kwa Yohani ili
avabatishi, Yohani kavawombela, “Yumwi vana
va njoka! Ghani kavapwepwela mtuvi maya va
Chapanga davayisi ava?

⁸ Mlangushi kwa golelu kucha mupomela,
mukotoo kukanda kuyiwombela mwaveni
kucha, ‘Ibulahimu ndi tati wetu.’ Nguva-
wombela nakaka, Chapanga akuwesha kuyigola
migonguveli ayi yivi vana va Ibulahimu.

9 Livawu liva kala kudumula mikigha ya mibiki, ndamboyi kila libiki lingajila kuveleka fivelekwa fya nyanyi dalidumuliwi na kuliyasila mumotu.”

10 Lipinga lya vandu limdasho, “Ponopa yufwi tugoli liki?”

11 Kavayangula, “Yaveli na gwanda mbili yimu amupi yula yangajila gwanda, yavelili na filivi agoli ngawuwula.”

12 Vala vasumula mbiya vayisa na veni vabatishiwa vamdasho, “Muwula, tugoli liki?”

13 Mweni kavawombela, “Mkotoo kusumula mbiya kujumba chigelu chila chivavikili.”

14 Machonda wuwu vamdasho, “Na yufwi tugoli liki?”

Kavayangula, “Mkotoo kutola findu fya mundu yoyosi kwa liwovi wala kumpayishila yoyosi. Mujakwi na ijala yenu.”

15 Vandu vaveli vakushuvilila chindu chitunga, vakanda kuyidasha mundima shawu chimwilatili Yohani mbatisha kucha mweni kava ndi Kilistu yashawuliwili na Chapanga.

16 Apa Yohani mbatisha kavawombela vosi, “Nenga nguvabatisha kwa machi, ila akwisa yaveli na liwovi pitu nenga, mweni nenga nguwesha ha hata kuwoposola ng'oyi sha mikobasi yaki, mweni davabatishi kwa Mfuki Mng'alili na kwa motu.

17 Mweni kana luselu mumawoku vaki na mweni dafyayili luvagha lwaki lwa kupetela mpunga dawuviki mulusanja myeyu danyanyi mumotu wa lifumbika.”

18 Kwa filongu kafwauti Yohani avalandulilili vandu chilongu cha nyanyi na kuvakayika vaghalambuli ngalilu shawu.

19 Yohani amshoshili mutwa Helodi, yula yamtolili Helodiya mdala wa mlongu mundu, kwanongwa ya kumgola mdala mundu, pamu na findu fyosi fya wafu fyagolili.

20 Pambeli Helodi kagola chindu chawafu munu kumuwopa Yohani mbatisha muchijaka.

*Yesu akubatishiwa
Mateyi 3:13-17, Maliku 1:9-11*

21 Vandu vosi pavabatishiwili kala, Yesu na mwени kabatishiwa. Padadaveyi, kumbindi kwa Chapanga kufuwuka.

22 Na Mfuki Mng'alili kamsunukila kucha njiva. Pambeli lishu lipikanika kufuma kumbindi kwa Chapanga, “Yuwi mwana wangu yingutamili, mayiliwa na yuwi.”

*Lukolu lwa Yesu
Mateyi 1:1-17*

23 Yesu pakandili chichuku chaki, aveli na myaka milongu mitatu, vandu vakacheyi mweni mwana wa Yosefu, mwisukulu wa Heli.

24 Heli aveli mwana wa Matati na ayu aveli mwana wa Lawi na ayu aveli mwana wa Meliki na ayu aveli mwana wa Yanai na ayu aveli mwana wa Yosefu.

25 Yosefu aveli mwana wa Matatia na ayu aveli mwana wa Amosi na ayu aveli mwana wa Nahumu na ayu aveli mwana wa Hesili na ayu aveli mwana wa Nagai,

²⁶ avelili mwana wa Mateyi na ayu aveli mwana wa Matatia na ayu aveli mwana wa Shefungami na ayu aveli mwana wa Yoseki na ayu aveli mwana wa Yuda,

²⁷ ayu aveli mwana wa Yohani, na ayu aveli mwana wa Lesi na ayu aveli mwana wa Zelubabeli na ayu aveli mwana wa shealitieli na ayu aveli mwana wa Neli,

²⁸ na ayu aveli mwana wa Meliki na ayu aveli mwana wa Adi na ayu aveli mwana wa Kosamu, avelili mwana wa Elimadamu na ayu aveli mwana wa Eli,

²⁹ na ayu avelili mwana wa Yoshua na ayu aveli mwana wa Eliezeli na ayu aveli mwana wa Yolimu na ayu aveli mwana wa Matati na ayu aveli Mwana wa Lawi,

³⁰ ayu avelili mwana wa Simoni na ayu aveli mwana wa Yuda na ayu aveli mwana wa Yosefu na ayu aveli mwana wa Yonamu na ayu aveli mwana wa Eliyakimu,

³¹ ayu avelili mwana wa Melea na ayu aveli mwana wa Mena na ayu aveli Mwana wa Matata na ayu aveli mwana wa Natani na ayu aveli mwana wa Dawudi,

³² ayu avelili mwana wa Yesi na ayu aveli mwana wa Obedi na ayu aveli mwana wa Boasi na ayu aveli mwana wa Solumoni na ayu aveli mwana wa Nashoni,

³³ ayu avelili mwana wa Aminadabu na ayu aveli mwana wa Adimini na ayu mwana wa Alini na ayu mwana wa Hesilomi na ayu aveli mwana wa Pelesi na ayu aveli mwana wa Yuda,

³⁴ ayu avelili mwana wa Yakobi na ayu aveli

mwana wa Isaka na ayu aveli mwana wa Ibulahimu na ayu aveli mwana wa Tela na ayu aveli mwana wa Naholi,

³⁵ ayu avelili mwana wa Selugi na ayu aveli mwana wa Leu na ayu aveli mwana wa Pelegi na ayu aveli mwana wa Ebelina na ayu aveli mwana wa Sala,

³⁶ ayu avelili mwana wa Kainamu na ayu aveli mwana wa Alifikisadi na ayu aveli mwana wa Shemu na ayu aveli mwana wa Nuhu na ayu aveli mwana wa Lameki,

³⁷ ayu avelili mwana wa Metusela na ayu aveli mwana wa Inoki na ayu aveli mwana wa Yaledi na ayu aveli mwana wa Mahalaleli na ayu aveli Mwana wa Kainamu,

³⁸ ayu avelili mwana wa Enoshi na ayu aveli mwana wa Seti na ayu aveli mwana wa Adamu, aveli wa Chapanga.

4

Yesu Kayeshiwa

Mateyi 4:1-11, Maliku 1:12-13

¹ Yesu kawuka lweni Yoludani amemili Mfuki Mng'alili, Mfuki Mng'alili kamlongosha kucheja.

² Aku kayeshiwa na Lijangavandu kwa majuva milongu mchechi. Chipindi chila chosi, kalya chindu ha na pavapitili majuva vala njala yamtamili.

³ Topi Mwafu kamuwombela, “Kucha yuwi kuva mwana wa Chapanga, uliwombeli ligonguveli ali livi libumunda.”

4 Yesu kamuyangula, “Mayandiku vakuwomba, ‘Mundu akwikala kwa kulya chilivi weka hela ha.’ ”

5 Pambeli Lijangavandu kamtola mbaka pambindi, tepu kamulangusha wutwa shonda sha mumlima.

6 Lijangavandu kamuwombela, “Dandikugayili uwesu na ukomi muwutwa na findu afi fyosi, fyanyimbili na nenga nguvesha kumugayila mundu yoyosi yindimudayila.

7 Afi fyosi dafivi fyaku, kucha pawundundamila nenga”.

8 Yesu kamuyangula, “Yiyandikiwa mumayandiku, ‘Umtundamili Chapanga waku na umkimbanikili mweni weka hela!’ ”

9 Lijangavandu kamtola Yesu mbaka Yelusalemu pambindi ya nyumba ya Chapanga na kamuwombela, “Kucha yuwi Mwana wa Chapanga, widangi pasi.

10 Liyandikiwa, ‘Chapanga dalayilili makungu vaki vakuyangi.’

11 Kandi, ‘Davakuyangi mumawoku vawu, ukotoo kuponikela mumigonguveli.’ ”

12 Lakini Yesu kamuyangula, “Mayandiku vakudeta, ‘Kotoo kumuyesha Chapanga Bambu waku.’ ”

13 Lijangavandu palimuyeshili kala kwa deha shosi pambeli limleka mbaka chipindi chijumiliwi pachifika.

*Yesu akukanda chichuku chaki aku Galilaya
Mateyi 4:12-17, Maliku 1:14-15*

14 Yesu kawuya Galilaya kufuma kucheja kamema liwovi lya Mfuki Mng'alili, milandu yaki yikwila mbembu shosi sha pabehi.

15 Mweni aveli akuwula munyumba sha kudadavila, pajumiwa na vandu vosi.

*Yesu vakumlemaaku Nasaleti
Mateyi 4:12-17, Maliku 6:1-6*

16 Topi Yesu ayendili Nasaleti, pala pakulilili na Lijuva lya Kupumulila, ayingilili munyumba ya kudadavila kucha washovililili, awolukili kusoma filongu fya nyanyi kwa lishu likomi.

17 Kapokela chitabu cha mbuyi wa Chapanga Isaya, kagubutula na kapasoma pavayandikili:

18 “Mfuki wa Bambu kava na nenga,
kan'shagha mafuta.

Nivayegheli vagaju filongu fya nyanyi.

Kanayisha ndivalandulili vandu vakoliwili na
Lijangavandu vasekesuki,
na vangalimesu mesu valoli kandi,
kanayisha nivagomboli vala vawopiwili va-
fuwuliwi,

19 na kulandula chipindi chifika
cha Chapanga kuvalowola vandu vaki.”

20 Yesu pasomili kala, achigubikili chila chitabu, kamgayila ndumindumi, pambeli kayikala pasi, vandu vosi yivavelili munyumba ya kudadavila vamfulutulila mesu.

21 Mweni kuvawombela, “Lyandiku ali nalelu liva ngimu wumupikanishili.”

22 Vosi vanovelwa nendu na mweni,
vakayikang'anikeyi filongu fya nyanyi fyadetili.
Vadeta, “Ayu mwana wa Yosefu nda?”

23 Mweni kavawombela, “Nakaka damung'ombeli detelu ayi, ‘Mwilwana ayilowoli mweni.’ Na damdeti, ‘Fyosi fitupikinishili fiwugolili kula Kapelinaumu, ufigoli kandi apa paluvagha yaku.’

24 Nguvawombela na ha,” kayendelela kudeta, “Mbuyi akujumiliwa ng'odu pamulima waki.

25 “Mpikanishi! Nakaka pavavelili vangalimlyangu vatangalili mlima wa Isilaeli chipindi cha Eliya. Chipindi achi ndonya yalekili kutonya kwa myaka mitatu na myesi sita, kwavelili na njala ngomi mlima wosi.

26 Hata na ha, Eliya kalayiliwa ng'odu kwa yoyosi yula, ila kwa mdala yaveli ngalimlyangu wa Salefati aku Sidoni.

27 Kandi, kumlima wa Isilaeli Chipindi cha Mbuyi wa Chapanga Elisha pavelili na vandu vatangalili vavelili na ukalava. Hata na ha, kwa hela yoyosi vang'alili ila Namani mwenikaya wa mlima wa Siliya.”

28 Vosi vavelili mula munyumba ya kudadavila pavapikanishili fila vakalalili munu.

29 Vawoloka, vamfumisha panji ya mbwani yawu yivajengili kufidunda, vamyegha mbaka mungwaji ya chidunda achi ili vamdangili pasi.

30 Lakini Yesu kapita pagati yawu, kayenda.

*Mundu yavelili na chinyamkela
Maliku 1:21-28*

31 Pambeli Yesu kayenda Kapelinaumu boma ya Galilaya, kavawula vandu Mulijuva lya Kupumulila.

32 Vakayikang'anikeyi fyawuleyi nongwa aka-fundisheyi kwa uwesu.

33 Mula munyumba ya kudadavila mwavelili mundu yamkwelili chinyamkela akalalili, akawuteyi kwa lishu likomi,

34 "Yayooo! Kuva na liki na yufwi, yuwi Yesu wa Nasaleti? Wuli kwisa kutumalila? Ngumanya yuwi kwa ghani, yuwi kuva Mng'alili wa Chapanga!"

35 Yesu akumlakalila yula Chinyamkela, padeta, "Matu! Umfumi mundu ayu!" Chinyamkela yula amfumili pamuwishili mundu yula pasi, afumili ngajila kumugobola.

36 Vandu vosi vayikanganika vakawombaneyi veni, "Achi chindu liki chadeta? Nongwa kwa uwesu na liwovi, kavawombela finyamkela va-fumi na veni vakufuma!"

37 Milandu ya Yesu yipikanika mwambu wula wosi.

*Yesu akuvalowola vandu vatangalili
Mateyi 8:14-17, Maliku 1:29-34*

38 Yesu afumili mula munyumba ya kudadavila, kayenda kaya ya Simoni. Nafyala mundu Simoni, avelili na mususa, vamuluva amulowoli.

39 Yesu kayisa kawoloka pabehi yaki, kawulakalila msusa wula, weni wumleka. Mau yula bahala pala katandamuka kavakimbanikila.

40 Lijuva palidibeyi, vosi vakaveli na vatami vawu vavayeghili kwa mweni, akavavikilili ma-woku vaki, kavalowola vosi.

41 Finyamkela vakavafumili vandu vatangalili, vakawuteyi pavadeta, "Yuwi ndi mwana wa Chapanga!"

Yesu kavalakalila finyamkela, wala kuvajumisha ng'odu kudeta, nongwa vamanyili aveli Kilistu.

*Yesu akuvawombela kula Yudeya
Maliku 1:35-39*

⁴² Chilawu yaki pamalavila, Yesu awukili ayendili kuyififa. Vandu vaveli vakumsaka. Vandu vala pavafikili pavelili, vayeshili kumkanisha akotoo kuwuka.

⁴³ Lakini mweni avawombilili, “Ngudayila kuvawombela Chilongu cha Nyanyi cha wutwa wa kumbindi kwa Chapanga milima yimonga wuwu, ndi Chapanga wanayishili kwanongwa ayi.”

⁴⁴ Aveli akuvalandulila munyumba sha kudavila shosi kula Yudeya.

5

*Yesu akuvakema vandundami va pakwandi
Mateyi 4:18-22, Maliku 1:16-20*

¹ Lijuva limu, Yesu aveli kawoloka muluwongu ya lihiva lya Genesaleti, vandu vatangalili vaveli vamushengitela na kuyikekeneka, vakupikanisha chilongu cha Chapanga.

² Kavawona matu mavili mung'emula ya lihiva. Valovi veni vajabukili, vakusambula njafu shawu.

³ Payingilili muwatu wumu wa Simoni, Yesu akamuluveyi Simoni awuseleshi kumachi, kutali padokwa na ng'emula ya lihiva. Kayikala pasi, akuwula lipinga lya vandu paghavye muwatu.

⁴ Pamalili kuwula, kamuwombela Simoni, "Soli watu awu mbaka pamachi matali, mukadangi njafu shenu muwomeshi vasomba."

⁵ Simoni kamuyangula, "Bambu tuyifwasha kutegha njafu pamii posi tupata chindu ha, leki pawudeta yuwi datuyasilili njafu."

⁶ Pambeli pavagolili kala, vawomesha vasomba vatangalili hata njafu sikakandeyi kudumuka.

⁷ Vavakema vayawu vavelili muwatu wingi vayisi kuvatanga. Vayisa, vamemesha vasomba matu vosi mavili, hata vakacheyi vadibali.

⁸ Simoni Petili pawonili nawula, kamtundamila Yesu kadeta, wuki pawushu panenga, yuwi Chapanga, nenga muna sambi!

⁹ Simoni pamu na vamonga vosi vakayikang'anikeyi munu kupata vasomba vatangalili nawula.

¹⁰ Wuwula wula Yakobi na Yohani, vana va Sebidayu, vaveli valova vayaki Simoni. Yesu kamuwombela Simoni, "Kotoo kutila, kukandila ponopa dawuvi mufuva vandu."

¹¹ Topi, pavapayikili matu mung'emula ya lihiva, vafilekili findu fyawu fyosi, vamkovikela Yesu.

*Yesu akumlowola muna ukalava
Mateyi 8:1-4, Maliku 1:40-45*

¹² Yesu paveli mbwani yimu yaveli na mundu yumoyu yavelili na ukalava mvili wosi. Pamuwonili Yesu, mwensi kamuwila pasi kamluva, "Bambu, pawudayila, ukuwesha kung'ofuwa."

13 Yesu kamuwolushela liwoku lyaki na kumkamula padeta, “Ngudayila! Ung’ali!” Tepu ukalava wula uwuka.

14 Yesu kamuwombela, “Kotoo kumuwombela mundu yoyosi, ila ukayilangushi kwa mgo-lafichuku wa nyumba ya kudadavila, uyeghi fupu ya kupugiwa umweni, kucha walayishili Musa, ukatovileli kucha kulowoka.”

15 Topi, milandu ya Yesu yikwila mwambu wosi. Lipinga lya vandu vatangalili liyikungasha kumpikanisha na kulowuliwa matami vawu.

16 Mweni ayendili pangajila vandu, aku akadadeveyi.

*Yesu akumlowola mundu yapombalili
Mateyi 9:1-8, Maliku 2:1-12*

17 Lijuva limu, Yesu avelili pawula. Mafwalisayu na vawula va Malawu va Chapanga vamupili Musa kufuma kila luvagha Mugalilaya na Muyudeya na Muyelusalemu, vaveli vayikala. Liwovi lya Bambu lyaveli pamu na mweni lya kulowola valwalili.

18 Tepu vandu vayisa, vamuyegha mundu yamu yapombalili muluhagha, vayesha kumuyingisha munyumba, paulongolu pa Yesu.

19 Lakini, kwanongwa ya lipinga lya vandu, valemwili kwingila munyumba. Topi, vakwela kumbindi ya lituvi liveli ligalamu, vakwemula midasi, vampenesha yula yapombalili pamu na ulili waki vamvikili paulongolu ya Yesu.

20 Yesu pawonili ujumilwa wawu mkomi, amuwombilili mundu yula, “Ghanja, ngupomela sambi shaku.”

²¹ Vawula va Malawu na Mafwalisayu vakandili kuyidasha, "Ghani yadeta filongu fya kumduka Chapanga? Kwa hela mundu yawesha kupomela sambi, ila Chapanga weka hela!"

²² Yesu avamanyili kala chivayihola, kavadasha, mkuyihola liki mundima shenu?

²³ Choti chivelili chipusuka nendu: kudeta, kupomeliwa sambi, awu kudeta, "Woloki yendi?

²⁴ Topi, ngudayila mumanyi mwana wa mundu kana uwesu wa kupomela vandu sambi kumlima." Kamuwombela, yula mundu yapombalili, "Tandamuki, toli ulili waku yendi kaya."

²⁵ Tepu, ayisili kuwoloka paulongolu ya vosi, akatolili ulili waki kayenda kayaki kunu pamujuma Chapanga.

²⁶ Vosi vakayikang'anikeyi! Livakamula lyogha, pavamjuma Chapanga, pavadeta. "Tuyiwona mihilu nalelu."

*Lawi akukemiwa ghavi mwanachuli
Mateyi 9:9-13, Maliku 2:13-17*

²⁷ Pambeli, Yesu afumili panji, amwonili mundu yasumula yivamkemaya Lawi, kayikala pa golela chichuku chaki. Yesu kamuwombela, "Ungovikeli."

²⁸ Lawi afilekili fyosi, kamkovekela Yesu.

²⁹ Lawi amugolilili Yesu lihungu likomi kayaki na vandu vasumula mbiya na vandu vamonga vayikalili pamu.

³⁰ Mafwalisayu na vawula va Malawu vakan-vang'ong'utekeleyi vandundami vaki pavadeta, Wuli mukulya na kulanda pamu na vandu yivasumula mbiya na yivavelili na sambi?

³¹ Yesu kavayangula, “Vavelili na njimbanofu vakudayila ha muyilwana, vamudayilili vala vatami.”

³² Nyisa ng'odu kuvakema vandu goleki vapomeli, ila vavelili na sambi vapomeli.

*Milandu ya kuyikaja kulya
Mateyi 9:14-17, Maliku 2:18-22*

³³ Vandu vamonga vamkovekela Yesu, vamu-wombela, “Vandundami va Yohani mbatisha vakwikaja kulya myanja yitangalili na kudadava, hata vana chuli va Mafwalisayu vakugola wuwowu. Lakini vandundami vaku vakulya na kulanda hela.”

³⁴ Yesu avayangulili, “Wuli, vala vandu vavalalikili kulihungu lya kuheta mukuvadayila vayikaji kulya na kunu bambu wa lihungu lya kuheta wawa pamu? Ng'odu!

³⁵ Lakini dachiyisi chipindi bambu wa lihungu lya kuheta davamuwushi pala pavayikalili pamu, chipindi achi davavi vakwikaja kulya.”

³⁶ Yesu avawombilili chilangushilu achi, “Vandu vakudumula ng'odu chipapi cha yingwa ya shonu na kuchivika muyingwa yisakalili, kucha pavagola na ha, davavi vakudemula yila yingwa ya shonu na chila chipapi dachilinganili ng'odu na yila yingwa yisakalili.

³⁷ Vala vandu vakutaya ha difwayi wa shonu mumihaku yisakalili, vawona awu difwayi ya shonu daubaluli mihaku yila, difwayi dayiyitiki na mihaku dayibaluki.

³⁸ Difwayi ya shonu yikutayiwa mumihaku ya shonu.

³⁹ Kwahela mundu yadayila kulanda difwayi ya shonu, vakudeta wula wa dayili munofu nendu.”

6

*Linasha lya Lijuva lya Kupumulila
Mateyi 12:1-8, Maliku 2:23-28*

¹ Lijuva limu lya lijuva lya kupumulila, Yesu aveli akupita mufitava fya mpunga. Vandundami vaki vakandili kubena misasa ya mpunga, vapulula mbeyu kwa mawoku, valya.

² Mafwalisayu vamonga vavadashili, “Mbona mkugola chindu chingajila kujumiliwa na Malawu vetu mulijuva lya Kupumulila?”

³ Yesu avayangulili, “Wuli, musoma duhu wagolili Dawudi pamu na vamonga chipindi pavaveghi na njala?

⁴ Mweni payingilili munyumba ya Chapanga, atolili mibumunda yivavikili ya kumtambikila Chapanga kalya na kuwapa vamonga. Na afi fyaveli mwiku kulya mundu wingi ila vatambika weka yawu.”

⁵ Pakumalilila Yesu kavawombela, “Mwana wa Mundu ndi Bambu wa Lijuva lya Kupumulila.”

*Mundu muna liwoku lipombalili.
Mateyi 12:9-14, Maliku 3:1-6*

⁶ Lijuva lingi lya lijuva lya Kupumulila, Yesu ayingilili munyumba ya kudadavila kuwawula vandu. Mula kwaveli mundu yumu liwoku lyaki lya mlilu lyapombalili.

⁷ Vawula va Malawu na Mafwalisayu vakamuloleyi Yesu kucha dalowoli mundu Lijuva lyा Kupumulila, ili vapati nongwa ya kumuhigha.

⁸ Yesu amanyili chivayihola, kamuwombela yula yaveli na liwoku lipombalili, “Tandamuki, woloki pawulongolu.” Yula mundu ayendili, kawoloka pawulongolu.

⁹ Pambeli Yesu kavawombela kandi, “Nguvadasha, Malawu vetu vakujumisha kugola chindu cha nyanyi awu kugola chindu chivifyili Mulijuva lyा Kupumulila? Kutanga awu kuvifya? Kulowola mundu awu kumleka adanganyiki?”

¹⁰ Pavawolukili wosi vavelili pala, amuwombilili mundu yula, “Woloshi liwoku lyaku.” Bahala pala mweni kagola wuwula na liwoku lyaki linana.

¹¹ Lakini veni vakalalili nesu, vawombana kumgolela milandu ya wafu Yesu.

Yesu akuvashawula vandundami lilongu na vavili

Mateyi 10:1-4, Maliku 3:13-19

¹² Lijuva limu, ayendili kuchindunda padadava kwa Chapanga na kugunga mesu pamihiposi.

¹³ Chilawu yaki avakemili vandundami vaki na vamonga kavashawula, vandu lilongu na vavili, avakemili vandundami.

¹⁴ Vaveli ndi Simoni, Yesu amkemeyi Petili na Andeleya mkulumundu. Yakobi na Yohani na Filipu na Batulumeyu,

¹⁵ Mateyi na Tomasi, Yakobi mwana wa Alufayu na Simoni mlevanila mlima wa Isilaeli.

¹⁶ Yudasi mwana wa Yakobi na Yuda Sikaliyoti ya mshengitili Yesu.

*Yesu ayawulili na kuvalowola vandu
Mateyi 4:23-25*

¹⁷ Pambeli asunukili kuchidunda pamu na vandundami vaki, Yesu awolukili payityalasi. Apa Pavelili na vandundami vaki na lipinga likomi lya vandu yivafumili mbembu shosi. Vafumili Yudeya na Yelusalemu na mumbwani ya Tilu na Sidoni.

¹⁸ Vosi vayisili kumpikanisha Yesu na kuluwuliwa matami vawu. Kavalowola vosi vavelili vakutamika na vaveli na finyamkela.

¹⁹ Vandu vosi vadayilagha kumugufya Yesu na liwovi lyaveli likumfuma na kuvalowola vonda.

Ngiba na pishu

²⁰ Yesu kavaghalaambukila vandundami vaki, kadeta,

“Vanemiliwa vala yivayimanya vakuwesha ha kwikala ngajila Chapanga,
nongwa wutwa wa kumbindi kwa Chapanga ndi wa veni.

²¹ Ngiba yumwi yumpikanila njala ponopa,
nongwa pambeli damwikuti.

Ngiba yumwi yumlila ponopa,
nongwa pambeli damseki kwa luseku!

²² “Ngiba yumwi vandu pavavanyekwa na pavavasula na pavavajowoli na pavavadetela yumwi va wafu kwanongwa ya Mwana wa Mundu!

²³ Findu afi pafifumbuka, musekileli na kudinga.

Nongwa nakaka fupu yenu yiva ngomi kumbindi
kwa Chapanga.

Nahawu ndi ndambu vagogolu vawu wuvavago-
lilili vambuyi va Chapanga.

²⁴ Pishu yumwi valundamali,
nongwa mufwamuka kala.

²⁵ Pishu yumwi yimwikuta ponopa,
nongwa pambeli damuwoni njala!

Pishu yumwi yumuseka kwa fisingu ponopa
nongwa pambeli damulili na kwidededeka.

²⁶ “Pishu yumwi yimujumiwa na vandu vosi.
Nahawu ndi vagogolu vawu vavagolilili vambuyi
va udesi wuwowu.

*Kuvatama vachimdwama vetu
Mateyi 5:38-48, 7:12*

²⁷ “Nguvawombela yumwi yimumbikanisha,
muvatami vachimdwama venu, muvagoleli fi-
nofu vala vaveli na maya na yumwi.

²⁸ Mvanemeli vala yivavalawumu yumwi na
muvaladavili kwa Chapanga vala yivavagolela
wafu.

²⁹ Mundu pakuvangula likanja limu mugha-
lambulili na likanja lingi. Mundu pakupoka
likoti lyaku mlekelni na gwanda yaku.

³⁰ Yoyosi yakudadava umipi na mundu
pakupoka chindu chaku kotoo kumwombela
akuwuyishili.

³¹ Muvagoleli vandu kucha wula wumudayila
kugoliwa yumwi.

³² “Kucha pamuvatama vala vavatamili yumwi
weka hela, dampati chindu liki? Kwa hela!
Nongwa hata vala vagola wafu vayitama veni.

33 Leki pamuvagolela nyanyi vala weka vavagolela finofu dapati chindu liki? Hata vala vaveli na sambi vakugola fifi.

34 Kucha mukuvakopesha vala weka mukuvashuvilila davavahombi, dampati chindu liki? Hata vala vaveli na sambi vakuvayasima vaveli na sambi vayawu ili vavawuyishili wuwula.

35 Ila yumwi muvatami vachimdwama venu vosi na kuvagolela finofu, mukopeshi mukotoo kushuvilila kuwuyishiwa na fupu shenu dasivi ngomi na yumwi damuvi vana va Chapanga Mkomi. Nongwa mweni ndi munofu kwa vala vangajila kulumba na yivaveli wawafu.

36 Muvi na lusungu kucha tati wenu pavelili na lusungu.

*Kuvahigha vengi
Mateyi 7:1-5*

37 “Mkotoo kuvahigha vengi na yumwi damughiwi ng’odu, mukotoo kuvalaumu vengi na yumwi davamudeti, muvapomeli vengi na yumwi damupomiliwi na Chapanga.

38 Muvapi vengi na yumwi damugayiliwi na damupokeli chigelu chikomi, chivadinilili njuu pwaa. Nongwa chigelu chichila chila chimuvalingilili vayenu na yumwi damugelukiwi ngimu chichila.”

39 Kavawombela Chilangushilu achi, “Ngalimesu akuwesha ng’odu kumlongosha ngalimesu monga. Pakagola nahawu vosi davadubukili mulyowu.

40 Kwahela mwanachuli yampita muwula waki, ila mwanachuli pamalila chuli daghavi kucha muwula waki.

41 "Wuli ukuchiwona chibandi chidokwa nendu chivelili mulisu lya mlongu waku na chipindi chichila ukulemwa kuliwona libalu livelili mulisu lyaku?

42 Awu ukuwesha wuliwuli kumuwombela mlongu waku, mlongu leki nguwushi chibandi mulisu lyaku na kunu ukuliwona ng'odu lijika liveli mulisu lyaku umweni? Yuwi mfyangu! Wushi tanila lijika liveli mulisu lyaku, pambeli dauweshi kulola unofu na dauweshi kumuwusha chibandi chivelii mulisu lya mlongu waku.

*Libiki likumanyika kwa fivelekwa fyaki
Mateyi 7:16-20, 12:33-35*

43 "Libiki linofu liweshi ha kulela fivelekwa fichapukili, wuwula wula libiki lya wafu likuwsheha kulela fivelekwa finowili.

44 Vandu vakulimanya libiki kwa fivelekwa fyaki. Nakaka vandu vakunokola ng'odu mindopi kumitalula, awu fimungumungu mumisompsondu.

45 Mundu mnofu akuva na milandu minofu kufuma mumbeyunofu yifumili mumunda yaki. Mundu mwafu akugola fyawafu Kufuma mumbeyu yawafu mumunda yaki. Mundu akuywanga milandu yimemili mumunda yaki.

*Vajengi vavili
Mateyi 7:24-27*

46 "Nongwa liki mukungema Bambu, Bambu, kunu mukugola ha findivawombela?

⁴⁷ Ngudayila nivapi chilangushilu wa nyanyi, yoyosi yula dayisi kwa nenga, dapikanishi filongu fyangu na kufigola,

⁴⁸ ayu akwifwana na mundu yajenga nyumba yaki kumbindi, pasi msingi kavika kumbindi ya ligonguveli. Paliyisili lilava, lweni luyita lubosi lwa machi lupita panyumba yila, lakini yitikanyika ha, nongwa vajengili yidindalili.

⁴⁹ Lakini yoyosi yapikanila filongu fyangu, kalema kugola chindu chochosi, ayu kayifwana na mundu yajengili nyumba mumiganga, kakotoka kukumbila msingi, Lilava paliyisa, lubosi lwa machi lupitila nyumba yila, yiwa pasi wuuu! Na kubowoyoka!”

7

Yesu akumulowola ndumindumi wa mkomi wa machonda

Mateyi 8:5-13

¹ Pawombanili kala na vandu, Yesu ayendili Kapelinaumu.

² Aku kwavelili na mkomi wa machonda mya wa Loma aveli na ndumindumi waki yamtamili munu. Ndumindumi ayu avelili mtami dabada-aba. ³ Yula mkomi wa machonda papikanishili milandu ya Yesu, kavalayisha vavaha vamova Vayawudi vayendi kumluva Yesu ayisi kumlowola ndumindumi waki.

⁴ Pavafikili kwa Yesu, vamudediveka, vadeta, “Mundu ayu nakaka akudayiliwa kutangiwa na yuwi.

⁵ Mweni kawutama vandu va mlima wetu na mweni yatujengilili yila Nyumba ya kudadavila.”

6 Topi Yesu kayenda pamu na veni. Pavaveyi samba vafika kaya ya yula mkomu wa machonda wa Loma avatumili vaghanja mundu vamu-wombeli Yesu, "Bambu, kotoo wiyasha, kwingila munyumba yangu kwanongwa nenga ngujakwa ha.

7 Nongwa nguyiwona ngulemwa kuyisa kwa yuwi. Ila yuwi deti chilongu chimu hela, ndumindumi wangu danani.

8 Nongwa nenga wuwowu mundu yimeli pasi ya uwesu na ndiva nawu machonda pasi yangu. Pandimuwombela yumu, 'Yendi!' Akuyenda, pandimuwombela wingi, 'Wisi!' Akwisa na ndumindumi wangu, 'Goli chindu achi!' Mweni akugola."

9 Yesu papikanishili afi kayikang'anika, kaliyendela lila lipinga lya vandu liveli likumkovikela na kudeta, "Nguvawombela ngalihela kumuwona mundu yoyosi amu Muyisilaeli yavelili na ujumilwa mkomu kucha ayu!"

10 Vala vanjagila pavafikili kaya ya mkomu wa machonda wa loma vamuwona yula ndumindumi kanana.

Yesu akumshukusha mwana wa ngalimlyangu

11 Pambeli Yesu ayendili mlima wumu wukemiwa Naini na vandundami vaki na lipinga likomi lya vandu likumkovikela.

12 Paghaveyi samba kafika mlima wula, va-fumbukili vandu vapapa chikongu cha mundu mlumi, aveli mwana wa paweka kwa yula mawu

ngalimlyangu. Vandu vatangalili va mlima wula vaveli pamu na mawu yula.

¹³ Bambu pamuwonili mawu yula kamuwonela lusungu, kamuwombela, “Kotoo kulila!”

¹⁴ Pambeli kayenda kuwugufya wula muwombangu na vala yivapapeyi vawoloka, kadeta, “Msongolu, ngukuwombela woloki, ngukulayila tandamuki!”

¹⁵ Yula msongolu yaghaveyi kasova katan-damuka kakanda kuywanga, Yesu kamtola yula msongolu kamupa mamundu.

¹⁶ Vandu vosi livengila lyogha, topi vamujuma Chapanga pavadeta, mbuyi mkomi wa Chapanga katubwitukila. “Chapanga kayisa kuvalowola vandu vaki.”

¹⁷ Milandu ya Yesu yikwila kosi Yudeya na mlima wuveli pabehi.

*Vanjagila kufuma kwa Yohani mbatisha
Mateyi 11:2-19*

¹⁸ Vandundami va Yohani vamuwombela yila milandu yosi yimwilatili Yesu, pambeli mwени Yohani mbatisha, avakemili vandundami vavili kufuma mulipinga lya vandundami vaki.

¹⁹ Kavalayila kwa Bambu, vakamdashi, “Yuwi yula dayisi awu tumveteli wingi?”

²⁰ Vandundami vala pavafikili kwa Yesu vamuwombela, “Yohani mbatisha katulayisha twisi kwa yuwi tukudashi, ‘Yuwi ndi yula dawisi, awu tumuveteli wingi?’ ”

²¹ Chipindi chichila chila, Yesu aveli akuval-owola vandu vatangalili vatamikeyi matami va

wafu na finyamkela na kuvagola vangalimesu vatangalili valoli.

²² Topi Yesu kavayangula, "Muyendi mukamuwombeli Yohani mbatisha fila fimufiwonili na kufipikana, vangalimesu vakulola, ndevindevi vakuyenda yenda, yivaveli na ukalava vakung'ala, majogu vakupikanila, yivafwili vashukuka na vagayu vakulanduliwa Milandu ya Nyanyi.

²³ Ngiba mundu yula yangajila hoshu na nenga!"

²⁴ Pambeli vandumindumi ya Yohani mbatisha pavawukili, Yesu akandili kuliwombela lipinga lya vandu milandu ya Yohani mbatisha, "Pamuyendili kula kuchivala, kumlola Yohani mbatisha mukayiholeyi kuchiwona liki? Wuli mukayiholeyi kumuwona Yohani kucha liteti palitikanyika na liyegha?

²⁵ Mukayendili kumlola mundu wa wuli-wuli? Mukacheyi mundu yafwalili yingwanofu? Ng'odu, vandu vakufwala yingwa sha nyanyi na kwikala ngalilunofu vava munyumba sha wutwa!

²⁶ Topi mung'ombeli mukayendili kulola liki? Wuli mwayendili kumulola mbuyi? Yina nakaka aveli mbuyi wa Chapanga, pitu mbuyi.

²⁷ Ayu mweni yivamdetra Yohani wa mufitabu fing'alili, 'Loli nenga ngumlayisha makungu wangu akulonguleli, mweni dakuseveli deha yaku.'

²⁸ Yesu amalilili kwa kudeta, "Nguvawombela, vandu vosi, kwahela yaveli mkomi kwa Yohani mbatisha. Hata na ha, yula yaveli mdokwa pitu

vosi, muwutwa wa kumbindi kwa Chapanga ndi mkomi pitu Yohani.”

²⁹ Pavapikanishili afi vandu vosi na vala vasumula mbiya vajuma ugoleki wa Chapanga, Topi vajumilili kubatishiwa na Yohani mbatisha.

³⁰ Lakini Mafwalisayu na vala yivamanyili unofu Malawu valemili fila fyadetili Chapanga kwa veni, topi, valemili kuvabatishiwa na Yohani.

³¹ Yesu kayendilela kudeta, “Vandu va chileli achi dandivalinganishi na chindu liki? Vava wuliwuli?

³² Vava kucha vasongolu vayikaleyi kusoku vakwikemesha lipinga limu na limonga, ‘Tuvakuvila ng’oma, lakini mudinga ha! Tuvasomulela msambu wa makiva lakini mlila ha!’

³³ Kwa nongwa Yohani mbatisha ayisili, kuyikaja kulya na kuleka kulanda difwayi, yumwi mudeta chimkwela chinyamkela!

³⁴ Mwana wa Mundu kayisa, akulya na kulanda, yumwi mukawombeyi, ‘Mumulole ayu mbafu na njayila, vaghanja vaki vasumula mbiya na vaveli na sambi.’

³⁵ Hata naha, luhunja lwa Chapanga ulinganila luwoneka kwa vosi vamjumilili.”

Yesu mukaya ya Simoni Mfwalisayu

³⁶ Mfwalisayu yumu amlalikili Yesu kulya filivi kaya yaki. Ayingilili munyumba ya yula Mfwalisayu, kayikala na kulya filivi.

³⁷ Kula kumbwani kwavelili na mawu yumu yaveli na sambi. Aveli kapikana Yesu kava kayaki yula Mfwalisayu, atolili supa yitalamili ya alabasta yimemili utuli.

38 Kayisa, kawoloka pabehi na mawulu va Yesu, kalila misosi yaki yimusululila Yesu mu-mawulu. Mdala ayu kapukuta mawulu va Yesu kwa fwili shaki. Pambeli kavanonela na kumshagha mafuta va kunungilila.

39 Yula Mfwalisayu yamlalikili Yesu pafiwonili afi, ayiholili mumunda yaki, "Kucha mundu ayu angaveli nakaka mbuyi, angamanyili mdala ayu kava wuliwuli, kucha aveli muna sambi."

40 Yesu kamwombela yula Mfwalisayu, "Simoni, ndiva na chindu cha kukuwombela."

Simoni kayangula, "Yina muwula, deti."

41 Yesu adetili, "Vandu vavili vayendili kuyasima mbiya kwa mundu yayasimisha mbiya, yamu avelili kamuyasima mbiya sha ijala ya mwesi wumu na nusu na wingi mbiya sha ijala ya mwaka wumu na nusu.

42 Pavalemwili kuhomba nongwa shawu, mundu yula avapomilili vosi vavili. Yoti wa ava vavili damtami munu bambu yula?"

43 Simoni kamyangula, "Nakaka yula yapomili-wili nongwa ngomi nesu kwa yula Bambu."

Yesu kamuwombela, "Yina fiwuwombilili."

44 Pambeli kamghalambukila yula mdala, ka-muwombela Simoni, "Ukumuwona mdala ayu? Nenga panyingilili apa pakayaku, kanyimba ha machi va kuwofuwa mawulu vangu! Lakini mdala ayu kang'ofua mawulu vangu kwa misosi yaki na kumbukuta kwa fwili shaki.

45 Yivi kujambusha ngajila kunonela, lakini ayu mdala kukandila nyingili apa akanoneleyi mawulu vangu.

46 Yivi kunangusha ha ligoya lyaku kwa kunshaya utuli kumutwi, lakini mdala ayu kagolela naha, kan'shagha mafuta va kunungila mu-mawulu vangu.

47 Ponopa ngukuwombela mdala ayu kapomiliwa sambi shaki sitangalili ponopa utami waki wuva mkomi. Lakini ya pomiliwa padokwa na ndamilu yaki dokwa.”

48 Pambeli Yesu kamuwombela yula mdala, “Ngupomela sambi shaku.”

49 Topi vala vavelili pamu palitambiku vakulya vakayidasheyi, “Ayu mundu liki akuwesha kupomela sambi?”

50 Yesu kamuwombela yula mdala, “Ujumilu waku wukulowola, yendi kwa kusika.”

8

Vadadala vayilongushili pamu na Yesu

1 Pambeli Yesu kapita kumbwani na mufijiji akalanduleyi filongu fya Nyanyi fya wutwa wa kumbindi kwa Chapanga. Vala lilongu na vavili vayilongushili nawu,

2 Wuwowu vadadala vamonga vala Yesu avelili kavawusha finyamkela na kuvalowola matami vayilongushili pamu. Ava vaveli akina Maliya yivamkema Magadalena, mweni awushiwili finyamkela wawafu saba,

3 na Yoana mdala wa Kusa. Kusa aveli mgo-lafichuku wa mkomi wa Helodi. Wuwula wula vaveli Susana na vadadala vamonga vaveli pamu

na Yesu. Vadadala ava vavelili vakumukim-banikila Yesu pamu na Vandundami vaki kwa mali shawu veni.

*Chilangushilu cha ykweta
Mateyi 13:1-9, Maliku 4:1-9*

⁴ Chipindi chimu lipinga likomi lya vandu lyavelili liyikungula pamu. Vandu kufuma mbwani shosi vakayiseyi kwa Yesu. Mweni avawombillili chilangushilu achi.

⁵ “Ykweta ayendili kukweta mbeyu shaki. Pakweteyi mbeyu simu, shaponikili mudeha, vandu pavapiteyi mudeha vasivatanga na vambongu valya.

⁶ Simonga shaponikili muuganga wuveli na migonguveli gonguveli, pasimelili sinyala kwanongwa kwa hela machi.

⁷ Simonga shaponikili mumisomi, misomi. Mbeyu sila pasimelili sikekenekwa na misomi.

⁸ Simonga shaponikili muuganga wa nyanyi, simela na kuveleka myanja miya.”

Pambeli Yesu kawomba, kalandusha kwa lishu, kadeta, “Yaveli na majeji apikanili!”

*Nongwa ya kuwula kwa chilangushilu
Mateyi 13:10-17, Maliku 4:10-12*

⁹ Vandundami vaki Yesu vamudashili mana ya chilangushilu achi.

¹⁰ Mweni kayangula, “Yumwi mugayiliwa uwesu kumanya mbwepu sha wutwa wa kumbindi kwa Chapanga, lakini ava vamonga vakupikanila kwa chilangushilu, ‘Vakuwombiwa kwa chilangushilu, ili pavalola vakotoo kuwona na pavapikanisha vakotoo kupikana.’

*Yesu akuhimulila chilangushilu cha mukweta
Mateyi 13:18-23, Maliku 4:13-20*

11 “Topi mana ya chilangushilu achi: mbeyu ndi chilongu cha Chapanga.

12 Sila siponikili mudeha sikulangusha vandu vala vapikanishili filongu fya Chapanga, pambeli Lijangavandu kayisa kuliwusha mundima shawu vakotoo kujumila kulowuliwa.

13 Sila siponikili muligonguveli sikulangusha vandu vala pavapikanisha fila filongu vakupokela kwa luseku. Kucha sila mbeyu, vandu ava vahela mikigha nongwa vakujumila chipindi chifupi hela na pavayeshiwa vakulemwa vakuguwa.

14 Sila mbeyu siponikili mumibiki yiveli na misomi sikulangusha vandu yivapikanilili filongu fya Chapanga, Lakini pambeli padokwa pavawuka, vakukanda kuyipwelesha, kwa mali na kufwamuka mungalilu, veni davaleli ndili filelwa na kukomala.

15 Sila mbeyu siponikili muuganga wa nyanyi, ndi vandu vakupikanila filongu fya Chapanga, vakulikamulila kwa ndima usangi na ujumilwa. Ava vakwigagasha mbaka valeli fivelekwa.

*Luliku lugubikiwili
Maliku 4:21-25*

16 “Vandu vakukwata luliku na kugubikiwa na chiyungu awu kuyivika mwifungu ya chitanda, ila vakuvika pachindangawala, vandu pavayingila mgati vawoni lwengi.

17 “Chochosi chavafisili dachiwoneki pee na mbwepu chochosi dachimanyiki na dachiwoneki pawelu pee.

18 “Mani na ha, muyiloleyi ndambu yimupikanili, nongwa avelili na chindu dayongeshwi, lakini yula yangajila chindu, hata chila chiveli cha mweni dachitoliwi.”

*Mau na valongumundu Yesu
Mateyi 12:46-50, Maliku 3:31-35*

19 Mau na valongumundu Yesu vamukovekela, lakini valemwa kumuselelala kwanongwa kwavelili na lipinga lya vandu.

20 Mundu yamu amuwombilili Yesu, “Mawu na vafwatavaku vava panji, vakudayila kukuwona”

21 Lakini Yesu kavawombela vandu vosi, “Mau na valongu vangu ndi vala yivapikanisha filongu fya Chapanga na kufikamula.”

*Yesu akulilakalila liwumbula
Mateyi 8:23-27, Maliku 4:35-41*

22 Lijuva limu, Yesu kayipakili muwatu pamu na vandundami vaki, kavawombela, “Tujabuki kumwambu ya lihiva.” Topi vakanda mwanja,

23 pavaveghi muwatu vakuyenda, Yesu simka-mulili mbota, kawonja. Tepu liwumbula lyakandili mulihiva, machi vakandili kuyingila muwatu, vaveli munjifwa.

24 Vala vandundami vamyendela Yesu va-muyimusha, pavawomba, “Bambu, Bambu! Tukusova!”

Yesu kayimuka, kafiwombela majinga na li-wumbula finyamali, Tepu finyamala, filindivala jii.

25 Yesu kavawombela vandundami vaki “Kuju-mila kwa yumwi kuva koti”

Lakini veni vakayikang'anikeyi na kutila, kunu vakwidasha, “Ayu mundu liki? Kavawombela majinga na liwumbula linyamali vamuyitikila?”

*Yesu akumuwusha mundu finyamkela
Mateyi 8:28-34, Maliku 5:1-20*

26 Vayendelela na mwanja, vakafiki mbwani ya Vagelasi pabehi na Galilaya, kumwambu ya lihiva.

27 Pavajabukili muwatu, mundu yumu yaveli na finyamkela kamuyisila kufuma kumbwani. Majuva vatangalili mundu ayu afwalagha ha yingwa na ayikalili kaya ha ila kusembi.

28 Pamuwonili Yesu, kayiyasilila pasi paulon-golu ya Yesu padeta kwa lishu likomi, “Yuwi Yesu mwana wa Chapanga mkomi, kuva na milandu liki na nenga? Ngukuluva ukotoo kugobola nenga!”

29 Yesu kamuwombela yula chinyamkela am-fumi mundu yula. Chinyamkela yula aveli akumuyingila mundu yula myanja yitangalili, vandu vamuwopili kwa lingongola na kumuvika munyumba, lakini myanja yitangalili adumulili mingongola, chinyamkela atuvili kuchivala.

30 Topi Yesu kamudasha, “Litawa lyaku ghani?”

Mweni kayangula, “Litawa lyangu lipinga kwanongwa finyamkela vavelili vatangala.”

31 Fila finyamkela fikamluveyi Yesu akotoo kuvayegha panji ya kumambi.

32 Pala Pavelili na lipinga likomi lya vangubi pabehi na chidunda vakalyeyi. Topi finyamkela vala valuvili vayingili kwa vala vangubi. Mweni kavajumisha.

33 Finyamkela vala vafuma kwa mundu yula, vavayingila vangubi, veni vaseleka mungema yiveli ndali, vadubukila mulihiva vasova machi.

34 Vadimangubi pavawonili milandu yosi yila, vatuva, vayenda kuvawombela vandu va kumbwani na kufitava milandu yila.

35 Vandu vayisili kulola milandu yifumbukili pala. Vamuyendela Yesu, vamuwona yula mundu yamfumishili finyamkela kayikala mu-mawulu va Yesu, kafwala yingwa na luhala lwaki lumuwuyila, vatila.

36 Vandu vala yivavawombleyi vandu, fila fivafiwonili kwa mundu yula kawushiwa wuluwuli.

37 Vandu va mlima wula wa Gelasi lyavaka-mulili lyova likomi. Vamuluvili Yesu awuki, ayendi. Yesu kayipakila kandi muwatu, awukili.

38 Yula mundu yafumishilwi finyamkela akamdedekeyi vawuki pamu na mweni.

Lakini Yesu kamkanisha pamuwombela,

39 “Wuyi kaya ukavawombeli vandu vosi fyakugolilili Chapanga.”

Topi mundu yula kayenda kumbwani yi-vayikema Lilongu, kavawombela vandu chila Yesu chamugolilili. Na vandu vosi yivapikanilili vajinga.

*Kamwali wa Yailu na mdala yumu valowuliwa
Mateyi 9:18-26, Maliku 5:21-43*

⁴⁰ Yesu pawuyili kumwambu ya lihiva, lipinga lyu vandu lyayisili kumyanga, wula vosi vaveli vakumuvetela.

⁴¹ Ayisili pala mundu yumu yivamkema Yailu, aveli mtambika wa munyumba ya kudadavila. Kamtundamila Yesu, kamluva ayendi kaya yaki,

⁴² Kwanongwa mwana waki aveli yumu hela, aveli muhinja wa myaka lilongu limu na mivili, aveli dabababa.

Yesu pakayendeyi, vandu vamukikili mbembi shosi.

⁴³ Topi kwavelili mdala yumu mulipinga lila aveli mtami wa liholuveya kwa myaka lilongu limu na mivili, avelili kamalila kala mbiya shaki shosi kwa valungwana, kwa hela mundu aweshili kumlowola.

⁴⁴ Mdala ayu amkovikelili Yesu kumbeli na kugufya luviniku lwa yingwa yaki. Bahala pala kanana wula utami wa liholuveya.

⁴⁵ Yesu adashili, “Ghani kangufya nenga?”

Vandu vosi pavakanili, Petili kamuwombela, “Bambu, lipinga lyu vandu likushengeta na kukukekeneka!”

⁴⁶ Lakini Yesu kadeta, “Kwaveli mundu kangufya nenga, nongwa nguyiwona liwovi lyangu linyangila.”

⁴⁷ Yula mdala kalemwa kuyifisa, kafumbuka mweni kunu pakabagama kwa lyogha, kayiyasila paulongolu ya Yesu. Kakanda kuvahimulila vandu ndambu yamgufili Yesu na ndambu apatili kulowoka bahala pala.

⁴⁸ Yesu kamuwombela, “kamwali wangu kuju-mila kwaku kukulowola. Uyendi kwa kusika.”

49 Chipindi Yesu akali pakawomba, ayisili ndundami wa mtambika mkomi wa munyumba ya kudadavila, kamuwombela, “Muhinja waku kasova kala, ukotoo kumfwasha muwula kandi.”

50 Yesu papikanishili naha, kamuwombela Jailosi, “Ukotoo kutila, ujumili hela, mweni dalowoki.”

51 Pavafikili kaya yaki, Yesu amjumishili ng'odu mundu kuyingila pamu ila Petili, Yohani, Yakobi na valelwa va muhinja yula.

52 Vandu vosi vaveli vakulila na kudadava, Yesu kavawombela, “Mkotoo kulila mwени kasova ng'odu, kawonja hela.”

53 Vandu vosi vakamsekeyi, veni vamanyili aveli kasova.

54 Lakini Yesu amkamulili liwoku, kadeta, “Mwana wangu, tandomuki!”

55 Ufuki waki wumuwyila mhinja yula, katan-damuka. Yesu kavalayila vamugayili filivi.

56 Valeli vaki vayikanganika nesu, lakini Yesu kavawombela vakotoo kumuwombela mundu milandu yigolikili.

9

*Yesu akuvalayila vala lilongu na vavili
Mateyi 10:5-15, Maliku 6:7-13*

1 Yesu avakemili vala lilongu na vavili, avagay-ilili liwovi na uwesu wa kuvavinga finyamkela na kulowola matami.

2 Pambeli kavalayila vayendi vakalanduli chilongu cha wutwa wa kumbindi kwa Chapanga na kuvalowola vatami.

³ Kavawombela, “Pamuva na mwanja mukotoo kutola chindu chochosi: Mkotoo kutola Lukweku na muhaku na filivi na mbiya na lihabitlingi.

⁴ Nyumba yoyosi damuyingili na kuvalibushila, muyikali mbaka pamuwuka mlima wula.

⁵ Vandu pavalema kuvalibushila, muwuki mlima wula, pamuwuka mupundi lifu mu-mawulu venu yivi utovileli kwa veni.”

⁶ Topi vandundami vakandili mwanja, vapita kunu pavalandula milandu ya Chapanga na kulowola vatami kila luvagha.

*Kushushutika kwa Helodi
Mateyi 14:1-12, Maliku 6:14-29*

⁷ Ponopa, Helodi aveli akutavala, apikanili milandu yosi yiveli yikugoleka, ashushutikili kwanongwa vamonga vakawombeyi, Yohani Mbatisha yasovili kashukuka.

⁸ Vamonga vakawombeyi kucha Eliya kawuya na vamonga vakawombeyi naha, mundu yumu yaveli mtambika wa dayili wa Chapanga kawuya mumlima.

⁹ Lakini Helodi kayendelela kudeta, “Yohani mbatisha ndimudumula mutwi, ponopa ayu yimbikana milandu yaki ghani?” Aveli na dobukelu ya kumuwona Yesu.

*Yesu akuvagayila filivi vandu alufu muhanu
Mateyi 14:13-21, Maliku 6:30-44*

¹⁰ Vala vandundami pavawuyili, vamu-wombela Yesu fyosi fyavagolili. Yesu avatolili, kayenda pamu nawu pangajila vandu kumbwani ya Betisayida.

11 Lakini vala vandu pavamanyili kwayendili vamkovikelili. Yesu kavalibushila na ku-vahimulila milandu ya wutwa wa kumbindi kwa Chapanga, kavalowola vala vadayileyi ku-lowuliwa.

12 Lijuva palihongili, vala lilongu na vavili vamuyendela na kumuwombela, "Wuvayitawuli vandu vayendi kaya shawu vakasaki filivi na pakuwonja. Apa patuvelili padasi."

13 Lakini Yesu kavawombela, "Yumwi damu-vapi filivi."

Vamyangula, "Tuvahela chindu, tuva na mibumunda muhanu na vasomba vavili hela. Yuwi ukudayila tuyendi tukavahemileli filivi lipinga lyosi ali?"

14 Pala paveli na vandu vatangalili, valulumi weka vaveli milongu mya muhanu.

Topi Yesu kavalayila vandundami vaki, "Mu-vawombeli vandu vayikali fipinga fya vandu milongu muhanu milongu muhanu."

15 Vandundami vaki vagola kucha wavalayilili, vosi vayikala pasi.

16 Pambeli Yesu katola yila mibumunda muhanu na vala vasomba vavili, kalola kumbindi, kamlumba Chapanga, kametula, kavapa vandundami vaki, vavapi vandu valyi.

17 Vandu vosi valya, vayikuta. Pavasosolili filivi fisighalili, vamemesha fitandavala lilongu na fivili.

*Petili akujumila Yesu ndi Kilistu
Mateyi 16:13-19, Maliku 8:27-29*

18 Lijuva limu, Yesu aveli akudadava weka yaki, vandundami vaki vaveli pamu na mweni. Topi kavadasha, "Vandu vakudeta nenga ghani?"

19 Veni vamuyangula, "Vamonga vakudeta yuwi kuva Yohani mbatisha, vamonga vakudeta yuwi Eliya na vamonga mbuyi wa Chapanga wa dahili kushukuka."

20 Kavadasha, "Yumwi mukucha nenga ghani?"

Petili kayangula, "Yuwi kuva Kilistu Mkom-bola, yuwushawuliwili na Chapanga."

21 Pambeli Yesu kavakana vakotoo kumu-wombela mundu yoyosi milandu ayi.

Yesu akuvawombela milandu ya kusova kwa mweni

Mateyi 16:20-28, Maliku 8:30-9:1

22 Yesu kayendelela kudeta kucha mwana va mundu aweshi kugoboleka nendu dalemiwi na vavaha na vatambika vakomi na vawula va Malawu na kuwulaiwa, lakini pavapita majuva matatu dashukuki.

23 Pambeli kavawombela vandu vosi, "Mundu yoyosi padayila kungovekela nenga, ayilemi mweni kwa kulema findu fila fiudayila. Atoli lupingika lwaki majuva vosi, angovikeli.

24 Nongwa, mundu yadayila kuwugombola unofu waki mweni, dawuyaghanishi, lakini mundu yoyosi dayaghanishi unofu waki na kungovikela nenga dawulowoli.

25 Wuli kuna fwayida liki mundu dapati mali shosi sha mlima kwa kuyiyamisha awu kuyi-malila mweni?

26 Mundu pang'onela soni nenga na ng'ulilu yangu, mwana wa mundu damuwoneli soni mundu ayu chipindi payisa muukomi waki na wa Tati na vamakungu vang'alili.

27 Nguvwombela nakaka, kuna vandu vamonga bahapa davasovi ha ngajila kuuwona wutwa wa kumbindi kwa Chapanga."

*Yesu akughalambuka
Mateyi 17:1-8, Maliku 9:2-8*

28 Palipitili lijuma limu kufumila pawombili afi, Yesu kavatola Petili na Yohani na Yakobi, kayenda nawu kuchidunda kudadava.

29 Paghaveyi akudadava, bahala pala kuwushu yaki kwaghalaambukili, yingwa shaki siva mbule-tee!

30 Tepu, vandu vavili vawonekili pavaywanga pamu, veni vaveli Musa na Eliya,

31 vaveli vafumbuka na ukomi, vakaywangeyi pamu milandu ya kumalishila chichuku cha Chapanga waki kwa kusova kula Yelusalemu.

32 Petili na vamonga vaveli vakamuliwa na mbota, hata pavayimukili, vauwonili ung'alili wa Yesu, ukomi kwa vala vandu vavili vavelili pamu.

33 Bahala pala vandu vala pavamlekili Yesu, Petili amuwombilili Yesu, "Bambu, tujengi mibudi mitatu, limu lyaku, limu lya Musa na limonga lya Eliya." Nakaka akamanyeyi ng'odu kucha akuwomba liki.

34 Petili aveli akudeta afi, lyawonikili lifundi, chimbwepa chaki chavagubikili, lifundi lila palivagubikili vala vandundami vatila nendu.

35 Vapikana lishu kufuma mula mulifundi, "Ayu mwana wangu yinimushawulili, mumpikanishi."

36 Pambeli lishu lila palinyamalili vamuwona Yesu kaweka hela. Vanachuli vayikalili jii kwa afi fyosi, vamuwombela mundu ha milandu yosi vayiwonili.

Yesu akumuwusha Chinyamkela mwana yutunga.

Mateyi 17:14-18, Maliku 9:14-27

37 Chilawu yaki pavasunukeyi kufuma kuchidunda, lipinga likomi lya vandu lyatang'anikili na Yesu.

38 Mundu yumoyu mulipinga lila kalandula kwa lishu, kadeta, "Muwula! Ngukuluva umuloli mwana wangu yamu hela!

39 Chinyamkela akumkamula tepu akuwuta kwa lishu, kandi akumtaya chisilika, kunu likumfuma lifulufulu mumlomu. Limuyashili nendu pambeli lyamulekili ayendi.

40 Ndivaluva Vandundami vaku vamuvungi lakini valemwa."

41 Yesu kayangula, "Yumwi chileli chingajila ujumilwa na chiveli na sambi! Dandiyikali na yuwi mbaka ndili? Dandiyiwunishili mbaka ndili?" Pambeli kamuwombela, "Muyeghi mwana waku apa."

42 Chipindi mwana ayu payiseyi kwa Yesu, yula chinyamkela kamuwisha pasi na kamtaya chisilika. Lakini Yesu kamlakalila chinyamkela, kamulowola mwana na kumugayila tati mundu.

43 Vandu vosi vayikanganikili liwovi lya paweka lya Chapanga.

*Yesu akuvahimulila kandi milandu ya kusova.
Mateyi 17:22-23, Maliku 9:30-32*

Vala vandu pavaveghi vakali hela vakwikan-ganika milandi yosi yagolili, Yesu kavawombela vandundami vaki,

44 “Mteghi majeji, mpikanishi milandu ayi. Kucha Mwana wa Mundu datayiwi mumawoku va vandu.”

45 Lakini veni vamanya ng'odu filongu fila, fiyifisa kwa veni vakotoo kumanya na vakatileyi kumudasha filongu afi.

Ghani yaveli mkomi?

Mateyi 18:1-15, Maliku 9:33-37

46 Vandundami vaki vakalimbaneyi, “Ghani mkomi gati ya veni?”

47 Yesu avamanyili luhala lwau chavayiholeyi mundima shawu, topi kamtola mwana mdokwa kamvika pabehi yaki.

48 Avawombilili, “Mundu yoyosi yamupokela mwana mdokwa kucha ayu kwa litawa lyangu, akumbokela nenga na yambokela nenga akumpokela na yula anayishili. Wula yula aveli mdokwa pagati ya yumwi vosi, ayu ndi mkomi kupita mwavosi.”

Yalimbana ng'odu na yumwi kava mwambu wenu

Maliku 9:38-40

49 Yohani kayanga pawomba, “Bambu, tumuwona mundu yumu akuwusha finyamkela kwa

litawa lyaku, yufwi tumkanisha nongwa mweni wa lipinga lyetu ha!"

⁵⁰ Lakini Yesu kamuwombela, "Mkotoo kumkanisha, yangajila kulimbana na yumwi kava mwambu wenu."

Vasamaliya vakulema kumuyanga Yesu

⁵¹ Chipindi pachifikili Yesu kutoliwa kumbindi kwa Chapanga, mweni awonili ayendi Yelusalemu.

⁵² Topi kavalayila vanjagila vamlonguleli, vayendi Samaliya kumtanda vafiwona findu fyosi fyadeteyi mweni.

⁵³ Lakini venikaya va pala valema kumuyanga kwanongwa aveli akuyenda Yelusalemu.

⁵⁴ Topi vandundami vaki, akina Yohani na Yakobi, pavawonili naha, vadeta, "Bambu, ukudayila tuvalayishili motu usumuki kufuma kumbindi uvalungushi?"

⁵⁵ Lakini Yesu kavaghalaambukila kavalakalila.

⁵⁶ Pambeli Yesu na vandundami vaki vayendili kaya singi.

Vakujumiliwa vavi ndundami

Mateyi 8:19-22

⁵⁷ Pavaveghi munjila kuyenda Yelusalemu, mundu yamu kamuwombela Yesu, "Dandikukovikeli kosi kuwuyenda."

⁵⁸ Yesu kamuwombela, "Fingekembi vana mbaku na vambongu vana fiyumba lakini nenga mwana va mundu ndivahela pakwikala na pakupumulila."

⁵⁹ Kamuwombela mundu wingi kandi, "Ungovikeli."

Lakini mundu yula adetili, "Bambu, uneki tanila nyendi ngamsiki Tati wangu."

60 Yesu kamuyangula, valeki vasovili vamsiki asovili muyawu, yuwi uyendi ukalanduli wutwa wa kumbindi kwa Chapanga.

61 Mundu wingi kandi kamuwombela, "Bambu ngudayila kukukovikela lakini uneki tanila ngavayitawuli vandu yivaveli kayangu."

62 Yesu kavawombela, "Yoyosi yakamula li-huka palima kunu palola kumbeli, ayu akujakwa ha kuwutwa wa Chapanga."

10

Yesu akuvalayisha vanachuli milongu saba na vavili

1 Pambeli Bambu avashawulili vanachuli vamonga milongu saba na vavili, kavalayisha vavili vavili, valonguleli mbwani yosi na mahali kosi padayilili kuyenda.

2 Kavawombela, "Filivi fitangala, lakini vakubena vadokwa. Ponopa mumuluvi muna chitava avalayishi vagola chichuku cha kuchitava cha Bambu vakabeni.

3 Muyendi, nguvalayisha yumwi kucha vafungami pagati ya fingekembi.

4 Mkotoo kutola muhaku wa mbiya na likanda na mikobasi, mudeha mukotoo kumjambusha mundu yoyosi.

5 Pamuyingila munyumba yoyosi, yakwaa muvajambushi naha, 'Kusika kuvi munyumba ayi!'

6 Leki mundu padayila kusika avalibushili, kusika kwa yumwi dakuvi na mweni, leki kwa-hela mundu yadayila kusika, kusika dakuvawuyili.

7 Muyikali munyumba ayi pamulya na kulanda fyavavapili, nongwa mgola chichuku akudayiliwa ijala yaki.

8 Pamuyingila mlima wowosi na vandu pavavapokela, mulyi filivi fyavavapa.

9 Muvalowoli vatami vavelili aku, muva-wombeli vandu, wutwa wa kumbindi kwa Chapanga wuva pabehi.

10 Leki pamuyingila mumbwani yoyosi, pavavalibushila ng'odu, mufumi, pamupita mudeha shawu mudeti naha,

11 hata lifu lya mumbwani yenu palilemilela mumawulu yenu tuyipundi ayi yivi kucha ngayikilu kwa veni. ‘Muvi na ngumbungumbu kucha wutwa wa kumbindi kwa Chapanga wuva pabehi kwisa.’

12 Nguvawombela nakaka, lijuva lya highilu palifika Chapanga dalangushi usangi mumbwani ya Sodoma pitu mumbwani ayi.”

*Ngiba mbwani singajila kupomela
Mateyi 11:20-24*

13 “Pishu yuwi mbwani ya Kolasini! Pishu na yuwi mulima wa Betisayida! Mihilu yigolikili kwa yumwi yingagolikili kula kumulima wa Tilu na mulima wa Sidoni, vandu vaki, vangafwalili mikungi na kwibunga lifu, kuyilangusha kucha vapomela!

¹⁴ Lakini lijuva lya highilu palifika Chapanga dalangushi usangi mumlima wa Tilu na mumlima wa Sidoni pitu yumwi.

¹⁵ Na yuwi mlima wa Kapelinaumu! Wuli mkacheyi wuyikweshi mbaka kumbindi kwa Chapanga? Dawusunushwi mbaka kumambi!"

¹⁶ Kandi kavawombela, "Yavapikanisha yumwi, akumbikanisha nenga na yalema kuvapokela, akulema kunyanga nenga. Na yoyosi yalema kunyanga, akumlema kumyanga yula yanayishili."

Vala milongu saba na vavili vakuwuya

¹⁷ Pambeli vala milongu saba na vavili vawuya kunu pavanemilela, vadeta, "Bambu," "hata finyamkela patuvawombilili chindu kwa litawa lyaku vatujumila!"

¹⁸ Yesu kavawombela, "Ndimuwona Lijangavandu paponeka kucha lupanda kufuma kumbindi.

¹⁹ Yina ndivagayila uwesu wa kuvata njoka na vanyunji na kumalila liwovi lyosi lya Lijangavandu, wala kwahela chindu dachivagoboli.

²⁰ Lakini, mukotoo kusekilela finyamkela kuvalumila, ila musekileli matava venu vayandikiwa kumbindi kwa Chapanga."

Seku ya Yesu

Mateyi 11:25-27,13:16-17

²¹ Chipindi chichila chila, Yesu kasekelela kwa uwesu wa Mfuki Mng'alili, kadeta, "Chikomu bambu Tati, Bambu wa kumbindi na kumlima, nongwa kuvagubutulila findu vangajila kusoma na kuvafifa findu afi vaveli na luhunja na vaveli

na luhala lwa kusoma. Yina Tati, yikunovela nahawu."

²² Kavawombela, "Tati wangu kanyimba findu fyosi. Kwahela yamumanyili mwana ila Tati, wala amumanyili Tati ila mwana na yoyosi yula mwana damudayili kumlangusha."

²³ Pambeli kavawuyila vala yivamkovikileyi kavawombela, "Munemiliwa vosi yimufiwona afi!"

²⁴ Nguvawombela kucha, ndundami wa Chapanga na vatwa vadayilili kufiwona fila fumuwiwona yumwi valemwa kufiwona na kupikanisha vakupikanisha ng'odu."

Chilangushili cha Msamaliya msangi

²⁵ Pambeli mundu yavamanyili Malawu va musa kawoloka, kamdashaa akadayileyi kumtegha, "muwula goli liki ili niyikali jola?"

²⁶ Kamudasha, "Vayandika liki Mumalawu? Kuchimanya?"

²⁷ Kamuyangula, " 'Umtami Bambu Chapanga waku kwa moyu waku wonda, kwa ndima yaku yosi, kwa liwovi lyaku lyosi na kwa luhala lwaku losi. Na, umtami mwawu ngimu wuyitama umweni.' "

²⁸ Yesu kamuwombela, "Kuyangula nyanyi! Goli nahawu na dawuvi mnofu."

²⁹ Lakini mweni akadayileyi kuyilangusha kucha mundu goleki, kamdashaa Yesu, "Mjofi wangu ghani?"

³⁰ Yesu kamyangula, "Mundu yumoyu avelili akusunuka kufuma Yelusalemu akuyenda Yeliku. Pakaveyi mudeha, vamkamulili vapoki,

vampokili findu na kumtova, vamleka kawonja pala dabadaba.

³¹ Njuka mtambika yumu apitili deha yila. Pamuwonili, achamili mumbali.

³² Wuwula na Mlawi yumu, pafikili pala, kamuwona, kapita pambali.

³³ Lakini Msamaliya yumoyu aveli mumwanja, pafikili pala paveli yula mundu, mweni pamuwonili kamuwonela lusungu.

³⁴ Kamuselelela, kamtaya mufilonda fyaki mafuta na difwayi, kamuwopa na kampaka mu chihongu waki, kamuyegha kunyumba ya vahenja kumulwasha.

³⁵ Chilawu yaki katola mbiya sha ijala ya majuva mavili, kamgayila yula mkola kaya, kamuwombela, ‘Mlwasi mundu ayu na chochosi daumgayili kandi, dahombi pang’uya.’ ”

³⁶ Yesu kadasha kandi, “Gati ya ava vatatu, ndi yoti yalangushili mjofi waki yula mundu yaduliyiliwi na vapoki?”

³⁷ Mundu yamanyili unofu Malawu va Chappanga vamupili Musa, ayangulili, “Yula amuwonilili lusungu.”

Yesu kamuwombela, “Yendi ukagoli wuwowu.”

Yesu kaya ya Malita na Maliya

³⁸ Pavaveyi mumwanja, vayingila kuchijiji chimu na mdala yumu yivamkemeyi Malita, kamlalika kaya yaki.

³⁹ Malita avelili na mkulu mundu vakamkemeyi Maliya, ayu ayikalili pabehi na Bambu akapikanisheyi mawuli vaki.

⁴⁰ Lakini Malita aveli akukimbanikila milandu yingi. Kamyendela Yesu, kumuwombela, "Bambu, ukuwona nahau kavifya ng'odu, mlongu wangu kuneka ngukimbanika weka yangu? Topi umuwombeli, andangi."

⁴¹ Lakini Bambu kamyangula, "Malita, Malita, ukukimbanika na kuyiyasha na milandu yitanganili.

⁴² Chindu chimu hela chitalama. Maliya kashawula chindu cha nyanyi nesu, cheni kwa hela mundu dampoki."

11

*Yesu akuwula kudadava
Mateyi 6:9-13, 7:7-11*

¹ Lijuva limu, Yesu aveli mahali pamopa akudadava. Pakamalishili kudadava, mwanachuli yumu kamuwombela, "Bambu, utuwuli kudadava kucha Yohani mbatisha wavawulili vandundami vaki."

² Yesu kayangula, "Pamudadava, mulongi: 'Tati:

Litawa lyaku ling'alili lijumiwi,
wutwa waku wisi.

³ Tukuluva utugayili filivi fyetu lijuva kwa lijuva.

⁴ Tukuluva utupomeli sambi shetu,
kucha wula yufwi wutuvapomela vosi vatuvifyili,

ukotoo kututaya mumayeshu.' "

⁵ Yesu kavawombela vanachuli vaki, "Leki tuyenu yumu kayenda kwa ghanja waki pamihinendu, kamuwombela, 'Ghanja, dekudeku unyasimi mibumunda mitatu.

6 Ghanja wangu kapitila kayangu kava mumwanja na nenga nahela chindu cha kumgayila.'

7 Na mweni angavili kamugati angamuyangulili, 'Kotoo kunyasha! Ndata kala litatilu. Nenga na vana vangu tuwonja, nguwesha ng'odu kuyimuka ngugayili!'

8 Ngukuwombela, hata na ha dayimuki ng'odu amgayili mibumunda kwanongwa mweni ghanja waki, lakini dayimuki na kumugayila chila chadayila kwanongwa akuyendelela kumuluva."

9 Nguvwawombela, "Pamuluva dampati, pamsaka damuwoni, pamukuta mulyangu damufuwuliwi.

10 Yoyosi yaluva dapati, yasaka dawoni na yakuta mulyangu dafuwuliwi.

11 Mwana pamuluva tatinundu somba, wuli damgayili njoka badili ya somba?

12 Na pamuluva liyi, wuli damgayili nyunji?

13 Nga yumwi, hata leki muvavifyi mumanya kuvagayila vana venu findu finofu, nakaka tati wenu wa kumbindi dagoli nesu, davagayili Mfuki Mng'alili kwa vala yivamluva."

*Yesu na mkomu wa finyamkela
Mateyi 12:22-30, Maliku 3:20-27*

14 Lijuva limu Yesu aveli akumvinga chinyamkela amgolili mundu yumu kava ngadeta. Topi ayu chinyamkela kamfuma, yula ngadeta kawesha kudeta, hata lipinga lya vandu vayikanganika.

15 Lakini vandu vamu vadeta, “Akuvavinga finyamkela kwa liwovi lya Besibuli, mkomi wa finyamkela.”

16 Vamonga vamyeshili vadayilili avalangushili mihilu valoli mweni kajumiliwa na Chapanga.

17 Lakini Yesu amanyili veni chivayihola, kawa-wombela, “Wutwa wowosi wuvelili witapula daulemwi kuwoloka. Kaya yoyosi yiveli iyitapula dayilemwi kuwoloka.

18 Leki wutwa wa Lijangavandu, mani wukwitapula, wutwa waki dauwesi wuliwuli kuwoloka? Mukudeta liki, nguvavinga finyamkela kwa liwovi lya mkomi wa finyamkela Besibuli?

19 Mani nguvivingavinga finyamkela kwa liwovi lya mkomi wa finyamkela Besibuli, vana venu vakuvinga kwa liwovi lya ghani? Kwa liwovi lya Besibuli? Ng'odu. Vana venu yumwi davavahighi wafu wa yumwi.

20 Lakini panavavinga finyamkela kwa liwovi lya Chapanga, topi umanyi wutwa wa kumbindi kwa Chapanga ufika kala kayenu.

21 “Mundu aveli na liwovi padima nyumba yaki kwa lisomelu, findu fyaki fyosi fisiyala ngali kuhijiwa.

22 Lakini, payisa yaveli na liwovi likomi, pam-dula na kumtova, ayu dampoki misomelu yaki yosi ayidumbileyi na kubajanga.

23 “Yoyosi yalema kuva na nenga, akujumila ng'odu nenga na yoyosi yalema kusosola pamu na nenga, akumwaghanga.

*Kuwuya kwa chinyamkela
Mateyi 12:43-45*

24 “Chinyamkela pafuma kwa mundu, akushengeta kuchivala kusaka pa kupumulila. Pakapota akuyiwombela mwени ‘Dang’uyi kayangu kufumili’.

25 Pawuya, akwiwona yila nyumba vafyayila na valemba.

26 Topi akuyenda kuvatola finyamkela vamonga saba pitu mwени, vosi vakuyenda kumwingila mundu yula. Ngalilu ya mundu ayu ponopa yikuvipa munu pitu dahili.”

Luseku lwa nakaka

27 Paghaveyi akudeta afi, mdala yumu mulipinga lila lya vandu, kadeta kwa kulandusha, “Ngiba mdala yakulelili na kukuyongesha!”

28 Yesu kayangula, “Lakini ngiba nendu vala vakupikanisha filongu fya Chapanga na kufikamula.”

Vandu vakudayila mihili

Mateyi 12:38-42

29 Lipinga lya vandu paliyongishekili, Yesu kavawombela, “Chileli achi ndi chileli cha wafu, chikudayila chilangushilu, lakini dachipati ng’odu chochosi cha kulangusha ila wula muhilu wa Yona.

30 Kucha Yona aveli chilangushilu kwa vandu va Ninawi na mwana va mundu daghavi chilangushilu kwa chileli achi.

31 Mhumbu wa kundambalilu dawoneki chipindi ulelwa awu ukuhighiwa na mwени dachihighi kucha chivifya. Nongwa mwени atyangili kufumila kutali, kayisa kupikanisha

filongu fya luhunja fya Solumoni na kumbi apa pana mkomi pitu Solumoni.

³² Vandu va Ninawi davawoneki chipindi cha kuhigha, veni davahighi ulelwa awu kucha uvifya. Nongwa va Ninawi vapomela, kwanongwa Yona avalandulili filongu fya Chapanga na kumbi apa pana mkomi pitu Yona!

*Ngesha ya mvili
Mateyi 5:15, 6:22-23*

³³ “Kwa hela mundu yakwata luliku na kugubika na chiyungu, ila tukuvika kumbindi ya chindangawala ili vandu vayingili mugati vapati ngesha ya kulolela.

³⁴ Lisu lyaku ndi limbamba lya mvili waku, paliva linofu, mvili waku wonda dawuvi na ngesha. Lisu lyaku paliva litojoka na mvili waku weni dawuvi mulwisa.

³⁵ Topi uloleyi, ngesha yivelili mugati yaku yikotoo kuva lwisa.

³⁶ Mani mvili waku wonda wuna ngesha, mvili awu daung'ali nesu kucha wula limbamba lya motu likung'alika.”

*Yesu akuvang'ong'otekela Mafwalisayu na vawula va Malawu
Mateyi 23:1-36, Maliku 12:38-40*

³⁷ Yesu pakaywangeyi, Mfwalisayu yumu kam-lalika kaya yaki mufilivi. Mweni kayenda, kuyikala kulya filivi.

³⁸ Ayu Mfwalisayu ayikanganikili kumuuwona Yesu akulya filivi ngajila kunava.

39 Bambu kadeta, “Yumwi Mafwalisayu Mukung'ofuwa fikombi na sahani panji hela, lakini mugati yenu mumema lukilu na wafu.

40 Vapufi yumwi! Yagolili fya panji, yuyula ng'odu yagolili na fya mugati?

41 Muvgayili vagaju fila findu fivelili mugati na fyosi dafiwi fya nyanyi kwa yumwi.

42 “Lakini pishu yumwi Mafwalisayu! Kwa nongwa mkusumula vandu zaka hata kwa midasi ya kutelekela filivi, linjambu na makolu vosi na kunu mukulola ng'odu haki na kumdayila Chapanga. Milandu ayi dayiwi mukukamulila mukotoo kuyivasuva na fila fimonga.

43 “Pishu kwa yumwi Mafwalisayu! Mkudayila kuyikala kuulongolu mahali pa vakomi munyumba ya kudadavila na kujambushiwa kwa ndundamilu musoku.

44 Pishu kwa yumwi Mafwalisayu, kwanongwa muva kucha lyowu liveli lipala lingajila kwoneka, vandu vakudubukila ngajila kumanya.”

45 Mundu yamu yamanyili nesu Malawu va Chapanga vamupili Musa kamuwombela, “muwula, kwa filongu fyaku fiwudetili kutujo-hola yufwi.”

46 Yesu kayangula, “Pishu na yumwi vawula va Malawu! Mukuvapapisha vandu misiwu yingajila kupapika, kunu mwaveni mkulemwa kukamula hata kwa chala chimu kuvatanga.

47 Pishu hata kwa yumwi, yimujenga sembinofu sha vambuyi va Chapanga, vavala vala vawulayiwili na vavaha venu.

48 Yumwi mwaveni mukutovilela na kuwona fila fivagolili vavaha venu finofu, nongwa veni

vavawulayili ava vambuyi va Chapanga na yumwi mukujengela sembi shawu.

⁴⁹ Luhunja lwa Chapanga lukudeta nahau, 'Dandivayegheli vambuyi na ndundami, lakini davavawulayi vamonga na kuvagobola vamonga.'

⁵⁰ Ponopa damuchiwoni dachivafumbukili, chileli achi dachitoviwi na kuhomba mwasi wuyitikili wa vambuyi vosi kukandila mlima pawulumbiwili,

⁵¹ kufumila mwasi wa Abeli wuyitikili mbaka mwasi wa Sakaliya vamuwulayili pagati ya fyalu kunyumba ya Chapanga. Yina nguvawombela ulelwa awu chamotu davachiwoni kwa fila fi-vagolili.

⁵² "Pishu yenu, yumwi vandu va Malawu! Mufisa funguwu sha mlyangu wa luhala, mwaveni muyingila ng'odu, kunu muvakika vala yiyavesha kuyingila, vakotoo kuyingila!"

⁵³ Yesu pakafumeyi pala, vala Mafwalisayu na vawula va Malawu vakandili kuyishosha na kuyilakalila na kumdasho minasha yitangalili.

⁵⁴ Vakamteghili vapati pa kumuwomesha kwa filongu fyaki.

12

*Mloleyi milandu ya ufyangu
Mateyi 23:1-36, Maliku 12:38-40*

¹ Yesu akung'ong'oleka kwa Mafwalisayu na vawula va Malawu, chipindi vandu vamanyikili pavaveghi vayikungula hata vakayivatangeyi, Yesu avawobilili kukandila vandundami vaki,

muyiloleyi na mawuli va Mafwalisayu, nongwa va uyengeleji.

² Chila chigubikiliwi dachigubutuliwi, chila chiyifisili dachiwoneki pawelu.

³ Nahau chila mdetili mulwisa, vandu dava-pikinishi kulwengi na chila chimpwepweyi pa chifisu milyangu yitatiwa, dafilanduli kuli-paghali ly a nyumba.

*Ghani Tumtili
Mateyi 10:28-31*

⁴ "Nguvwombela yumwi vaghanja vangu, mukotoo kuvatila vala yivawulagha mvili, vako-too kugola chindu chingi kandi.

⁵ Dandivalangushi yula wa kumtila, mumtili Chapanga, yula pakuwulagha kana liwovi ly a kukuyasila mumotu wa lifumbika. Yina nguva-wombela, mumtili ayu.

⁶ "Yikumanyika kucha sheveli muhanu vakuhemesha kwa migwala mivili? Lakini kwa Chapanga akwivasuwa ha hata sheveli yumu.

⁷ Hata fwili sha mumitwi yetu sivalangiwa shosi. Mukotoo kutila, yumwi mtalama kupita sheveli vatangalili!

*Kumjumila na kumlema Kilistu
Mateyi 10:32-33, 12:32, 10:19-20*

⁸ "Nguvwombela nakaka, mundu yajumila pavandu ayu wa nenga, mwana wa mundu mweni damujumili kwa makungu wa Chapanga kucha mundu ayu waki.

⁹ Lakini, mundu yanema nenga pavandu, mwana wa mundu na mweni damulemi kwa makungu va Chapanga.

10 “Yula yadeta filongu fya kumlema Mwana wa Mundu, dapomiliwi, lakini yamjowola Mfuki Mng'alili dapomeliwi ha.

11 “Pavayegha yumwi munyumba ya kudadivila na kwa vanauwesu na vatavalala, mukotoo kuva na lyova wuliwuli damuyiseyi awu ndambu liki damdeti.

12 Nongwa chipindi achi Mfuki Mng'alili davawuli chila cha kudeta.”

Kucha mlundamali mpufi

13 Mundu yumoyu mulipinga lila lya vandu kavawombela, “muwula, muwombeli mlongu wangu tuvaghani findu fya mbala fyatulekilili tati.”

14 Yesu kamuyangula, “Ghanja, ghani Kamika nenga nduvi vakuvalamulila awu mnjalamilia wenu?”

15 Topi kavawombela vosi, “Muyiloleyi na ndambu shosi sha luhujulu, nongwa unofu wa mundu akwidumbila findu fitangalili avelili nafyu ha.”

16 Pambeli kavawombela chilangushilu achi, “Kwavelili mlundamali yamu ayu chitava chaki amotili.

17 Mlundamali ayu kayihola kumoyu vaki, ‘Dagoli wuliwuli nimweni nahela pakuvika fibeniwili?

18 Dagoli naha, dabomoli sanja shangu na dajengi ngomi nesu. Nimweni damiki amu fibeniwili fyosi na mali shangu.

19 Ponopa nguwsa kuuwombela moyu wangu, ponopa ndiva nawu lusanja lwa kuvanja kwa

myaka yitangalili. Dauyinomi kulya, kulanda na daukenuki.'

²⁰ Lakini Chapanga amuwombilili, 'Kwa mpufi yuwi, lelu pamii moyu waku dautoliwi. Na findu fila fyosi fiwulundikili dafiwi fya ghani?' "

²¹ Yesu amalilili pakawombeyi, "Yina dayivi kwa mundu yayilundikila mali nweni, lakini mweni kwa Chapanga, mlundamali ha."

*Mwidumbi Chapanga
Mateyi 6:25-34*

²² Kandi Yesu avawombilili vandundami vaki. Nongwa ayi nguvawombela, mukotoo kuyipwelesha ngalilu yenu kucha damulyi liki na mukotoo kuyipwelesha mivili yenu kucha dayifwali liki.

²³ Ngiba unofu pitu filivi na mvili utalama pitu yingwa.

²⁴ Mloli kukandila dahili vangungulu, vakukweta ng'odu, vakubena ng'odu na vahela lusanja. Na Chapanga akuvagola vayikuti. Yumwi mtalama munu pitu vambongu!

²⁵ Yumwi ghani kwanongwa ya kukimbanika kwaki, akuwesha kuyiyongishela padokwa saa shaki kuyikala kumlima?

²⁶ Topi mukulemwa kugola findu fidokwa kucha achi, kwa liki wuvi ukuyipwelesha milandu yingi?

²⁷ Mloli toni mawua pavamelili. Yakugola ha chichuku wala kugola yingwa shawu. Lakini nguvawombela, hata Solumoni mweni na ukomi waki wosi avalilili nyanyi ha kupita lina limu.

²⁸ Topi payiva Chapanga nalelu akulifwaliشا nahau lidasi lya kufitawa payiva chilawu likuyasiwa mumotu, wuli davavagoleli wuwu yumwi? Yumwi mwavandu mvelili na ujumilwa mdokwa!

²⁹ “Topi mukotoo kupuva luhala, mkusaka kulya na liki damunyuwi.

³⁰ Nongwa afi fyosi vakukimbanikila vala vandu vosi vangalimesu kumumanya Chapanga. Tati wenu wa kumbindi kamanya mukudayila findu afi.

³¹ Mkukimbanikila kukandila wutwa wa kumbindi kwa Chapanga na fimonga davagayili kwa kuvayongishela.

*Kwivikila lusanja kumbindi kwa Chapanga
Mateyi 6:19-21*

³² “Mkotoo kutila, yumwi vandumindumi vangu! Nongwa Tati wenu wa kumbindi akudayila kuvapa wutwa.

³³ Mchulusi mali shenu mukavagayili vagaju mbiya asi. Muyigoleli mihaku yingali kusakala na kwivikila lusanja kumbindi kwa Chapanga kula dayiyangili ng'odu. Kula vefi davaseleli ng'odu na davalyi umehi ha.

³⁴ Pala pawuvelili ulundamali mali waku, ndi moyu waku dawuvi bahala.

Vagolafichuku vanaliyoya

³⁵ “Muvi kala kuhidika lufunga muchiwunu na taa shenu sivi sikuyaka.

³⁶ Muvi kucha vagolafichuku vakulembelela bambu vawu awuyi kufuma kulihungu lya kuheta, ili vamfuulili mlyangu pakabisha.

³⁷ Ngiba vala vagolachichuku veni bambu vawu pakawuya davawoni vayikala mesu! Yina nguvawombela ayu bambu dayiwopi lufunga muchiwunu. Davakalishi pamesa kuvakimbanikila.

³⁸ Leki pawuya pamii pamandandu awu njowolu pavika na kuwawona vayikala mesu, ngiba ava vagolafichuku!

³⁹ Mumanyi, leki muna nyumba angamanyili kucha mwifi dayisi chipindi liki, angagungili mesu, wala angayilekili ng'odu nyumba yaki vayibomoli.

⁴⁰ Yumwi damuyikali kala, nongwa mwana va mundu dayisi saa yingajila kuyimanya.”

*Mgolafichuku mnofu na mgolafichuku
mfyangu*
Mateyi 24:45-51

⁴¹ Petili kamuwombela, “Bambu, chilangushilu achi ndi kwa yufwi hela awu kwa vandu vosi?”

⁴² Bambu ayangulili, “Ghani yaveli mgolafichuku munofu na yaveli na luhala, daghavi Bambu vaki damviki mkomi wa vagolafichuku vaki ili avapi filivi chipindi cha nyanyi?

⁴³ Ngiba ndumindumi ayu, payiva Bambu vaki pakawuya damuwoni kagola nahau.

⁴⁴ Nakaka, nguvawombela dandimupi ukomi na mali shaki shonda.

⁴⁵ Lakini mani ndumindumi ayu payiwombela mundima, ‘Bambu vangu kahava munu kuwuya.’ Kandi akandili kuvatovanga vagolafichuku vayaki, valulumi awu vadadala na kulya, kulanda na kulovela,

46 Bambu vaki dawuyi lijuva lingajila kumanyika na saa angali kuyimanya, damdamuli mgolafichuku ayu muwafu na kumvika mulipinga limu na vangajila kumjumila.

47 "Ndumindumi yaveli kamanya fyadayila bambu mundu. Lakini akwivika kala ha na kugola ng'odu fyadayilili bambu yula, datovangiwi nesu.

48 Lakini yula yamanya ng'odu bambu waki fyadayila, ayu dateshiwi ngajila kumanya kwaki, datovangwi padokwa. Yamuvikilili fitangalili dapati fitangalili nesu.

Yesu nongwa ya kulekana vandu

Mateyi 10:34-36

49 "Nyisa kukosha motu kumlima, ingavelili nyanyi ungayakili kala!

50 Ndina ubatishu ngudayiliwa kuupapa na dagobuleki mbaka mwishu!

51 Mkucha nyisa kuyegha kusika kumlima? Ng'odu kwahela kusika ila kuvalakanisha.

52 Na kufumila ponopa, kaya ya vandu muhanu davalekani, vatatu davalevi na vavili na vavili kwa vatatu,

53 tati dalevi na vana vaki valumi na mawu dalevi na vana vaki vadala, mkohanu dalevi na mdala wa mwana waki na ayu dalevi na mukamwana."

Kumanya fipindi

Mateyi 16:2-3

54 Yesu kavawombela kandi lipinga lya vandu, "Pamuwona mafundi pavafuma mwambu wa

kuchanya, tepu mkucha ndonya dayitonyi na nakaka yikutonya.

55 Pamuwona likumba lya kalihingila likupula, mkudeta dakuvi na lijuva na yikuva wuwu.

56 Yumwi muvafyangu! Mkumanya kutunga ndambu panji kuveli kwa kulola ndambu ya mlima na kululanga, nongwa liki, mukulemwa kumanya mana ya fipindi afi?"

*Mujovi na mlongu waku
Mateyi 5:25-26*

57 "Nongwa liki mukulemwa kukanda mwaveni milandu minofu ya kugola?

58 Nongwa kucha muhigha waku akukuyegha kuhighiwa, yingavelili ngiba kwa yuwi mujovi pamuva mkali mudeha, ili akotoo kukuyegha kwa muhigha, mweni muhighi dakuyeghi kwa machonda, mweni davakutayi muchijaka.

59 Yina ngukuwombela dawufumi ng'odu amu, mbaka umalili kuhomba ligwala lyaku lya mwishu."

13

Musileki sambi awu mudanganyiki

1 Chipindi achi vandu vamu vayisili vamu-wombilili Yesu milandu ya vandu va Galilaya, Pilatu avelili kavawulagha chipindi pavaveghi vakugola mitambiku?

2 Yesu avawombilili, "Wuli mukuyihola vandu va Galilaya ava vaveli vavifya pitu Vagalilaya vamonga vosi, nongwa vagobuliwa nawula?

³ Nguvawombela ng'odu! Lakini mwaveni, pamupomela ng'odu, sambi shenu damupeli kucha veni.

⁴ Awu vala lilongu na vanani wuvawilili mnala kula Siloamu, vasova mukuyihola veni vavelili na sambi kupita vamonga vosi vayikalili Yelusalemu?

⁵ Nguvawombela ng'odu! Lakini hata yumwi pamupomela ng'odu, damupeli kucha veni.”

Kucha likuyu lingajila kulela

⁶ Pambeli Yesu avawombilili chilangushilu achi, “Mundu yumu ayu avelili na likuyu muchitava chaki. Mundu ayu kayenda akadayileyi kunokola fivelekwa fyaki, lakini awonili lilela ha hata chivelekwa chimu.

⁷ Topi amuwombilili mgolafichuku waki, ‘Loli! Kwa myaka mitatu yimelili ngwisa ngadayileyi kunokola fivelekwa fya likuyu ali, mbata chindu ha. Lidumuli! Nongwa liki uganga ukuyanangika hela?’

⁸ Lakini mweni ayangulili, ‘Bambu, tulileki kandi mwaka awu, dandiwushengiteli kulima na kulivikila mboleya.

⁹ Pamonga dalileli fivelekwa mwaka wuyisa awu, nyanyi, leki na ha ng'odu, topi ukuwesha kulidumula.’ ”

Yesu akumlowola mawu yumu lijuva lya kupumulila

¹⁰ Yesu avelili akuvawula munyumba ya kudavila yimu mulijuva lya kupumulila.

¹¹ Na apa pavelili na mdala yumu yavelili mtami kwa myaka lilongu limu na minani avelili

na chinyamukela kamwingila. Kwa nongwa ayi, mvili vaki wavelili ugondama hata akulemwa kuwoloka chimimi.

¹² Yesu pamuwonili, kamkema, kamuwombela, mawu utami waku wunana.

¹³ Amuvikilili mawoku na tepu mvili waki uwoloka kandi, kamjuma Chapanga.

¹⁴ Lakini mkomi wa nyumba ya kudadavila akalalili kwanongwa Yesu avelili kamlowola mawu ayu lijuva lya kupumulila. Topi kaw-wombela vala vandu vayisili pala, "Muvanawu majuva sita va kugola fichuku. Topi mwisi majuva ava avalowoli matami venu, lakini mukotoo kuyisa Lijuva lya Kupumulila!"

¹⁵ Apa Bambu kayangula, "Yumwi vafyangu! Yumwi mukuafuwulila vasenga venu awu vachihongu venu kufuma muligeleli muku-vayegha kulanda machi, hata mulijuva lya kupumulila.

¹⁶ Hinapawu apa kuna biti wa uleli wa Ibulahimu, Lijangavandu amugolili ndevindevi kwa chipindi cha myaka lilongu limu na minani. Wuli yaveli nyanyi ng'odu kumfuwulila chifungu chaki lijuva lya kupumulila?"

¹⁷ Pamalilili kudeta afi, vala valimbaneyi nawu vawonili chindipa lakini vandu vosi vasekilili nendu kwanongwa ya milandu yosi yagolili.

*Kuchaa mbeyu dokwa ya haladali
Mateyi 13:31-32, Maliku 4:30-32*

¹⁸ Yesu avadashili, "Wutwa wa kumbindi kwa Chapanga wukuyifwana na liki? Daninganishi na liki?

19 Yiva kucha mbeyu ya likuyu lyatolili mundu yumu na kukweta muchitava chaki, yamelili na kuva libiki. Vambongu vajenga miyumba yawu mumitafyi yaki.”

Kucha kimela

Mateyi 13:31-32, Maliku 4:20-32

20 Yesu adashili kandi, “Daninganishi wutwa wa kumbindi kwa Chapanga na liki?

21 Kucha mawu yumoyu yatolili chimela na kuhasha pamu na ukova madebi mavili na nusu pambeli ukova wosi uwumuka.”

Mlyangu wa kuyikekeneka

Mateyi 7:13-14, 21:21-23

22 Yesu ayendilili na mwanja waki kuyenda Yelusalemu, kunu paapita mumbwani na mufiji, palandula milandu ya Chapanga.

23 Mundu yumu ayu kamdasho, “Bambu vandu davalowuliwi ndi vadokwa hela?”

Yesu kavawombela,

24 “Mkamali kuyingilila mlyangu wunyepili, nongwa nguvawombela, vatangalili davayesi kuyingila lakini davalemwi.

25 Chipindi dachiyisi mukola kaya datandamuki na kutata mlyangu. Yumwi damuwoloki panji na kukanda kuluva avafuwulili mlyangu, mukudeta, ‘Bambu, tufuwulili mlyangu.’ Lakini mweni davayanguli, ‘Ndivamanya ng’odu kumufumili!’

26 Mwaveni damukandi kumuwombela, ‘Yufwi ndi vala twalili na kulanda pamu na yuwi na yuwi wawulili mufiji fyetu.’

27 Lakini mweni dadeti, ‘Yumwi mfuma kota, muwuki pawushu yangu, yumwi mwavosi mwagolili sambi!’

28 Apa dapavi na kulila na kugelijula minu, chipindi damuvawoni Ibulahimu, Isaka na Yakobi na vandundami vosi muwutwa wa kumbindi kwa Chapanga, lakini yumwi vavadangila panji.

29 Vandu davayisi kufuma kundamba na kuchanya, kufuma kwavayighanji na kuyikala mulihungu kuwutwa wa Chapanga.

30 Yina vala vavelili kumbeli, davavi kuulongolu na vala vavelili kuulongolu davavi kumbeli.”

*Utami wa Yesu kwa Yelusalemu
Mateyi 23:37-39*

31 Chipindi chichila chila, Mafwalisayu na vandu vamonga vamuyendilili Yesu vamu-wombela, “Wuki apa yendi mahali pengi, nongwa Helodi akudayila kukuwulaya.”

32 Yesu kavayangula, “Muyendi mukamu-wombeli yula chingekembi, ‘Nalelu na chilawu nguvinga finyamkela na kulowola vatami na lijuva lya tatu damalili chichuku changu.’

33 Hata naha nalelu na chilawu na pawucha, lasima nyendileli na mwanja wangu, kwanongwa nyanyi ha mbuyi kuwulayiwa panji ya Yelusalemu.”

34 “Yelusalemu! Yuwi Yelusalemu! Uku-wawulaya vambuyi na kuvaguma miganga vala wuvalayishili kwa yuwi! Myanja miningi ngadayileyi kuvavika pamu vana vaku kucha nguku

vavafisa vana vaki pasi ya mbapatilu shaki,
lakini valemili.

³⁵ Topi, damlekewi nyumba yenu. Yina nakaka
nguvawombela, damung'oni ha mbaka chipindi
dachifiki damuwombi, Mumnemeli ayu yayisa
kwa litawa lya Bambu."

14

Yesu akumlowola mundu yumu

¹ Lijuva lya kupumulila limu, Yesu ayendili
kulya filivi kaya ya mkomi yumu wa Mafwal-
isayu, vandu vavelili pala vavelili vakumlolesha.

² Mundu yavelili na utami wa kumema ma-
woku na mawulu ayisili kwa Yesu.

³ Yesu avadashili vawula va Malawu na
Mafwalisayu, "Wuli Malawu vetu vakutujumisha
kumulowola mundu lijuva lya kupumulila?"

⁴ Lakini veni vayikalili jii. Yesu kamkamula
yula mtami, kamulowola, amulekili ayendi.

⁵ Pambeli kamuwombela, "Ghani wa yumwi
yaveli na mwana waki awu senga waki padubuk-
ila mumyowu, angamuwushili ng'odu mulijuva
lya kupumulila?"

⁶ Lakini veni valemili kumyangula pavadashili
nawula.

Usangi na kuyidedeka

⁷ Chilangushilu chila, Yesu avawonili vala
vavalalikili pavayihaga pahali pa vakomi, kava-
wombela,

⁸ "Kucha mundu pakulalika kulihungu lya
kuhetu, ukotoo kuyikala pahali pa vakomi, pa-
monga kamlalika wingi mkomi pitu yuwi.

⁹ Na mwenikaya wenu yumwi vavili dayisi na kuwawombela, ‘Mlekeli ayu chigoda.’ Apa dawuvi na soni kwa vandu vosi na dauyendi kuyikala kuchigoda cha kumbeli.

¹⁰ Mani pakulalika kulihungu, uyikali kuchigoda cha kumbeli, pakayisa mwenikaya waku akuwombeli, ‘Ghanja, wisi kunu kuwulongolu, kuchigoda cha ukomi.’ Apa dawuvi kupata kufumala kumesu ya vandu vosi uyikalili pamu nawu.

¹¹ Nongwa yoyosi yayikwesha dasunushiwi na yayisunusha, dakweshiwi.”

¹² Pambeli Yesu amuwombilili na yula amlilikili, “Mani pauvakimbanikila vandu ndilya ya pamusi awu lumihi kotoo kuvalalika vaghanja vaku awu valongu vaku awu vajofi vaku vavelili valundamali, vakotoo kuyisa veni kukulalika umweni davakuhombi chila chivagolilili.

¹³ Badili yaki, paugola ndilya, valaliki vagaju, fikwawakwawa, ndevindevi na vangalimesu.

¹⁴ Na yuwi dawupati usangi, nongwa ava vahela cha kukuhomba. Nongwa Chapanga dakugayili fupa yaku Chipindi vandu goleki pavashukuka.”

*Kucha lihungu likomi
Mateyi 22:1-10*

¹⁵ Yumu waa vala vavelili vayikalili pamu na Yesu adetili, “Kucha ngiba mundu yula daghalyi filivi muwutwa wa kumbindi kwa Chapanga!”

¹⁶ Yesu kamyangula, “Mundu yumu agolili lihungu likomi, kavalalika vandu ngenju.

¹⁷ Chipindi cha lihungu pachifikili amtumili ndumindumi waki akavalaliki vayisi, findu fyosi fiva kala.

¹⁸ Lakini vosi, yumu yumu, vakandili kaluva avapomeli. Wakwaa kamuwombela mgolafichuku nenga hemela chitava, ponopa nguyenda kuchilola, ngukuluwa umbomeli.

¹⁹ Monga kadeta, ‘Nenga hemela vasenga lilongu wa kulimila, ponopa ndina mwanja nguyenda kuvayesha, deku umbomeli.’

²⁰ Kandi wingi kadeta, ‘Nguyenda kuheta mdala daweshi ng’odu kwisa.’

²¹ “Mgolafichuku ayu kawuya kumuwombela Bambu waki milandu yila. Yula mwenikaya akalalili, amuwombilili ndumindumi waki, ‘Lopukeshi yendi kudeha na mufijoku joku, uvayeghi munyumba amu vagaju, fikwavakwava, vangalimesu na ndevindevi vamonga.’

²² Pambeli ndumindumi ayu adetili, ‘Bambu, milandu yigoleka kucha wung’ombili, lakini yikali hela fwasi.’

²³ Yula Bambu kamuwombela ndumindumi, ‘Yendi kudeha na kumbepitela sha kumbwani uvang’ang’aniki vandu vayingili ili nyumba yangu yimemi.

²⁴ Nguvawombela, kwa hela hata yumu wa vala avalalikili dayisi kulihungu lya nenga.’ ”

*Kuva ndundami kutalama
Mateyi 10:37-38*

25 Apa lipinga ly a vandu vatangalili vayikovikela pamu na Yesu. Topi kavaghalaambukila vandu kavawombela,

26 mundu aweshi ha kuva mwanachuli wangu pangajila kundama nenga pitu vamtama tati waki, mawu waki, mdala waki, wavatama vana, valongu mundu valumi kwa vadala, hata kuyitama mweni, daghavi mwanachuli wa nenga ha.

27 Mundu yatola ng'odu lupingika lyaki na kungovekela, daghavi mwanachuli wa nenga ha.

28 "Nongwa ghani Gati ya yumwi padayila kujenga mnala dayikali kukandila pasi agoli tolitolii, amanyi kanashu mbiya sha kumalishila?

29 Mani pakakanda lusiki, pambeli kalemwa kumalishila, vandu davamuseki.

30 Vakawombeyi, 'Mundu ayu akandili kujenga, lakin kamalila ha.'

31 "Awu liki yavelili akudayila kuyenda kuyiminya na wutwa wingi, akudayiliwa ayikali tangila na kuyihola dawesi, kana machonda vaki lilongu alufu dalevi na yula yavelili na machonda alufu milongu mivili?

32 Kucha dawoni daweshi ng'odu, davalayishi vanjagila kudayila vayikali kwa kusika chipindi ayu mutwa mumonga akali hela kutali.

33 Wuwula wula, kwa hela hata mundu yamu pagati ya yumwi daghavi mwanachuli wa nenga, mani palekeshela ng'odu findu fyosi fyaveli nafyu.

*Munyu ungali kunova
Mateyi 5:13, Maliku 9:50*

34 “Munyu wa nyanyi, lakini pawusuka kunova kwaki dawuyigoli liki yikoleli kandi?

35 Yiva chindu ha, wala kwa miganga awu kwa mbolea, vandu davayiyasili kutali. Avelili na majeji na apikanishi!”

15

Fungami yayaghamilili

Mateyi 18:12-14

1 Lijuva limu, vasumula mbiya na vavelili na sambi vatangalili vayendili kumpikanisha Yesu.

2 Mafwalisayu na vawula va Malawu vakandili kung'ong'oleka, “Mloli mundu ayu! Akuvalalika vavelili na sambi, kunu akulya nawu!”

3 Yesu kavayangula kwa kuvawombela chilangushilu:

4 “Muyenu yamu wa yamu kava na va-fungami mya, pawona yamu wa vala kayamilia, dagoli liki? Davaleki vala milongu tisa na tisa ku-midasi na kuyenda kumusaka yula yayaghamilili mbaka amuwoni?”

5 Pamupata, damupapi mumakombi kunu pasekilela.

6 Pafika kaya, davakemi vaghanja mundu na kuvawombela, ‘Muyisi mulyi na kulanda pamu na nenga, kwanongwa ndimuwona fungami wangu yayaghamilili.’

7 Kandi nguvawombela, dayivi cheleli buja kula kumbindi kwa Chapanga kwa mundu yamu yavelili na sambi papomela, pitu vala vandu milongu tisa na tisa yivayiwona goleki, vakudayiliwa ng'odu kupomela.

Ligwala liyaghamilili

⁸ “Awu mukucha wuli? Tudeti mdala yu-moyu kana migwala lilongu limu lya mbiya, payaghamisha yimu, dagoli liki? Dakwati motu na kufyayila munyumba na kuyisaka kwa unofu mbaka ayiwoni.

⁹ Payiwona, davakemi vaghanja vaki na vajofi vaki na kuvawombela, ‘Tufini, kwanongwa ndili-wona ligwala liyaghamilili.’

¹⁰ Topi nguvawombela, dayawi nahawu kwa makungu va Chapanga davasekileli kwanongwa mundu yumu avelili na sambi kapomela.”

Mwana yayaghamilili

¹¹ Yesu kayendelela kudeta, “Kwavelili mundu yumu ayu yavelili na vana vavili valumi.

¹² Yula mdokwa kamuwombela tati mundu, ‘Tati, unyimbi mbala yangu.’ Na mweni kav-aghanisha mali shaki.

¹³ Vapitili majuva vatangalili ha, kahemesha mbala yaki, ayendili na mbiya shapatili mlima wa kutali, aku ayanangili mbiya.

¹⁴ Pamalishili findu fyosi, yafumbukili njala ngomi mlima wula na mweni akandili kughayanika.

¹⁵ Aluvili chichuku kwa mundu yumu wa kukula na mweni amuyeghili kufitava yaki ku-vadima vangubi.

¹⁶ Adobukelili kulya mibandi ya filivi fya ngubi, kwavelili kwa hela mundu yamgayilili chindu ghalyi.

17 Pakandili kupata luhala, kayihola, ‘Mbona kuna vagolafichuku vatangalili kwa tati wangu, vakulya na kufileka, kunu nenga ngusova njala?’

18 Dang’uyi kwa tati wangu na kumuwombela, Tati, mifya kwa Chapanga na kwa yuwi.

19 Ukotoo kungema kandi mwana waku. Ugoli kucha mgolafichuku waku yumu.’

20 Topi akandili mwanja kuwuya kwa tati mundu.

“Paghaveyi akali kutali, tati mundu amuwonilili lusungu, kamtuvilila, kamukusikila na kumunonela.

21 Mwana waki kamuwombela, ‘Tati, mifya kwa Chapanga na mifya kwa yuwi. Ukotoo kungema kandi mwana waku.’

22 Lakini tati waki kavawombela vandumin-dumi vaki, ‘Mlopukeshi! Muyeghi yingwa sha nyanyi mukamfwalishi! Mumfwalishi peti na filatu!

23 Mumsinjili ngwada wa senga yanunili, tulyi na tusekileli!

24 Kwa nongwa ayu mwana wangu, yavelili kasova, kumbi munofu, yavelili kayaghamila, lakini ponopa kawoneka.’ Vakandili kulumbilila.

25 “Chipindi achi mkulu mundu avelili akali kufitava. Pawuyeghi, pafikili pabehi na kaya apikinishili filumbi na ng’oma.

26 Amukemili mvanda yumu, kamudasha, ‘Kuna liki?’

27 Ayu mgolafichuku kamuwombela, ‘Mfwata waku kawuya kaya na tati waku kamusinjila ngwada yanunili kwanongwa kamupata kandi akali munofu.’

²⁸ “Ayu kijana mkomu akalalili akalemeyi kuyingila munyumba. Tati waki kafuma panji na kumudedeveka ayingili.

²⁹ Lakini mwensi kayangula, ‘Uloli, myaka yosi ngukugolela chichuku, ngalihela kulema Malawu vaku hata mwanja wumu. Kunyimba liki? Ukali hela kunyimba hata gwada yumu ngagoli lihungu pamu na vaghanja vangu.

³⁰ Lakini mwana waku ayu yayanangili mali shaku kwa vadala vawoni, pawuyili hela kumsinjila ngwada yula yanunili.’

³¹ Tati waki kamuyangula, ‘Mwana wangu, yuwi kuva pamu na nenga majuva vonda na chimelili nachu ndi chaku.

³² Tukuyilata kugoli lihungu na kusekelela, kwanongwa ayu mlongu waku yavelili kasova, ponopa munofu, yavelili kayamila, lakini ponopa kawoneka.’ ”

16

Mgola fichuku msugu

¹ Yesu avawombillili vandundami vaki, “Mlundaymu ayu avelili na mgolafichuku waki. Mlundaymu ayu vandu vamuwombilili, mgolafichuku waku akulya wafu mali shaku.

² Yula mlundaymu amukemili yula mgolafichuku, kamuwombela, ‘Ayi milandu liki ya yuwi yimbikanisha? Unangushi tolitoli yiwigolilili mumali shangu, nongwa dawuvi kandi mgolafichuku wangu ha.’

³ Yula mgolafichuku kayihola, ‘Bambu wangu dampingimingi chichuku, dagoli liki? Kuyenda kulima ngulemwa na kuluva nguwona soni.

4 Ponopa, manya cha kugola! Paminga chichuku, vaghanja vangu vaweshi kunibushila kaya yawu.'

5 "Topi kavakema vananongwa va bambu waki, yamu yamu. Kamuwombela yula wa kwaa, 'Yuwi ukali hela kumuhomba ningi bambu wangu?'

6 Mweni kamuyangula, 'Ndeleku mya sha mafuta va miseyituni.' Yula mgolafichuku kamuwombela, 'Toli hati yaku ya kuhomba, Lopukeshi wikali, yandiki hamsini.'

7 Kamdasha munanongwa wingi kandi, 'Na yuwi ukali hela kumuhomba ningi bambu wangu?' Mweni kamuyangula, 'Mikanda mya ya mupunga.' Yula mgolafichuku kamuwombela, 'Toli hati yaku ya kuhomba, yandiki milongu minani.'

8 "Topi yula bambu kamjuma yula mgolafichuku muyananga mali kwanongwa avelili na luhunja. Kwanongwa vandu va mlimawu vanaluhunja mufindu fyawu pitu vala vandu va mulwengi."

9 Yesu kayendelela kudeta, "Nenga nguvawombela, mutoli mali sha mlima awu muyikoli lighanja na Chapanga leki pasipela damulibushilwi kungalilu ya jola.

10 Yoyosi yaveli mwaminifu kwa milandu midokwa, daghavi mwaminifu kwa milandu mikomi. Yoyosi yangajila kuva mwaminifu kwa milandu midokwa, daweshi ha kuva mwaminifu kwa milandu mikomi.

11 Kucha yumwi mujumila ng'odu, kwa mali sivipili sha mlima, ghani davavapi sila mali sha

nakaka?

¹² Na kucha yumwi, vaaminifu ng'odu kwa mali sha mundu wingi, ghani davavapi mali shenu mwaveni?

¹³ "Kwa hela ndumindumi yawesha kuvakimbanikila vabambu vavili kwa mwanja wumu, kwanongwa daamunyekwi yumu na kumtama yumonga, awu damukovikeli yumu na kumubedala yula muyaki. Muwesha ng'odu kumukimbanikila Chapanga pamu na kukimbanikila mbiya kwa chipindi chimu."

Detelu yingi ya Yesu

Mateyi 11:12-13, 5:31-32, Maliku 10:11-12

¹⁴ Lakini Mafwalisayu pavapikanishili afi vamubedalili Yesu, kwanongwa veni vavelili vakusitama munu mbiya.

¹⁵ Topi avawombilili, yumwi mukuyigola muva vanofu kwa vandu, lakini Chapanga kasimanya ndima shenu. Nongwa chila chiwonikili kucha china ukomi kuwushu kwa vandu, Chapanga akuchiwona chindu ha.

¹⁶ "Malawu va Chapanga vamupili Musa na mayandiku va vambuyi va Chapanga vavelili na chichuku mbaka chipindi cha Yohani mbatisha. Kufumila pala chilongu cha nyanyi cha wutwa wa kumbindi kwa Chapanga chikulanduliwa na vandu vosi vakukimbanika kuyingila.

¹⁷ Lakini yipusuka munu kumbindi na mlima kuyaghamila, pitu chilongu chidokwa mu-mayandiku va Malawu kuyaghamila.

¹⁸ "Yalekana na mdala waki na kumutola wingi akugola wuwoni na mundu yoyosi yamutola mdala yalekiwili, akugola uwoni.

Mlundamali na Lasalu

¹⁹ “Kwaveli na mundu yumu mlundamali mweni yavelili akufwala yingwa sitalamili na ayikalagha ngalilu ya chinaisa naisa majuva vosi.

²⁰ Pamulyangu pa ayu mlundamali vamuyeghaya mgaju yumoyu litawa lyaki Lasalu, mweni aveli na filonda fitangalili vamuyeghili pamulyangu ya yula mlundamali,

²¹ Lasalu adobukelili filivi fiponikili pasi kufuma pamesa ya yula mlundamali, pambeli kwavelili vagalu vayisagha kumyanga filonda fyaki!

²² “Pambeli yula mgaju asovili, makungu vamtola, vamvika pabehi na Ibulahimu kumbindi kwa Chapanga. Na yula mlundamali na mweni asovili, vamusika.

²³ Ayu mlundamali aveli kula kumambi pagobuleka, pabindulili mesu vaki, kavawona Ibulahimu na Lasalu kwa kutali.

²⁴ Topi kamkema kwa lishu likomi, ‘Mbuyi Ibulahimu, ung'oneli lusungu, umlayishi Lasalu ajufiki chala chaki mumachi, aludoholi lulimi lwangu, nongwa ngugobuleka munu na awu motu!’

²⁵ “Lakini Ibulahimu kamuyangula, ‘Wuvi na ngumbungumbu mwana wangu kucha wapokilili kala fya nyanyi, Lasalu apokilili fivipili. Lakini ponopa, mweni kafwama na yuwi ukugboleka.

²⁶ Hata naha, pagati ya yufwi na yumwi kuna ligema likomi, vala vadayila kuyisa kwa yumwi kufumaaku valemwi na vadayila kufuma kwa yumwi kuyisa kwa yufwi davalemwi.’

²⁷ Yula mlundamali adetili, ‘Topi tati Ibulahimu, ngukudediveka umuwombeli Lasalu ayendi kaya kwa tati wangu,

²⁸ nongwa ndina vafwata vangu vamuhanu, akavalandulili vakotoo kuyisa kunu kuvelili na gobuleku.’

²⁹ “Lakini Ibulahimu kamuwombela, ‘Valongu vaku vava na Mayandiku va Musa na va Mbuyi va Chapanga. Valongu vaku uvaleki vavapikanishi ava.’

³⁰ Lakini mweni kavawombela, ‘Ng’odu Tati Ibulahimu, ila kucha mundu yasovili pashukuka na kuvayendela, davapomeli.’

³¹ Ibulahimu adetili, ‘Mani pavavapikanisha ng’odu Mayandiku va Musa na vambuyi va Chapanga, davalilimuki ng’odu hata yumu angashukukili kufuma kumambi.’ ”

17

Sambi

Mateyi 18:6-7, Mateyi 18:21-22, Maliku 9:42

¹ Pambeli Yesu kavawombela vandundami vaki, “Findu fimugola mundu agoli sambi dafivi, lakini pishu kwa mundu yula mweni chambuja.

² Ingavelili ngiba mweni kumuwopela ligonguweli likomi mungulu na kumudubushila mulihiva, pitu kumuyambusha yumu va vananguta ava vagoli vifyu.

³ Muyiloley!

“Mani mlongu waku pakuvifya, mukayiki, papomela, mjobvi.

⁴ Mani pakuvifya myanja saba kwa lijuva limu na kuwuya kwa yuwi padeta, ‘Nenga mbomela,’ topi mpomeli.”

Ujumilwa

⁵ Vandundami vamuwombilili Bambu, “Tuyongisheli ujumilwa.”

⁶ Bambu ayangulili, “Mani ujumilwa wenu ungavelili mdokwa kucha mbeyu dokwa ya likuyu, mungaweshili kuliwombela libiki ali lya likuyu, ‘Tupuki! Kameli kubahali!’ Na lyeni lingavajumilili.

Chichuku cha ndumindumi

⁷ “Lakini ghani wa yumwi yaveli na ndumin-dumi yalima awu yadima vasenga, pawuya hela kufuma kufitava, amuwombeli, ‘Lopukeshi, wisi, wikali wulyi filivi?’

⁸ Wuli! Damuwombeli ng'odu, kucha undandili filivi, ndilyi, wuyiwopi ungimbanikili, mbaka pandulyili na kulanda, topi na mwени aweshi kulya?

⁹ Wuli damulumbi ndumindumi yula kwanongwa kagola kala chichuku chamulayishili?

¹⁰ Hata yumwi wuwowu, pamugolili kala fiavalayishili, mudeti, ‘Yufwi tuva vavanda vangajila fwayida, tugola hela fitudayiliwa kugola.’

Yesu akuvalowola vaveli na ukalava lilongu

¹¹ Yesu paghaveyi mumwanja kuyenda Yelusalemu apitilili Samaliya na Galilaya.

12 Payingileyi chijiji chimu, atanganili na vandu lilongu vavelili na ukalava, vawolokili kutali.

13 Vadetili kwa kulandusha, Yesu, Bambu, tu-woneli lusungu!

14 Pavawonili kavawombela, muyendi mukay-ilangushi kwa mtambika.

Topi pavayendeyi vang'alili.

15 Yumu wa vala pawonili kanana, kawuya kunu pakamjuma Chapanga kwa lishu likomi.

16 Kayiyasilila pasi paulongolu pamawulu va Yesu kunu pakamuwombela Chapanga chikomu Bambu. Ayu avelili Msamaliya.

17 Apa Yesu kadeta, “Wuli vandu vang'алишиwili vavelili lilongu duhu? Vala vamonga tisa vawa koti?

18 Awonikili ng'odu mundu wingi kandi yawuyili kumgayila Chapanga ukomi, ila ayu mhenja weka hela?”

19 Pambeli kamuwombela mundu yula, “Woloki uyendi, ujumilwa waku ukulowola.”

Kuyisa kwa wutwa wa kumbindi kwa Chapanga

Mateyi 24:23-28, Mateyi 24:37-41

20 Chipindi chimu Mafwalisayu vamudashili Yesu, “Wutwa wa kumbindi kwa Chapanga dawuyisi ng'odu?”

Mweni kavayangula, “Wutwa wa kumbindi kwa Chapanga dauyisi kwa ndambu ya kulembesha ha.

21 Wala kwahela daweshi kudeta, ‘Wuva apa!’ Awu ‘Wuva pala!’ kwanongwa Wutwa wa kumbindi kwa Chapanga wuva gati ya yumwi.”

²² Pambeli kavawombela vandundami vaki, "Majuva davayisi damudobukeli kuliwona lijuva limu lya mwana wa mundu, lakini damuliwoni ng'odu.

²³ Vandu davawombeli, 'Mloli, kawa pala!' Awu, 'Mloli, kawa apa!' Lakini yumwi mukotoo kufuma wala kuvakovikela.

²⁴ Nongwa kucha wula lumuli paluwoneka lukung'alika kumbindi upandi wumu mbaka upandi wingi, dayivi kwa mwana wa mundu lila lijuva lyaki.

²⁵ Lakini dagobulewi tangila nendu na kulemiwa na ulelwa awu.

²⁶ Kucha yivelili chipindi cha Nuhu, dayivi wuwu pavafika majuva va mwana wa mundu.

²⁷ Vandu vayendileli kulya na kulanda, kuheta na kuhetiwa mbaka chipindi chila Nuhu payingilili musafina. Lilava likomi liyisa na kuvawulagha vosi.

²⁸ Dayawi kucha chipindi cha Lutu. Vandu vayendilela kulya na kulanda, kuhemela na kuhemesha, kukweta mbeyu na kujenga.

²⁹ Lakini majuva vala Lutu pawukili Sodoma, motu na migonguveli ya motu dayitonyi kucha ndonya kufuma kumbindi na kuvawulagha vandu vosi.

³⁰ Ndambu dayivi majuva vala mwana wa mundu dalangushiwi.

³¹ "Lijuva ali, yoyosi daghavi kumbindi ya lipaghali akotoo kusunuka kuyenda kaya kutola mali yaki na kucha mweni avelili kufitava akotoo kuwuya kumbeli kayaki.

³² Mukumbuki yimupatili mdala wa Lutu.

³³ Yoyosi yadayila kugombola unofu waki dayiyaghamishi mweni, na yoyosi yayaghamisha unofu waki dawugomboli.

³⁴ Nguvalongela, lijuva ali vandu vavili davavi vakuwonja pamu, yumu datoliwi na yula monga dalekiwi.

³⁵ Vadadala vavili davavi vakushaya ukova pamu, yumu datoliwi na wingi dalekiwi.”

³⁶ Vandu vavili davavi kufitava, yumu datoliwi na mumonga dalekiwi.

³⁷ Vandundami vaki vamdasho, “Koti Bambu?”

Yesu avayangulili, “Pawuvvelili mfimba na vandapu davayikungashi.”

18

Chilangushilu cha ngalimlyangu na muhigha

¹ Topi Yesu kavawombela vandundami vaki chilangushilu cha kuawula kudadava kwa Chapanga ngajila kulepisiwa.

² Kadeta, “Mbwani yimu yavelili na muhigha yamumanyili ng’odu Chapanga kandi kawahela luhunja kwa vandu.

³ Kumbwani kukula, kwavelili na mawu yumu ngalimlyangu mweni amuyendilili muhigha yula myanja yitangalili akamluveyi amtangi, pawomba, ‘Undangi mbati haki yangu kufuma kwa mdwama wangu.’

⁴ Kwa chipindi chitali ayu muhigha akadayileyi ng’odu kumtanga ayu ngalimlyangu, lakini kumbeli kayiwombela, ‘Hata kucha nenga nimumanya ng’odu Chapanga na kuabedala vandu,

⁵ lakini kwanongwa ngalimlyangu ayu ya nyasha dandimtangi, leki payendilela kunyasha, pambeli dandofyi nesu kunyisila majuva vosi! ”

⁶ Topi Bambu kayendelela kudeta, “Mpikanishi ndambu yadetili yula muhigha mwafu.

⁷ Wuli ponopa Chapanga davatangi ng'odu vala yavashawulili, yivamlilila pamusi na pamihhi, dalopukeshi ng'odu kuhigha highilu ya nakaka?

⁸ Nguvawombela dalopukeshi kuhigha highilu ya nakaka. Hata na, Mwana wa Mundu pawuya mumlima awu nakaka dawuwoni ujumilwa”

Chilangushilu cha mfwalisayu na msumula mbiya

⁹ Yesu kavawombela kwa chilangushilu ngimu vandu vala yivavelili vakwiwona veni goleki na kuvabedala vayawu vosi.

¹⁰ “Kadeta, vandu vavili vayendili munyumba ya Chapanga kudadava, Mfwalisayu yumu na monga msumula mbiya.

¹¹ “Ayu Mfwalisayu awolukili weka yaki padadava kunda yaki, ‘Ngudeta chikomu yuwi Chapanga, nenga ndiva kucha vandu vamonga ha, vapoki awu vadesi awu vawoni. Nenga ndiyifwana ng'odu na ayu msumula mbiya.

¹² Nguyikaja kulya myanja mivili kwa juma, saka ngutawula lilongu limu lya chimbata nenga.’

¹³ “Lakini yula msumula mbiya kunu ka-woloka kutali kalemwa hata kuyinula mesu vaki kumbindi, ila akakamulili chifuva chaki kulangusha kushisha moyu, akadeteyi, ‘Yuwi

Chapanga, ung'oneli lusungu nenga yimeli na sambi!"

¹⁴ Nguvwombela, ayu msumula mbiya awuyili kaya Chapanga kamupomela sambi shaki lakini yula muyaki apomeliwili ha. Nongwa yayikwesha dasunushwi na yayidedeka dakweshiwi."

*Yesu akuvanemela vana vadokwa
Mateyi 19:13-15, Maliku 10:13-16*

¹⁵ Vandu vamuyeghela Yesu vana vadokwa ili avavikili mawoku vaki. Vanachuli pavavawonili, vakavakanisheyi kwa filongu fikalipili.

¹⁶ Lakini Yesu avakemili padeta, "Muvaleki vana ava vayisi kwa nenga, kandi mukotoo kuvakanisha, kwanongwa Wutwa wa kumbindi kwa Chapanga wuva kwa vandu kucha ava.

¹⁷ Nguvwombela nakaka, mundu yoyosi yaupokela ng'odu wutwa wa kumbindi kwa Chapanga kucha mwana mdokwa, dayingili ng'odu Muwutwa awu."

*Mlundamali
Mateyi 19:16-30, Maliku 10:17-31*

¹⁸ Mkomi yumu Myawudi kamudasha Yesu, "muwula msangi, goli liki mbati unofu wa jola?"

¹⁹ Yesu kamuwombela "Mbona ukungema msangi? Kwahela mundu yaveli msangi ila Chapanga weka yaki.

²⁰ Uvamanyi Malawu, 'Kotoo kugola uwoni, kotoo kuwulagha, kotoo kuhija, kotoo kudeta udesi na uvatundamili tati waku na mawu waku.' "

²¹ Mweni adetili, "Afi fyosi nifimanya kufumila wana wangu."

²² Yesu papikanishili fila, kamuwombela, "Kuna chindu chimu ukalihela kugola. Uhemeshi findu fyaku fyosi fiwuvvelili nafyu, pambeli wuvagayili vagaju mbiya shaki, dawuvi na lusanja lwaku kumbindi. Pambeli wisi ungovikeli."

²³ Lakini mundu yula papikanishili fila, kang'ong'oteka nesu kwanongwa aveli mlundamali mkomi.

²⁴ Yesu pamuwonili akung'ong'uteka nawula, adetili, "Yidindala munu kwa mlundamali kuyingila muwutwa wa kumbindi kwa Chapanga!"

²⁵ Yipusuka munu kwa ndembu kuyingila muchilanga cha sasiya, pitu mlundamali kuyingila muwutwa wa kumbindi kwa Chapanga."

²⁶ Vala vandu pavapikanishili afi, vadeta, "Ghani dalowoki?"

²⁷ Yesu kayangula, "Fyalemwili mundu, kwa Chapanga fikugoleka."

²⁸ Petili kamudasha, "Na yufwi wuli? Tufileka findu fyetu fyosi tukukovikela!"

²⁹ Yesu kavawombela, "Nakaka nguvawombela, mundu yoyosi yayilekili nyumba na mdala na Mlongu awu tati na mawu, awu vana kwanongwa ya wutwa wa kumbindi kwa Chapanga.

³⁰ Dapokeli fitangalili munu chipindi achi na chipindi chiyisa achi cha unofu wa jola."

Yesu akudeta myanja mitatu kusova na kushukuka kwaki

Mateyi 20:17-19, Maliku 10:32-34

31 Yesu avatolili vandundami lilongu na vavili, kavawombela, “Mpikanishi! Tukuyenda Yelusalemu na aku findu fyosi fyavayandikili vambuyi va Chapanga fimwiyyilatili mwana wa Chapanga dafigoleki.

32 Nongwa dahadishiwi kwa vandu vangajila kuva Vayawudi na veni davamuseki na kumuwombela milandu ya wafu na kumtemela mita.

33 Davamtovi na ndomondu na kumuwlaghha, lakini lijuva lya tatu kufumila pasovili dashukuki.”

34 Lakini veni vakamanyili ng'odu milandu ayi hata padokwa, vakavelili. Kavafifa nongwa ya filongu fila na vamanyili ng'odu Yesu fyadeteyi.

Yesu akumulowola ngalimesu

Mateyi 20:29-34, Maliku 10:46-52

35 Chipindi Yesu paghavyei pabehi na Yeliku, Pavelili na mundu yumoyu ngalimesu kayikala munjila paluva.

36 Papikanishili lipinga lya vandu palipita avadashili, “Kuna chindu liki?”

37 Vamuwombilili, “Yesu wa Nasaleti akupita.”

38 Mweni kayangula kwa lishu likomi, “Yesu, mwana va Dawudi, ung'oneli lusungu!”

39 Vala vandu valongulili vakamlakalileyi anyamali, lakini mweni ayongishili lishu likomi, “Mwana wa Dawudi, ung'oneli lusungu!”

40 Yesu awolukili, kavawombela vamuyeghi pawulongolu yaki. Yula ngalimesu pafikili pabehi, Yesu amudashili,

41 “Ukudayila ngugoleli liki?”

Mweni ayangulili, “Bambu, ngudayila kulola.”

⁴² Yesu kamuwombela, “Loli! Ujumilwa waku wukulowola.”

⁴³ Tepu yula ngalimesu akandili kulola, akamukovekeleyi Yesu kunu pamuwombela chikomu bambu Chapanga. Vandu vosi pavawonili nawula, vamjuma Chapanga.

19

Yesu na Sakayu

¹ Yesu kayingila mlima wa Yeliku, aveli papita mumlima wula.

² Pavelili mundu yumu litawa lyaki Sakayu mweni aveli mkomu wa vasumula mbiya na aveli mlundamali.

³ Akadayileyi kumuwona Yesu aveli wa wuli-wuli, lakini aweshili ha kumuwona Yesu, nongwa lipinga lya vandu lyaveli likomi na mweni aveli kanduli.

⁴ Topi kalongola mbilu kakwela mulikuyu ili amuwoni Yesu nongwa dapitili deha yiyla yila

⁵ Topi Yesu pafikili pala, kalola kumbindi ya libiki kamuwona Sakayu, kamuwombela, “Sakayu sunuki kalopu, kwanongwa nalelu dandivi kayaku.”

⁶ Sakayu kasunuka kalopu, kamselilela kwa sekü.

⁷ Vandu vosi pavawonili nawula, vakanda kung'ong'oleka vadeta, “Kayenda kuyikala kwa mundu yaveli na sambi.”

⁸ Lakini Sakayu kawoloka, kamuwombela, “Bambu, pikanishi,! Nenga dandivapi vagaju nusu ya mali shangu na leki mundu

yoyosi nimupokili chindu kwa kumujanga, dandimuwyishili myanja mchechi.”

⁹ Yesu kamuwombela, “Nalelu ulowolu wufika munyumba ayi na kwa mundu ayu. Kwa nongwa ayu wuwowu mwana wa lukolu lwa Ibulahimu.

¹⁰ Kwa nongwa mwana wa mundu ayisili kusaka na kuvalowola yivayaghamilili.”

*Mfwanu wa vandumindumi lilongu
Mateyi 25:14-30*

¹¹ Vandu pavapikanishili afi, Yesu kayendelela kuwawombela kwa filangushilu kwanongwa avelili pabehi na Yelusalemu na veni vakacheyi wutwa wa kumbindi kwa Chapanga wuva tepu kuwoneka.

¹² Topi kadeta, “Mundu yumu mlundamali, awukili ayendili mwanja wa mlima wa kutali, ili vakamwingishi wutwa pambeli awuyili.

¹³ Topi padayileyi kuwuka, kavakema vala lilongu wa vala vandumindumi vaki. Kavapa kila mundu mbiya sha ijala ya myesi mitatu kawawombela, ‘Mgoleli uchulusi mbaka pang’uya.’

¹⁴ Lakini vandu vaki vamunyekwili, vavalayisha vanjagila kumkovikela na kumuwombela, ‘Tukumdayila ng’odu mundu ayu ghavi mutwa wetu.’

¹⁵ “Pawupatili wutwa waki kawuya. Pambeli kavakema vandumindumi vaki ili amanyi fwayida ngomi yivapatili kila mundu muuchulusi waki.

¹⁶ Ndumindumi wa kwaa kayisa, kadeta, ‘Bambu, ndisiyongesha mala lilongu ya sila mbiya siwunyimbili.’

¹⁷ Kamuwombela, ‘Nyanyi, yuwi kuva ndumindumi mnofu! Kuva mwaminifu wa chidokwa na nenga dandikugoli kuva chiwongosi wa vayaku.’

¹⁸ Ndumindumi wa pili kayisa, kamuwombela, ‘Bambu, siyongishekili siva myanja muhanu ya migwala ya mbiya yiunyimbili.’

¹⁹ Na yula kamuwombela, ‘Dawuvi mkomi wa milima muhanu.’

²⁰ “Ndumindumi wingi kayisa, kamuwombela, ‘Bambu toli mbiya yaku yiyila yila. Ndayifisili muchitambala.

²¹ Ndatilili kwanongwa yuwi kuva mundu mkali. Yuwi kuva mundu yiutola chila chingajila kuvika na kunokola chila chiungajila kukweta.’

²² Mweni kamuwombela, ‘Yuwi ndumindumi mwafu! Danguhighi kwa filongu fyaku! Wamanyili kucha nenga mundu mkali yidayila fingajila kuva fyangu na ngubena chingajila kukweta.

²³ Topi mbona kuyivika ng'odu mbiya yangu kwa yivatawula fiyongishekili ponopa ningatolagha na nyongesha shaki?’

²⁴ “Topi kavawombela vala vavelili pala, ‘Mumpoki ayi mbiya, mukamupi yula yapatili nyongesha mala lilongu.’

²⁵ Veni vamuwombela, ‘Bambu, lakini ayu kana nyongesha ayi ya lilongu!’

²⁶ Mweni kavayangula, ‘Nguvawombela kila yangajila chindu, hata chila chaveli nachu dapokiwi.

²⁷ Na ponopa, vala vadayilili ng'odu nenga ndivi mutwa wawu muvayeghi apa, ndivawulayi

bahapa paulongolu yangu!' "

*Yesu akwingila Yelusalemu kwa filumbi
Mateyi 21:1-11, Maliku 11:1-11, Yohani 12:12-
19*

²⁸ Yesu padetili kala afi, kavalongulela kuulon-golu payenda Yelusalemu.

²⁹ Paghaveyi samba kufika Betifage na Betaniya muchidunda chivakema Miseyituni, avatumiili vandu vavili vamu wa vala vandundami vaki,

³⁰ Kavawombela, "Muyendi kumlima wuveli pawulongolu yenu, pamuyingila pala damumu-woni ngwada wa chihongu kakongiwa, yangajila kugolewa chichuku na mundu yoyosi, mumuwoposoli mumuyeghi apa. ³¹ Kucha mundu pavavadasha nongwa liki mukumuwopusola mudeti naha, Bambu akumdayila."

³² Vala vandundami vayenda, vawona wuwula wula ngimu wuvalayilili.

³³ Pavamuwopusoleyi yula chihongu, veni vavadasha, "Nongwa liki mukumuwopusola chihongu ayu?"

³⁴ Veni vavayangula, "Bambu akumdayila."

³⁵ Topi vamyeghela Yesu yula chihongu. Vayala yingwa shawu kumuwongu wa yula chihongu, vampakila Yesu.

³⁶ Yesu payendilelili mumwanja waki vayendagha kuyala yingwa shawu mudeha.

³⁷ Hata paghaveyi samba afika Yelusalemu, pamaleka va chidunda cha miseyituni, lipinga lyosi lya vandundami vaki vakandili kunemelela kwa filumbi na kumjuma Chapanga kwa lishu

likomi kwanongwa fyosi fyagolili uwesu waki vawuwonili,

³⁸ Vadeta, "Ayu yayisa ayu kwa litawa lya Bambu! Ndi yanemiliwili na Chapanga atugayili kusika aku kumbindi kwa Chapanga na ukomi aku kumbindi kwa Chapanga."

³⁹ Bahala pala Mafwalisayu vamu vavelili mulipinga lila vamuwombela, "muwula, wuvakayiki vandundami vaku vanyamali."

⁴⁰ Yesu kavayangula, "Nguvawombela nakaka kucha ava pavanyamala, migonguveli dayiviki chowu."

Yesu akuyililila Yelusalemu

⁴¹ Pafikili pabehi, ayiwonili mbwani ya Yelusalemu, Yesu kayililila.

⁴² Padeta, "Leki ungamanyili mulijuva ali yikudayiliwa kuvi kusika! Lakini ponopa yifisiwa uyiwoni ng'odu!

⁴³ Nongwa majuva vakwisa, vachimdwama vaku davakujengeli liboma likushengiteli mbe-mbi shosi,

⁴⁴ Davakuwishi pasi yuwi na vandu vaku munyumba yaku, davakulekeli ha liganga kumbindi ya liganga, kwanongwa kumanya ha chipindi cha Chapanga chikwisila."

Yesu akwingila munyumba Ngomi ya Chapanga

Mateyi 21:12-17, Maliku 11:15-19, Yohani 2:13-22

⁴⁵ Topi Yesu kayingila munyumba ya Chapanga, kakanda kuvavingila panji vachuwusi,

⁴⁶ kavawombela, “Yiyandikiwa mumayandiku, ‘Nyumba yangu dayivi nyumba ya kudadavila.’ Ila yumwi tuyigola yiva mbaku ya vefi!”

⁴⁷ Yesu aveli akuwula kila lijuva munyumba ya Chapanga, lakini vawula va Malawu na vayandika na vakomi va vandu vakasakeyi njila ya kumuwalagha,

⁴⁸ ila vachiwonili ha cha kugola, kwanongwa vandu vavelili vakumkovikela na kumpikana filongu fyosi fyadeta.

20

*Uwesu wa Yesu ufuma kwa ghani
Mateyi 21:23-27, Maliku 11:27-33*

¹ Lijuva limu, Yesu aveli akuwula vandu munyumba ya Chapanga na kuchilandula Chilongu cha Nyanyi. Vatambika vakomi na vawula va Malawu na vavaha vambwitukilili Yesu,

² vamudasha, “Tuwombeli, ukugola findu afi kwa uwesu wa ghani? Ghani yakugayilili uwesu awu?”

³ Yesu kavayangula, “Na nenga dandivadashi yumwi chindu chimu. Mung’ombeli,

⁴ ubatishu wa Yohani mbatisha wafumili kumbindi kwa Chapanga awu kwa vandu?”

⁵ Vayidasha veni kwa veni, “Kucha patudeta, ‘Wafumili kumbindi kwa Chapanga,’ dadeti, ‘Mbona mwamjumilili ha?’

⁶ Na patudeta, ‘Wafumili kwa vandu,’ vandu vosi davatugumi miganga kwanongwa vamjumila Yohani mbatisha kucha mbuyi wa Chapanga.”

⁷ Topi vamuyangula, “Tumanya ha kuufumili.”

⁸ Yesu kavawombela, “Na nenga ndivawombeli ha ngugola findu afi kwa uwesu wa ghani.”

Chilangushilu cha chitava cha misabibu na valimi

Mateyi 21:33-46, Maliku 12:1-12

⁹ Yesu kakanda kuvawombela vandu chilangushilu achi: “Mundu yumu yapandili misabibu mufitava, kavahadisha valimi, mwensi kawuka kayenda kuyikala mlima wingi kwa majuva vatangalili.

¹⁰ Chipindi cha kubena, mundu ayu kamulayisha ndumindumi waki kwa vala valimi, akatoli fimu fya fyavabenili muchitava chila cha mizabibu. Topi vala valimi vamtovanga ndumin-dumi yula, pambeli vamuwyishya mawoku hela.

¹¹ Yula mundu kamulayisha kandi ndumin-dumi wingi, lakini na ayu vamtovanga wuwula wula na kumjowola na kumuwyishya mawoku hela.

¹² Kamulayisha kandi wa tatu, na ayu pavamteshili kala, vamuyasili panji ya chitava.

¹³ Topi yula bambu wa chitava chila cha misabibu kadeta, ‘Goli wuliwuli? Dandimtumi mwana wangu yindintamili, ayu davamtili.’

¹⁴ Lakini vala valimi pavamuwonili hela mwana wa muna chitava, vawombana, ‘Ayu ndi muhala mbala. Topi tumuwulayi ili mbala yaki yivi yetu.’

¹⁵ Topi vamfumisha panji ya chitava cha misabibu, vamuwluya.”

Yesu kadasha, “Munachitava dagoli liki kwa vala valimi?

16 Dayisi kuvawulaya valimi vala na chila chitava cha misabibu davapi vandu vengi.”

Pavapikanishili afi vadeta, “Afi fikotoo kutuwona yufwi!”

17 Topi Yesu kavafulutulila mesu, kavawombela, “Topi mana yaki liki chilongu achi chiyandikiliwili.

Lusiki valulemili vajengi,

Luva lusiki lukomi lwa kwidumbila kupita shosi?

18 Mundu yoyosi yawila mulusiki lula dabeneeki beneki, lakini mundu yoyosi palimuwilala dalimbaji bajabaja.”

*Kuhomba kodi kwa mutwa wa Loma
Mateyi 22:15-22, Maliku 12:13-17*

19 Vawula va Malawu na vatambika vakomi vakasakeyi njila ya kumuwomesha chipindi chichila chila, vavatilili vandu, nongwa vamanyili kucha chilangushilu achi chivayilata veni.

20 Topi vakamulembisheyi, vavalayisha valembesha vayigolili kucha veni vandu va haki ili vamuwomeshi filongu fyaki, pambeli vamukamuli na kumuyegha kwa vatavala na vanauwesu.

21 Vala valembesha vamudasha Yesu, “Muwula, tukumanya ukudeta na kuwula milandu ya nakaka. Tukumanya yuwi kuna lushawu ng'odu. Yuwi ukuwula fya nakaka fya deha ya Chapanga.”

22 Topi vamudasha, “Tuwombeli, yikuju-mishiwa kuhomba kodi kwa mutwa wa Loma awu ng'odu?”

23 Yesu amanyili ufyangu wawu, kavawombela,

24 “Munangushi ligwala lyeni. Wuli wushu na lihundu lya ghani?”

Veni vayangula, “Ya mutwa wa Loma.”

25 Yesu kavawombela, “Fya mutwa wa Loma mumupi mutwa wa Loma na fya Chapanga mumupi Chapanga.”

26 Vawesha kandi ha kumuwomesha kwa chilongu chochosi pala pa vandu na vayikala kokota vakujinga nyangulilu yaki.

Milandu ya kushukuka

Mateyi 22:23-33, Maliku 12:18-27

27 Pambeli Masadukayu vamu, vala yivadeta yivasovili vakushukuka ng'odu kushukuka, vamuyendela, vamudasha,

28 “Muwula, Musa atuyandikilili kucha muna mdala asovili lakini amulekili mdala waki ngajila mwana, mdala yula atoliwili na mlongumundu, ili amuleleli vana mlongumundu.

29 Kwavelili na valongu saba. Wakwaa ahetili mdala pambeli kasova ngajila kuleka vana.

30 Yula mlongu mundu wa pili kamuhala mdala yula na mweni kasova ngajila kuleka mwana.

31 Hata mlongu wa tatu wuwula wula, mbaka vosi saba, vasova ngajila kuleka vana.

32 Pambeli na yula mdala kasova.

33 Topi lijuva lya kushukushiwa, daghavi mdala wa ghani? Nongwa vosi saba vamuhetili.”

34 Yesu kavawombela, “Vandu va mlima awu vakuheta na kuhetiwa.

35 Lakini vala vavalangiwili kucha davawupati mlima wula na kula kushukuka kufuma munjifwa, vakuheta ha wala kuhetiwa.

36 Davasovi kandi ha, kwanongwa vava telatela na makungu na veni vana va Chapanga, kwanongwa veni davashukuki.

37 Kuna kushukuka pawusovili kala, hata Musa ayandikili afiwonili lijuva lila pamukemili Chapanga, kuva Chapanga wa Ibulahimu na Isaka na Yakobi, chipindi Chapanga kawombana nayu pala pamidasi payakeyi motu.

38 Topi mweni kucha Chapanga wa vasovili ha, ila Chapanga wa vala vaveli vanofu.”

39 Vala vawula vamonga va Malawu vayangula vawomba, muwula kudeta nyanyi,

40 Vawuyila kandi ha kumudasha chindu.

Milandu ya Kilistu

Mateyi 22:41-46, Maliku 12:35-37

41 Yesu kavadasha, “Yiva wuliwuli vandu vakudeta Kilistu Mkombola yashawuliwili na Chapanga ndi mwana wa Dawudi?

42 Dawudi mweni akudeta muchitabu chaki cha Sabuli,

‘Bambu amuwombilili Bambu wangu:

Wuyikali mwambu wa liwoku lyangu lya mlili

43 Mbaka ndivaviki vachimdwama vaku vavi chipasa cha kuvikila mawulu vaku.’

44 Payiva Dawudi akumkema Kilistu ‘Bambu’, dayivi wuliwuli Kilistu Mkombola amukemi mwanamundu?”

Yesu akuvakayika vandu kwa milandu ya vawula va Malawu

Mateyi 23:1-36, Maliku 12:38-40

45 Vandu vosi pavampikanileyi, Yesu kavawombela vandundami vaki,

46 Muyilyepi na vawula va Malawu veni vakudayilaya kuyendayenda kunu vafwala mihabiti mitali. Na kujambushiwa musoku na kuyikala kuulongolu munyumba sha kudadavila na kuyikala figoda fya kuulongolu mulihungu.

47 Vakuvapuhanya vangalimlyangu kunu pavayilyambishila veni vandu vasangi kwa Chapanga na kugola dadavilu ndali kwa Chapanga. Ava davapati highilu ngomi.

21

Chatawulili ngalimlyangu

Maliku 12:41-44

1 Yesu kavawona valundamali pavatayeyi fupu shawu musanduku lya mbiya Munyumba ya Chapanga,

2 pambeli kamuwona ngalimlyangu yumu kadubushila mula migwala mivili midokwa.

3 Topi kadeta, “Nguvwombela nakaka, mawu ayu mugaju kataya chaveli nachu chosi.

4 Vandu vosi vatayili fupu shawu sifumili muulundamali wawu wuyongishekili, lakini mawu ayu mgaju, kataya chosi chaveli nachu.”

Yesu kadeta kubomuliwa kwa Nyumba ya kudadavila

Mateyi 24:1-2, Maliku 13:1-2

5 Vandundami vamonga vaveli vakaywangeyi milandu ya nyumba ya Chapanga, ndambu yivamelimetishili kwa migonguveli ya nyanyi pamu na vivatawulili vandu, kadeta,

6 “Afi fyosi fimufiwona, lijuva daliyisi kwhela ligonguveli hata limu dalisighali pambindi

ya ligonguveli limonga, migonguveli yosi ya nyumba dayidanganyishiwi.”

Tabu na kugoboka

Mateyi 24:3-14, Maliku 13:3-13

⁷ Topi vamdasho, “Muwula, findu afi dafivi ndili? Datuwoni chindu liki dachitulangushi tanila?”

⁸ Yesu kavayangula, “Muyivaval, mukotoo ku-jangiwa. Vandu vatangalili davayisi kwa litawa lyangu pavadeta, ‘Nenga ndi Kilistu Mkombola yishawuliwili na Chapanga!’ Topi ‘Chipindi chifika!’ Mkotoo kuvakovikela veni.

⁹ Mkotoo kutila pamupikana mugoha na chiyighayigha, nongwa afi lasima fibwituki tanila, lakini yila mbelu yikali hela.”

¹⁰ Pambeli Yesu kavawombela, vandu va mlima wumu davawuki na kwiminya na vandu va mlima wingi na wutwa dawuyiminyi na wutwa wingi.

¹¹ Dakuvi na chiyighayigha chikomi mumlima na njala na utami wuvawukema tawuni mahali kosi na findu fya kukapusha na filangushilu fikomi kufuma kumbindi kwa Chapanga.

¹² Lakini nguvawombela, fyosi afi ngajila tanila kubwituka, davavakamuli na kuvavifya na davavayeghi munyumba sha kudadavila na ku-vawopa mufijaka, kwanongwa mukungovikela nenga.

¹³ Na ayi dayivi fwasi ya kuvalandulila Chilongu cha Nyanyi.

¹⁴ Topi muvi na chiganu mundima shenu, mukotoo kuyihola kucha damudeti liki,

15 Kwa nongwa nimweni dandivapi filongu fya kudeta na luhunja, hata vachimdwama venu davalemi ng'odu wala kulimba.

16 Yumwi davavashengeti vatati na vamawu venu na valongu venu na vaghanja venu na davavawulayi vamu va yumwi.

17 Vandu vosi davavanyekwi yumwi kwanongwa ya kungovekela nenga.

18 Topi nguvawombela kwahela hata lufwili lumu lwa kumutwi yenu daluyaghamili.

19 Mugangamali, damuyikomboli mwaveni.

Yesu akudeta kubomuliwa mlima wa Yelusalemu

Mateyi 24:15-21, Maliku 13:14-19

20 “Pamuuwona mlima wa Yelusalemu ushen-gitiwa na mangandawu, topi mumanyi kucha chipindi chifika cha mlima awu kubomuliwa.

21 Topi yaveli Yudeya atuvilili kufidunda, vala vavelili kuchidunda chila vawuki na vala vavelili kufitava vakotoo kuwuya kumlima wula.

22 Nongwa majuva ava ndi majuva va highilu, ili fyosi fiyandikiwili figoleki.

23 Pishu vala vaveli na ndumbu na vala vay-ongesha majuva va mbelu. Kwa nongwa dakuvi na tabu ngomi mlima wosi na maya va Chapanga davavapati vandu ava.

24 Vamonga davawulayiwi kwa lipanga na vamonga davatoliwi mateka kumilima yosi. Mlima wa Yelusalemu davavatangiwi na vandu vanga-jila Vayawudi, mbaka fipindi fyawu pafipita.

Kwisa kwa Mwana wa Mundu
Mateyi 24:29-31, Maliku 13:24-27

²⁵ “Dakuvi na chilangushilu mulijuva na mwesi na ndondwa. Vandu va milima yosi davavi mutabu kwa nogwa ya kwipwelesha kuwumba kwa bahali na miwumbula.

²⁶ Vandu davalepusiwi kwa kuyipwelesha na kwanongwa ya kulemblela findu dafiwupati mlima awu. kwanongwa findu fya kumbindi kwa Chapanga dafitikanyiki.

²⁷ Topi apa ndi davamuwoni Mwana wa Mundu payisa mumafundi pamu na liwovi na ukomi utangalili.

²⁸ Topi pamuwona findu afi fikubwituka, musakapuki, mukayinuli mitwi yenu nongwa ukombola wenu wuva pabehi.”

Chilangushilu cha likuyu

Mateyi 24:32-35, Maliku 13:28-31

²⁹ Pambeli Yesu kavawombela chilangushilu, “Muliloli libiki lya likuyu na mibiki yimonga yosi.

³⁰ Pamuwona yikukanda kutomola mahamba, mukumanya kucha chipindi cha kukanda ndonya chiva pabehi.

³¹ Na yumwi wuwowu, pamuwona findu afi fikugoleka, mumanyi wutwa wa kumbindi kwa Chapanga vava pabehi.

³² “Nakaka nguvalongela, chileli achi cha ponopa dachipiti ha mbaka afi fyosi figoleki.

³³ Lulanga na milima dafipiti, lakini filongu fyangu dafipiti ng'odu.

Mugungi mesu

³⁴ “Muyikali ndemindemi, ndima shenu siko-too kulemblela ubafu na unjayila na kuyifwashaa

na milandu ya ngalilu ayi. Lijuva lila tepu dalivabwitukili.

³⁵ Kwa nongwa dayivayisili kucha mtambu kwa wosi yivayikala mumlima awu.

³⁶ Topi mugungi mesu majuva vosi, pamudava ili mulowoki mufindu afi dafibwituki na kuwoloka paulongolu ya Mwana wa Mundu.”

³⁷ Topi majuva vosi vala, pamusi Yesu aveli akuwula nyumba ya Chapanga na pamihii akuyenda kuwonja kuchidunda chivakemeyi cha Miseyituni.

³⁸ Vandu vosi pamalavila puti vavelili vakuyenda kunyumba ya Chapanga kumpikanisha Yesu.

22

*Vayawudi vakusaka deha ya kumuwulagha
Yesu*

Mateyi 26:1-5, Maliku 14:1-2, Yohani 11:45-53

¹ Lihungu lya mibumbunda yingajila simika, livalikema Pasaka, lyaveli pabehi.

² Vatambika vakomi na vawula va Malawu vakasakeyi ndambu ya kumkamula Yesu kwa chifisu ili vamuwulaghi.

Yuda akujumila kumushengeta Yesu

Mateyi 26:14-16, Maliku 14:10-11

³ Topi Lijangavandu kamwingila Yudas, yivamkema Sikaliyoti, yamu wa vala lilongu na vavili.

⁴ Pambeli Yuda kayenda kuwombana na vatambika vakomi na vala vamachonda ya nyumba ngomi ya Chapanga ndambu ya kumutawula Yesu kwa veni.

⁵ Veni vasekilela, vajumila vamuuhombi mbiya.

⁶ Yuda ajumilili, akusaka fwasinofu ya kumshengeta Yesu ili amtawuli kwa veni ngajila vandu kumanya.

*Yesu akukimbanika kutanda ndilya ya Pasaka
Mateyi 26:17-25, Maliku 14:12-21, Yohani
13:21-30*

⁷ Topi lifika lijuva lya mibumunda yingajila simika. Ali lyaveli lijuva vanafungami va Lihungu vakusinjiwa.

⁸ Topi Yesu kavalayisha Petili na Yohani kadeta, "Muyendi mukalitandi Lihungu ili tulyi."

⁹ Veni vamudasha, "Ukudayila tukayitandi koti?"

¹⁰ Yesu kavawombela, "Mpikanishi! Pamuyenda kumbwani, damtang'aniki na mundu yayitwikili chiyungu cha machi. Mumukovikeli mbaka munyumba dayingili.

¹¹ Mumuwombeli mwenikaya wa nyumba yila, 'Muwula akukudasha, chiva koti chumbagati cha mhenja dalilyi Lihungu pamu na vandundami vaki?'

¹² Mweni davalangushi chumbagati chikomi chitalishiwili kala. Muyitandi Pasaka amu."

¹³ Topi vayenda, vafiwona findu fyosi filinganila ngimu wavawombilili Yesu, vatanda Lihungu.

*Ndilya ya Bambu
Mateyi 26:26-30, Maliku 14:22-26, 1 Vakolindu
11:23-25*

¹⁴ Saa payifikili, Yesu kayikala pamu na vandundami vaki vakulya filivi.

¹⁵ Kavawombela, “Bayulila munu kulya Lihungu ali ngengi pamu na yumwi chipindi ngali hela kugoboliwa.

¹⁶ Kwanongwa nguvawombela, dandulyi kandi ha Pasaka pamu na yumwi mbaka lijuva lila pardulya muwutwa wa kumbindi kwa Chapanga.”

¹⁷ Topi atolili chikombi cha difwayi, kamulumba Chapanga, kadeta “Mupokeli muvaghani.

¹⁸ Kwanongwa nguvawombela nakaka, danandi kandi ha difwayi ya misabibu mbaka wutwa wa kumbindi wa Chapanga pawisa.”

¹⁹ Pambeli katola libumunda, kamulumba Chapanga, kalimetula, kavapa vandundami vaki, kadeta, “Awu mvili wa nenga, wutawuliwa kwanongwa ya yumwi. Mgoli nga nahawu kwa ngumbungumbu ya nenga.

²⁰ Wuwula wula palili kala, katola lwindi kadeta, lwindi alu ndi lilaghanu lya shonu lya mwasi wangu, wuumwayika kwanongwa ya yumwi.

²¹ “Lakini mumuloli! Yula dashengeti liwoku lyaki dalitoti pamu na nenga!

²² Nakaka Mwana wa Mundu akuyenda kuwulayiwa kucha Chapanga ayilatili, lakini pishu mundu yula yamshengeta Mwana wa Mundu.”

²³ Topi vakandili kuyidasha veni kwa veni mika ghani gati ya yufwi daweshi kugola chindu achi.

Ghani mkomi?

²⁴ Vandundami va Yesu vaveli vakulimbana, “Ghani mkomi gati ya yufwi?”

25 Yesu kavawombela, “Vangajila kuva Vayawudi na vala yivavatavalala vakuvakema vaveli na lighanja na vandu.

26 Ila yumwi mukotoo kugola kucha nahawu, yaveli mkomi kwa yumwi ghavi kucha mdokwa na daghavi ndumindumi wa vengi.

27 Kwanongwa, ghani yaveli mkomi, yula yayikalili paghalya filivi, awu yula ndumindumi? Yina mkomi yula yayikalili pamesa paghalya. Lakini nenga kwa yumwi ndiva ndumindumi.

28 “Yumwi ndi msighalili na nenga chipindi chosi cha nenga kuyeshiwa,

29 Ngimu wula Tati wangu panyimbili wutwa na nenga wuwowu dandivapi yumwi.

30 Damulyi na kulanda pamesa ya nenga muwutwa wangu na kunu damuyikali mufigoda fya wutwa wa Chapanga kuvahigha makabila lilongu na mavili va Isilaeli.

*Yesu akutunga Petili damlemi
Mateyi 26:31-35, Maliku 14:27-31, Yohani
13:26-31*

31 “Simoni, Simoni! Pikanishi! Lijangavandu akudayila kuvalekanisha yumwi na wutwa wa kumbindi kwa Chapanga, akudayila avapeti kucha mpunga.

32 Lakini nenga ngukudadavila, Simoni, ujumilwa waku ukotoo kuva. Na pawung'uyila nenga, wuvadindashi valongowu.”

33 Lakini Petili kayangula, “Bambu, nenga ndiva kala kuyenda pamu na yuwi hatapang'opiwa muchijaka awu kusova pamu na yuwi.”

34 Yesu kayangula, “Ngukuwombela, yuwi Petili, njowolu akuvika ha nalelu mbaka tanila yuwi unemi mala ndatu kucha nenga kumanya ha.”

Tuyitalishi na chipindi cha msayisayi

35 Pambeli Yesu kavadasha vandundami vaki, “Chipindi pandivalayilili muyendi mwavelihela mihaku wala mikanda wala mikobasi, mwayangilili na chindu chochosi?”

Vayangula, “Ng'odu!”

36 Yesu kavawombela, “Ponopa nguvawombela na, yaveli na muhaku awutoli na yaveli na likanda wuwowu na yangajila chimayi chikomi awuli lihabitlyaki ahemeli upanga.

37 Nguvawombela mayandiku yivadeta mweni dayivalangiwi pamu na vandu va wafu. Dava-woneki kwa nenga nongwa fila fyavanyandikilili fivi nakaka.”

38 Topi vandumindumi vadeta, “Loli Bambu!” Apa pana mipanga mivili, Bambu Mweni kacha, fikwila.

Yesu akudadava kuchidunda chivakema misey-ituni

Mateyi 26:36-46, Maliku 14:32-42

39 Yesu kayileka mbwani kawuka, kayenda mbaka chidunda cha miseyituni kucha wuchivelili chishovi chaki, ayilongushili pamu na vanachuli vaki.

40 Pafikili pala kavawombela, “Mudadavi mukotoo kuyingila munyeshu.”

41 Pambeli kawuka, kayikwegha kucha utali wa kudanga liganga na, katundama kakanda kudadava.

42 Kadeta, “Tati, kucha pawudayila, ung'ushili lwindi alu, ila yikotoo kuva ngimu wudayila nenga, ila yivi ngimu wudayila yuwi.”

43 Makungu kufuma kumbindi kamfumbukila kamuyongesha liwovi.

44 Paghavyeyi na lihingili likomi, kadadava kwa kung'ong'oleka na lifuki limsululeyi likaveyeyi kucha mindwesi ya mwasi.

45 Padadavili kala, kavawuyila vanachuli vaki, kavawona vawonja, vavelili na lung'ong'u.

46 Kavawombela, “Mbona muwonja? Muyimuki mudadavi, mukotoo kuyingila mumayeshu.”

Yesu akuvakuliwa

Mateyi 26:47-56, Maliku 14:43-50, Yohani 18:3-

11

47 Yesu paghavyeyi akuywanga na vandundami vaki, lipinga lya vandu pamu na Yudas Sikaliyoti yaveli yamu wa vala vandundami vaki lilongu na vavili kavalongulela. kamselilela Yesu, kamjambusha kwa kumunonela.

48 Yesu kamuwombela, “Yudas, ukumshengeta Mwana wa Mundu kwa kumunonela?”

49 Vala vandundami vaki vavelili pabehi pavawonili nawula vadeta, “Bambu, tuvatovi kwa fimayi fikomi?”

50 Muyawu yamu kamdula mvanda wa mtambika mkomi, kamendumula lijeji lya mlilu.

51 Lakini Yesu kadeta, “Topi yikwila!” Kamugufya pamdumulili lijeji lya yula mvanda, linana.

52 Pambeli Yesu kavawombela vala vakomi va vatambika na va machonda va Nyumba

ya Chapanga na vandu va Malawu na vavaha vala yivamwisilili, "Wuli, mwisa na mimayi na fimbongu kucha mukumkamula manyagha?

⁵³ Majuva vosi patuveyi pamu na yumwi Munyumba ya Chapanga mwangamulili ng'odu. Lakini ponopa ndi ayi saa yenu ya liwovi lya wutwa wa chisi pawutavala."

*Petili akumlema Yesu
Mateyi 26:57-58, Maliku 14:53-54, Maliku
14:66-72, Yohani 18:12-18, Yohani 18:25-27*

⁵⁴ Topi vamvakula, vamtola vayenda nayu mbaka munyumba ya mtambika mkomi na Petili amkovikelili kumbeli kwa kutali.

⁵⁵ Pavakoshili kala motu pagati ya luviwu, veni vayikalili pamu na Petili ayikalili pasi pamu na veni.

⁵⁶ Topi mvanda yumu mdadala kamuwona Petili kayikala mulung'ali, kamfulutulila mesu kadeta, "Na ayu avelili pamu na Yesu."

⁵⁷ Lakini Petili kalema, kawomba, "Yuwi mdadala, nenga ndimumanya ha mundoyu."

⁵⁸ Pambeli padokwa, mundu wingi kamuwona "Hata yuwepa yumu wa ava." Petili kayangula, yuwi mundu, ndimumanya ha mundoyu.

⁵⁹ Pambeli kucha lissaa limu lipita, mundu wingi kamkamalila, "Nakaka hata ayu aveli pamu na Yesu, nongwa hata mweni wuwowu Mugalilaya!"

⁶⁰ Lakini Petili kadeta, "Yuwi mundu, nenga ndichimanya ha chiwudeta!"

Tepu, njowolu kavika.

⁶¹ Bambu kamughalambukila, kamulola Petili. Petili kakumbuka chila chilongu cha Bambu

chadetili, "Kucha nalelu njowolu akali hela kuvika, dawunemi myanja mitatu."

⁶² Bahala pala Petili kafuma panji, kalila munu.

*Yesu akudaniliwa na kuduliwa
Mateyi 26:67-68, Maliku 14:65*

⁶³ Vala vandu vavelili vakumkamulila Yesu, vakanda kumdanila na kumdula.

⁶⁴ Vamgubika kumesu, vakanda kumtova, Pambeli vamudasha dasha pavadeta, "Tungi ghani yakutovili?"

⁶⁵ Na vamuwombela filongu fitangalili fya kumjowola.

*Yesu vakuyeghiwa pawulongolu ya chitemela
cha Vayawudi*

*Mateyi 26:59-66, Maliku 14:55-64, Yohani
18:19-24*

⁶⁶ Kukachi, Yesu kayeyiwa pachitemela cha Vayawudi. Pachitemela vavelili vavaha na vatambika vakomi na vawula va Malawu vanganili pamu, vamuyegha pachitemela chawu.

⁶⁷ Veni vadeta, "Tuwombeli, yuwi ndi Kilistu Mkombola yuwushawuliwili na Chapanga?"

Kavawombela, "Hata pandivawombela, damjumili ha,

⁶⁸ hata pandivadasha, damunyanguli ha.

⁶⁹ Lakini kukandila ponopa, Mwana wa Mundu daghavi kayikala mwambu wa mlilu wa Mweni Chapanga muna liwovi."

⁷⁰ Vosi vadeta, "Yuwi Mwana wa Chapanga?"

Kavayangula, "Yumwi ndi yimudeta, nenga mweni."

⁷¹ Topi vadeta, “Tuva na haja liki kandi ya kusaka utovileli? Kwa nongwa tupikana filongu fyadetili kufuma mumloimu waki!”

23

*Yesu muchitemela cha Pilatu
Mateyi 27:1-2, 11-14, Maliku 15:1-5, Yohani
18:28-38*

¹ Vatandamuka vandu vosi, vamuyegha kwa Pilatu.

² Kula vakanda kumuhigha, pavadeta, “Tumuwona ayu pavifya mlima wetu na kuvakanisha vandu vakotoo kumuhomba mbiya Mutwa wa Loma, kunu padeta kucha mweni ndi Kilistu mutwa yashawuliwili na Chapanga.”

³ Pilatu kamudasha Yesu, “Yuwi ndi Mutwa wa Vayawudi?”

Yesu kamuyangula, “Yina, ukudeta yuwi.”

⁴ Pilatu kavawombela vatambika vakomi na lipinga lya vandu, nenga ndichiwona ha chindu chavifyili mundoyu.

⁵ Lakini veni vakamalila, vakawombeyi, “Davayashinganyi vandu, akuvajanga na kuvajongishela vandu vawulimbi mumlima Yudeya, kufumila Galilaya na ponopa kayisa kunu.”

Yesu akuyeghiwa kwa Helodi

⁶ Pilatu papikanishili afi, kadasha, “Mundu ayu mwenikaya wa Galilaya?”

⁷ Pamanyili kucha Yesu aveli pasi ya wutwa wa Helodi, amuyeghili kwa Helodi, nongwa chipindi achi aveli Yelusalemu.

⁸ Helodi pamuwonili Yesu asekililili munu, kwanongwa amusakeyi majuva vatangalili kwanongwa apikanishili filongu fyaki, akushuvilila kuwona mihilu yigoliwili na mweni.

⁹ Topi kamudasha filongu fitangalili, lakini mweni kayangula chindu ha.

¹⁰ Vatambika vakomi na vawula va Malawu vawoloka vamuhigha nesu.

¹¹ Topi Helodi kamugola mundu msosuvafu, vamachonda vaki, vamudanila Yesu, pambeli vamufwalisha yingwa ya wutwa, vamuyegha kwa Pilatu.

¹² Topi Helodi na Pilatu lijuva lilila lila vava lighanja kwanongwa majuva va kumbeli vavelili vachimdwama veni kwa veni.

Yesu akuhighiwa njifwa

Mateyi 27:15-26, Maliku 15:6-15, Yohani 18:39-19:16

¹³ Topi Pilatu kavakema vatambika vakomi na fiwongosi pamu na vandu vamonga,

¹⁴ kavawombela, "Mumuyegha mundu ayu kwa nenga muwomba akuvayaghamisha vandu na kuvajongishela na akulimba Wutwa wa Loma. Ponopa mpikanishi! Nenga namula filongu fyaki paulongolu yenu, ila ng'ona kucha kavifya chindu ha kwa filongu afi fimumuhighili.

¹⁵ Kandi nenga weka hela ha, hata Helodi kamuwuyisha kwa yufwi kamuwona kavahela chindu cha wafu chagolili mbaka chimgoli ahigh-iwi njifwa.

¹⁶ Ponopa, alatuliwi fiboku, pambeli ngumlek-ishela."

17 Majuva vosi va lihungu lya Pasaka, Pilatu aveli na chishovi cha kumulekishela mundu yumu kufuma muchijaka.

18 Lakini vosi vawutilili pamu, “Muwulayi ayu, wutufuwulili Balaba!”

19 Balaba aveli mundu yawopiwili muchijaka kwanongwa ya kugola ndilingu mumbwani na kuwawulagha vandu.

20 Pilatu aywangili nawu mwanja wa pili, kwanongwa akadayileyi kumlekishela Yesu.

21 Lakini veni vadeta kwa lishu likomi, “Mvangilili mulupingika! Mvangilili mulupingika!”

22 Pilatu kavawombela mwanja wa tatu, “Kwanongwa liki? Ayu kagola chindu liki cha wafu? Nenga ndichiwona ha hata chindu chimu cha wafu chimugoli awulayiwi. Topi pandimlatula kala dandimlekisheli awuki.”

23 Lakini veni vadeta kwa mashu makali, “Avangiliwi mulupingika!” Mashu vawu vaweshili.

24 Topi Pilatu kahigha kucha wuvadayilili veni yigoleki.

25 kavagayila Yesu yawopiwili muchijaka kwanongwa ya ndilingu na njifwa sha vandu.

*Yesu akuvangiliwa mulupingika
Mateyi 27:32-44, Maliku 15:21-32, Yohani
19:17-27*

26 Pavaveghi vakumuyegha, vatanganikili na mundu yumu yakemiwa Simoni wa mlima wa Kileni, avelili akufuma kufitava. Topi vamvakula, vampapisha lupingika badili ya Yesu.

²⁷ Lipinga likomi lya vandu vamkovekela, kwavelili na vadadala yivavelili vakwinyanyanda na kumlilila Yesu.

²⁸ Yesu kavaghalaambukila, kavawombela, "Yumwi vadadala va Yelusalemu! Mkotoo kunilila nenga, muyilili mwaveni na vana venu.

²⁹ Kwanongwa, majuva vakwisa, davadeti, Ngiba Vadadala vavelili vawumba na vaveli mbendi na vangajila kuyongesha.

³⁰ Chipindi achi, vandu davakandi kufi-wombela fidunda, 'Tuwili!' na midunda mikomi, 'Mtugubiki!'

³¹ Leki vandu vakuligolela libiki lidodi nahau, dayivi wuliwuli kwa libiki liyumu?"

³² Vavatolili vandu vamonga vavili, vananongwa, vavawulaghi pamu na mweni.

³³ Pavafikili mahali vapakema "Lipava lya mutwi", pamuvangililili mulupingika Yesu pamu na vala vananongwa vavili, yamu mwambu wa mlilu na monga mwambu vaki wa mkiyi.

³⁴ Yesu adetili, "Tati, vapomeli ava vamanya ng'odu chivagola."

Vavaghana yingwa shaki, kwa kugola do.

³⁵ Vandu vawolukili pala pavalola. Na vatavala vakamdanileyi vakawombeyi, "Kavalowola vamonga, ponopa ayilowoli mweni, kucha mweni Kilistu yashawuliwili na Chapanga!"

³⁶ Vamachonda wuwowu vakamdanileyi, vayendili kumupa siki.

³⁷ Kunu pavadeta, "Leki yuwi kuva mutwa wa Vayawudi, wuyilowoli umweni."

³⁸ Pambindi ya lupingika Pavelili payandikiwa na ha: "Ayu ndi Mutwa wa Vayawudi."

39 Yumu wa vala vandu va wafu vatumbikili kamujowola Yesu, kadeta. Nakaka yuwi kuva Kilstu! Wuyilowoli umweni na yufwi.

40 Lakini yula mundu mpoki wa pili, kamuyangula mumonga kadeta, “Yuwi ukumtila ng’odu Chapanga? Na yuwi kuva muhighilu yiyi duhu?

41 Yufwi tukuyanga ijala yetu kwa fila fitugolili, ila mundu ayu kagola chindu cha wafu ha.”

42 Pambeli kadeta, “Yuwi Yesu, ungumbuki nenga pawuva muwutwa waku.”

43 Yesu kamuyangula, “Nakaka ngukuwombela nalelu dawuvi pamu na nenga kumbindi paladisu.”

Yesu akusova mulupingika

Mateyi 27:45-56, Maliku 15:33-41, Yohani 19:28-30

44 Topi lwisa lwakandili kuyingila mlima wosi, kwaveli chisi mlima wosi kufuma pamusi saa sita mbaka saa tisa,

45 kwanongwa lijuva lyalekili kuvala, pambeli lupayi luvatumbikili munyumba ya Chapanga lwademukili filepa fivili.

46 Yesu alilili kwa lishu likomi, kadeta, “Tati, mumawoku vaku nguuvika Mfuki wangu.” Pamalilili kudeta afi, kasova.

47 Topi mkomi wa machonda wa Valoma pawonili fimpumbukilili, kamjuma Chapanga kadeta, “Nakaka ayu aveli mundu munofu!”

48 Vandu vosi vavelili vayikungula pala kulola filongu fila, pavafiwonili pafigoleka, vawuka vayenda kayawu, pavayitova tova mufifuva kwa lusungu.

⁴⁹ Vala vosi vamumanyili Yesu vawolukili kutali pavalola na vala vadadala vayilongushili pamu kufuma Galilaya, vawolukili kwa kutali pavalola findu afi.

*Chikongu cha Yesu chikuvikiwa musembi
Mateyi 27:57-61, Maliku 15:42-47, Yohani
19:38-42*

⁵⁰ Kwavelili na mundu yumoyu litawa lyaki Yosefu, yavelili mundu wa chitemela cha Vayawudi na aveli mundu msangi na mundu yagola fyadayila Chapanga, mwenikaya wa kaya yimu ya Vayawudi yivayikemaya Alimataya.

⁵¹ Mweni ajumilili ng'odu chilongu na chindu chila chivagolili na mweni aveli mundu wa Alimataya wuwu, mbwani yimu ya Vayawudi, kandi avetileyi wutwa wa kumbindi kwa Chapanga,

⁵² Topi mweni ayendili kwa Pilatu, kamuluva amupi Chikongu cha Yesu.

⁵³ Pambeli kasunusha chikongu chila kufuma mulupingika na kawushengiteshela ligubiku lya yingwa yitalamili, kawuvika musembi yivasongulili muligangachuma livelili likalihela kusikiwa.

⁵⁴ Lyavelili lijuva lya ljumlaha lumihi chipindi lijuva lya kupumulila lyaveli likali hela kukanda.

⁵⁵ Vala vadadala vayilongushili na Yesu kufuma Galilaya vayendili pamu na Yosefu, kulola sembi na ndambu chikongu cha Yesu pachivikiwili.

⁵⁶ Vawuya kaya, vatanda mafuta va kunnungilila pamu na mafuta vengi yivavakema malihamu.

Na lijuva lya kupumulila vapumulili ngimu
Malawu yivadeta.

24

Kushukuka kwa Yesu

Mateyi 28:1-10, Maliku 16:1-8, Yohani 20:1-10

¹ Payifikili lijuva lya kupumulila, pamalavila puti puti, vala vavadala vayendili kula kusembi vatolili mafuta va kunungilila vala yivatandili.

² Pavafikili vawona lila ligonguveli libilibishiwa kumbali ya sembi. ³ Pavayingilili mugati, vauwona ha mvili wa Bambu Yesu,

⁴ Pavaveghi vakali vakwikanganika kucha ghani yabilibishili lila ligangachuma, tepu vandu vavili vawolukili pabehi na veni, vafwala yingwa sing'alili mbuletee!

⁵ Topi chipwembwi chavakolili na kugondama mbaka pasi, vala vandu vavawombela, "Kwanongwa liki mukumsaka mundu munofu pagati ya vandu vafwili?

⁶ Kava baha ng'odu, kashukuka. Muvi na ngumbungumbu fyavawombilili paghaveyi kula Galilaya:

⁷ 'Mwana wa Mundu lasima akamuliwi mumawoku va vandu vaveli na sambi na kuvangiliwa mulupingika na lijuva lya tatu dashukuki.' "

⁸ Topi vavadala vala vakumbukili filongu fyaki.

⁹ Vawuka kula kusembi, wawuya vavawombela vala vandundami vaki lilongu na yumu pamu na vandu vamonga findu fyosi vafiwonili.

¹⁰ Vavadala yivavawombilili vandundami, vaveli Maliya Magadalena na Yoana na Maliya

mawaki Yakobi na vala vadadala vamonga vavelili pamu,

¹¹ Vandundami vayiholili fila filongu fyava-wombilili vadadala vala fya upufi hela, vavaju-milili ha.

¹² Lakini Petili kafuma, kayenda mbilu mbaka kula kusembi. Kagondama kushungulila mugati, kaliwona ligubiku hela. Kawuya kaya kunu payikang'anika milandu yila yayiwonili.

*Yesu akwilangusha kwa vandundami vavili
Maliku 16:12-13*

¹³ Lijuva lilila lila, vandundami vavili va Yesu vakayendeyi kaya yimu yivayikema Emawu, yiva utali wa mwanja wa masaa mavili kufuma Yelusalemu.

¹⁴ Vavelili vakuywanga fila fyosi yififumbukili.

¹⁵ Pavaveghi vakuywanga na kuyidasha, Yesu mweni kavafumbukila kayendayenda pamu na veni.

¹⁶ Vamuwona kwa mesu vawu lakini vamu-manyili ha.

¹⁷ Yesu kavadasha, “Chimuywanga liki kunu pamuyendayenda?”

Vawoloka padokwa, vanyamala jii, kuwushu yawu kwakikinalili kwa lihingili.

¹⁸ Muyawu yumu yivamkema Kiliopa, kam-dasha, “Wuli yuwi Yelusalemu apa muhenja, kufimanya ng'odu fifumbukili apa majuva ava va pabehi?”

¹⁹ Mweni kavadasha, “Milandu liki?”

Vandu vala vayangula, "Yimufumbukilili Yesu wa Nasaleti, mundu ayu aveli mbuyi wa Chapanga muna uwesu wa kugola na kudeta pawulongolu pa vandu vosi.

²⁰ Vatambika vakomi na vatavala vetu vamutawula ahighiwi njifwa, pambeli avangiliwi mulupingika.

²¹ Yufwi tukashuvilileyi daghavi mkombola wa mlima wa Isilaeli. Lakini nalelu lijuva lya tatu kukandila figoleki findu fyosi afi.

²² Vadadala vamonga va kayetu pamalavila puti puti vayendili kusembi, vatulilimusha pavatuwombilili,

²³ vawuwona ha mvili waki, vawuya vadeta avafumbukilili makungu kavawombela kava munofu.

²⁴ Vayetu vamonga vayendili kusembi vawonili wuwula kucha vala vadadala wuvadetili, vamuwona ha Yesu."

²⁵ Yesu kavawombela, "Mbona muva vapufi nahawu na yimuvelili na ndima sidindalili singajila kujumila fyosi fivadetili vambuyi va Chapanga!

²⁶ Wuli, yamwilatili ng'odu Kilstu mkombola yashawuliwili na Chapanga kugoboliwa ngimu nawula na kuyingila muukomi waki?"

²⁷ Kakanda Kuhimulila milandu yosi yimwilatili mweni mumayandiku vang'alili kukandila Musa mbaka vambuyi va Chapanga vosi.

²⁸ Vachiselilela chila chijiji chivaveyi vakuyenda na mweni agolili kucha akudayila kuyenda kuulongolu.

²⁹ Lakini veni vamdedivekili vawomba, "Wikali pamu na yufwi, nongwa lijuva liseneka na lumihi lwa pabehi." Topi kayingila kaya yila, kayikala pamu na veni.

³⁰ Pavayikalili pamu mundilya, atolili libumunda kalinemela, kalimetula, kavapa.

³¹ Tepu mesu vawu vafuwuka, vamumanya, lakini pambeli kavayaghama.

³² Vayiwombela, wuli! ndima shetu siyaka ng'odu mugati yetu paghavyeyi akuwombana na yufwi mudeha na kutugubutulila Mayandiku?

³³ Vawuka saa yiyla yila vawuya Yelusalemu, vavawona vala vandundami lilongu na yumu vatanganika pamu na vala vamonga vavelili nawu,

³⁴ Vadeta, "Bambu nakaka kashukuka, kamfumbukila Simoni!"

³⁵ Vala vandundami vavili vavawombela milandu yosi ya findu fila fya munjila na ngimu wamanyikili kwa veni pala pametuleyi libumunda.

*Yesu akuvafumbukila vandundami vaki
Mateyi 28:16-20, Maliku 16:14-18, Yohani
20:19-23, Mateyi 1:6-8*

³⁶ Pavaveghi vakudeta milandu ayi. Tepu, Yesu kawoloka gati na gati yawu, kavawombela "Kusika kuvi na yumwi."

³⁷ Valilimuka na vatila vakacheyi vachiwona chishuka.

³⁸ Lakini mweni kavawombela, nongwa liki mukuyipwelesha?

³⁹ Muloli mawoku na mawulu vangu, nimweni nenga. Munembeshi muloli kwanongwa

chishuka chivahela mvili na mipava yimelinayu kucha yimuyiwona kwa nenga.

40 Padetili kala fila, pambeli kavalangusha mawoku na mawulu vaki.

41 Topi pavaveghi vakalihela kujumila, vaveli na luseku nendu kunu pavajinga, avawombili. Apa muna filivi chochosi chila cha kulya?

42 Vamupa chipandi cha somba chikalangiwili.

43 Kachitola, kalya, pavamlola.

44 Pambeli kavawombela, “Afi ndi filongu fyangu findivawombilaya pandiveyi pamu na yumwi, kucha, lasima figoleki fyosi fivayandikili Mumalawu va Chapanga vamupili Musa, vambuyi na sabuli.”

45 Yesu pavavafuwulili luhala lwawu vamanya mayandiku.

46 Kilistu, ngimu wuvadetili kucha dateshiwi na lijuva lyata tatu dashukuki.

47 Na vandu va milima yosi davalanduliwi kwa litawa lyaki chilongu cha kupomela na ng'ushilu ya sambi, kukandila Yelusalemu.

48 Yumwi ndi vatovilela va filongu afi.

49 Mpikani dandivayegheli yula Tati ajangili kumlayisha, lakini muyikali mumbwanemu, mbaka mupati liwovi kufuma kumbindi kwa Chapanga.

*Yesu katoliwa kumbindi kwa Chapanga
Maliku 16:19-20, Figoli 1:9-11*

50 Kavalongosha panji ya mbwani kuyenda Betaniya, kayinula mawoku vaki kuvanemela.

51 Pavanemilili kala, kavaleka, Yesu katoliwa kumbindi kwa Chapanga.

LUKASI 24:52

cxxxiii

LUKASI 24:53

⁵² Vamujuma, pambeli vawuyili Yelusalemu kunu vava sekuseku nendu.

⁵³ Vayikala chipindi chosi mungengileka ya nyumba ya Chapanga kunu pavamjuma Chapanga.

Lilaghanu lyá shonu
The New Testament in the Ndamba language of
Tanzania

copyright © 2014 The Word for the World and Pioneer Bible Translators

Language: Ndamba

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Word For The World

Ndamba & The New Testament in Ndamba

This translation, published by The Word for the World Bible Translators and Pioneer Bible Translators, was published in 2014.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact The Word for the World Bible Translators at www.twftw.org.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2018-02-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

305bc77f-198f-5a79-803d-345305ed81b7